

IGEHIRDETŐ

Az Erdélyi Református Egyházkerület folyóirata

2000. Január

XI. évf. 1. sz.

Tartalom

Tanulmány

Farkas József: Ökumené.....	3
-----------------------------	---

Újévi igehirdetés

Z. Albu Zoltán: Gyümölcskeresés a terméketlen fügefán. Lukács 13,6–9.....	4
Túrmezei Erzsébet: „Szánd meg, Isten, a magyart!”.....	7

Vasárnapi igehirdetések

Kádár Miklós: Bocsásd meg vétkeinket. Máté 6,12.....	8
Ötvös József: Milyen Isten? 2Mózes 33,6–23.....	11
Sikó Piroska: Hogyan viszonyuljunk Jézushoz? Lukács 7,36–50.....	13
Sipos Károly: Újévben.....	15

Egyetemes imahét

Bibliamagyarázatok az Efézus 1,3–14-hez.....	17
Ravasz László: Titkok.....	17
John Stott: Minden lelki áldás.....	18
Victor János: Bibliamagyarázat az Efézus 1,3–14-hez.....	28
Első nap. Bustya Dezső: Áldott az Isten! Efézus 1,3.....	30
Második nap. Juhász Tamás: Isten kiválasztott minket... Efézus 1,4.....	34
Harmadik nap. Kiss Jenő: Legyünk szentek és feddhetetlenek. Efézus 1,4–5.....	36
Negyedik nap. Péter Miklós: Öbenne van a mi bűneink bocsánata. Efézus 1,7–8.....	38
Ötödik nap. Gede Ildikó: A jövőndő reménysége. Efézus 1,9–10.....	41
Hatodik nap. Dávid Lajos: Krisztusba helyezük reménységünket. Efézus 1,11–12.....	42
Hetedik nap. Visky János: Akik a Szentlélekkel elpecsételtettek. Efézus 1,13.....	44
Nyolcadik nap. Csiha Kálmán: Isten dicsőségének magasztalása. Efézus 1,14.....	46
Az Egyesült Nemzetek imája.....	49

A Genezáret partján

Az igehirdető Isten követe.....	50
Ha az Úr nem építi a házat. Telekes Béla fordítása.....	50

Alkalmi prédikációk

Ifjúsági bibliaóra

Sándor Endre: Menj Ninivébe, a nagy városba... Jónás 1,1–5.....	51
---	----

Esketési igehirdetés

Bozsoki Sándor: Az egyetlen út a boldogsághoz. Zsoltárok 1,1–3.....	52
---	----

Temetési igehirdetés

Bányai László: Az élőknek Istene. Máté 22,31–32.....	54
--	----

A lapot alapította: D. dr. Csiha Kálmán és Nagy László
Főszerkesztő: Jenei Tamás
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Az Erdélyi Református Egyházkerület Igazgatótanácsa
Kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza
Készült a Református Egyház Misztótfalusi Kis Miklós
Sajtóközpontjának nyomdájában
Felelős vezető: Tonk István
Műszaki szerkesztő: Bálint Lajos
Olvasószerkesztő: Sztranyiczki Mihály
Számítógépes szedés, tördelés: Czirmay Ágnes
ISSN 0254-4458

Tanulmány

Farkas József

Ökumené

Sokszor emlegeti a Szentírás az egységet, az egyet. „Egy a test és egy a Lélek, egy az Úr, egy a hit, egy a keresztség, egy az Istene és Atyja mindeneknek” (Ef 4,3–6). Utoljára mondott nagy imádságában Jézus ismételten kérte, hogy „mindnyájan egyek legyenek... tökéletesen eggyé legyenek, hogy felismerje a világ, hogy te küldtél el engem...” (Jn 17). Kétezer év után nem hogy „tökéletesen eggyé” nem lettek, de felszínesen sem tudtak egységre jutni egymással Jézus tanítványai.

Felállítunk most egy meghökkentő tételt – éspedig azért, hogy biblikusán józanul értjük a feladatként előttünk álló „egységet”. Tételünk: Jézus maga is „felelős” azért, hogy a követői hamarosan külön táborokba zárkóztak. Mielőtt felháborodva visszautasítanánk ezt, gondoljunk erre: olyan mérhetetlen lelki/szellemi gazdagság jelent meg közöttünk a Názáreti Jézus személyében, hogy azt senki emberfia nem tudta átvenni teljes egészében. Minden követője csak „rész szerint” örökölt valamit a Jézus Krisztus teljes gazdagságából. „Rész szerint van bennünk ismeret” – nem utolsó sorban a Krisztus-ismeret is! Mindenki csak azzal a (rész)örökséggel sáfárkodhat, amit ő kapott. Ha kétszer, ötször olyan hűséges lett volna mindenki, akkor sem léphette volna át a saját korlátait. Csak a „tagok” együttese, az „egész test” (1Kor 12) képes arra, hogy kiábrázolja a teljességet, a „Krisztus mérhetetlen gazdagságát” (Ef 3,8). Egyik felettébb fontos területről hozzuk most a szemléltető igazságot.

Sokat vitáznak a teológusok azon, hogy mi módon viszonyult Jézus a mózesi törvényekhez, a Tórához. Nem részletezhetjük most ezt a vitát, csak az eddig letisztult eredményét summázhatjuk: Jézusban harmonikusan együtt élt a Tóra-hűség és a Tóra-kritika. Elég a Hegyi Beszédet gondosan áttanulmányozni, már abban is megtaláljuk ezt a kettős egységet. A tanítványok azonban már nem tudták maradéktalanul átvenni ezt a Jézusban megvalósult kettős egységet. Ezért történt az, hogy külön táborba gyülekeztek azok, akik Jézus Tóra-hűségét vallották és hirdették és másik táborba gyülekeztek azok, akik Jézus Tóra-kritikáját vallották és hirdették. Az előbbi tábor hitvallóit judaistáknak vagy zsidó-keresztyéneknek nevezzük (Péter apostollal az élükön), az utóbbi táborba gyülekezőket hellenistáknak nevezzük (Pál apostollal az élükön). A Szentírás hűségesen beszámol arról, hogy mennyire *nem tudtak* egyek lenni a Krisztusban hívők e két táborban. Már az első nemzedékben esedékes volt az ökumenikus mozgalom! Az egyháztörténelem egész vonulatán végig kísérhető ez az első hasadás a Krisztus népe között. Ma is vannak „törvényeskedők”, akik Jézusból második Mózeszt csinálnak és vannak mások, akik a Jézus Krisztustól kapott „szabadság” jegyében még Jézus szavain is túlteszik magukat azzal, hogy őket már a Szentlélek vezeti.

Ha ezeket a történelemből világosan kitetsző igazságokat alaposan átgondoljuk, megértjük, hogy mi a bibliai „egység” lényege. Nem az, hogy „nálam van Krisztus teljessége, tehát mindenki ide hozzám!” Hanem: egyikünk sem tudja valóra váltani a Jézus Krisztus teljes gazdagságát, ezért egyrészt hűségeseknek kell lennünk a magunk osztályrészéhez, másrészt pedig fel és el kell ismernünk a másik táborban érvényesülő „rész szerinti” igazságot. „Tagjai” vagyunk a Krisztus „egy testének” (1Kor 12), és az a feladatunk, hogy „igyekezzünk megtartani a Lélek egységét a békesség kötelékével” (Ef 4,3). Ez a biblikus, engedelmes, testvéries ökumené útja!

(Részlet a szerző *Szántatok magatoknak új szántást* c. könyvéből. Velence 1997.)

Újévi igehirdetés

Z. Albu Zoltán

Bukarest I.

Gyümölcskeresés a terméketlen fügefán

Alapige: Lukács 13,6–9

Bibliolvasás: Zsoltárok 90

I.

Az istentiszteleten, az igeolvasás előtt teljes lelkipásztori felelősségünk tudatában azt szoktuk mondani: „Hallgassátok meg testvéreim, miképpen szól hozzánk az Úr...” Az Igét tehát mindig a Szentírásból kapjuk az Úr tanításaként egy egységes keretbe ágyazva. Ugyanis arról van szó, hogy a felolvasott Igének van előzménye és van utótörténete a Szentírásban.

Mielőtt Jézus elmondta volna *A terméketlen fügefa* példázatát, arra inti hallgatóságát, hogy sürgősen oda kell figyelni a megtérésre. Pilátus vérengzését és öldöklését, a galileai emberek váratlan halálát figyelmeztető jelként említi a történelemnek abban az adott pillanatában. Az Úr maga állít oda egy másik esetet és egy természeti katasztrófát, mely szörnyűségével bejárja az akkor ismert világot, azt ugyanis, hogy a jeruzsálemi templomtól délre, a Jozefát-völgy bejáratánál, a siloáhi torony építésénél hogyan következett be az a természeti katasztrófa, mely hirtelen sokak életét kioltotta. A hirtelen jövő halál mintegy figyelmeztetés arra, hogy a megtérés nélkül élő ember nem lépheti át nyugodt lelkiismerettel a jövőendő határmezsgyéjét.

Itt nálunk, nemcsak az óév elmúlt és az újév kezdetének határvonala, de egy évezred múlt el, és a harmadik évezred első napjára virradtunk. Az emberiség történetének ez az időbeli meghatározó vonala felelősségre int. Eltelt kétezzer év attól kezdve, hogy „Meggzületett Megváltója a bűnös világnak”, s Isten adott ez új évben az új évszázad és az új évezred emberének lehetőséget a megtérésre.

Itt üzen nekünk az Úr a terméketlen fügefa példázatán keresztül.

A példázatokat Jézus mindig azért mondja el tanítványainak és hallgatóságának, hogy ezeken keresztül jobb megértésre vezesse őket. A hátunk mögött maradt idő meglepetésről meglepetésre vezette az emberiséget. A gyűlölet tüzei lángoltak fel, emberek pusztultak el, alig lehetett békét és szeretetet csiholni a földön, pedig Immánuel – Velünk volt Isten. Mint minden új év reggelén, ma is elmondtuk egymásnak, hogy „boldog új évet” kívánok. Az ember embertársának úgy nyújt kezét, hogy felajánlja a jobbat, a békeességesebbet, a szeretetteljesebbet, a türelmesebbet, a jóságosabbat. Azt, amit a Lélek teremthet bennünk, mert Isten minket is áthozott ebbe az új esztendőbe, az ótestamentumi prófétával együtt elmondhatjuk, hogy „mind ez ideig megsegített minket az Úr”. Isten odaállított a történelem színpadára, és azt mondta: ezek az esztendők a ti esztendeitek. A 90. zsoltárt idézve „úgy elmúlnak esztendeink, mint egy sóhajtás”, mert „életünk ideje 70 esztendő, vagy ha nem, 80 esztendő, és nagyobb részük hiábavaló fáradság, olyan gyorsan eltűnik”.

Itt kell aztán a földi mulandó időben élő embernek elmondania: „Taníts minket úgy számlálni napjainkat, hogy bölcs szívhez jussunk! Fordulj hozzánk, Uram! Könyörülj szolgáládon! Áraszd ránk kegyelmedet reggelenként! Örvendeztess meg bennünket anyyi napon át, ahányan át megaláztál, anyyi éven át, ahányban rossz sorsunk volt!” „Legyen

velünk Istenünknek, az Úrnak jóindulata!” „Kezeink munkáját tedd maradandóvá!” (Zsolt 90)

II.

Ma, amikor Isten ígését hallgatod, életünk egy történelmi pillanatában, Isten előtt állunk. Elmúlt az időben a 20. század, s megszületett egy új év, s vele együtt az emberiségnek egy új évezrede. Mindez Krisztus születésének a 2000. születésnapján.

Végigolvasva a tegnapi lapokat megdöbbenve vehettük észre, hogy az óévet búcsúztató beszédekben és az újévet köszöntő beszédekben nehéz esztendőkről tettek említést. Igazat kellett adnunk nekik, hisz nem volt könnyű az utóbbi időben az emberiség sorsvállalása. Szomszédok háborúztak szomszédokkal. Hadigépek lőttek ki házakat házak mellől, embereket emberek mellől. Családok siratták életveszteségeiket. Közben pedig bűnös emberi mivoltunk fennakadt az istenítélet golgotai keresztjén. Ha valaki megkérdezné, hogyan léptük át az éjszakában az új év határát, azt mondhatnánk: bűnbánattal, sírással és változó érzésekkel. Valószínűleg volnának, akik azt mondanák: „Egy évvel ezelőtt jobb volt, hiszen közöttünk voltak azok, akik közben elmentek a minden élők útján. Mi magunk is gyümölcshullató fákká lettünk.” Megállapításaink, leltárkészítésünk és hívő emberi mivoltunk arra ösztönöz, hogy lássuk az Úr ítéletét.

III.

Most jöjjön a tulajdonképpeni példázat!

Jézus azt mondja a példázatban, hogy a gazdának volt a szőlőskertjében egy fügefája, és kiment, hogy szőlőt keressen rajta. De nem talált! Hadd nézzünk szembe önnön életünk tükrében ezzel a példázattal! Tényleg elhullattuk gyümölcsünket? Tényleg veszteséges volt számunkra ez az évszázad és ez az évezred? Valóban összevesztünk és kitagadtuk egymást 1054-ben, a nagy szkizma idején? Valóban át kellett élnünk árvizeket, megremegett alattunk a föld, kártyavárként omlottak össze házaink. A nagyobbak kiirtották a kisebbeket és fordítva. Voltak 30 éves és még tovább tartó háborúink. Kivégeztük szabadságra vágó embertársainkat. Ledöntöttük emlékoszlopaikat és mementóikat. Ezres lépték szerint gyarapodott hősi halottaink száma. Az emberi tudomány szépen fejlődő íve alatt azzal foglalkoztunk, hogy eldöntsük kinek szabad élnie, és kinek nem. Felépítettük az emberiség szégyenére a gázkamrákat, és közben egyre tanultuk a másság gyűlöletét. Halálra ítéltük az anyaméh gyümölcsét, s a legveszélyeztetettebb hely maga a bölcső lett. Milyen gyümölcsöket termelt tehát a mi fügefánk? A Gazda tényleg nem talál ott termést?

Vajon Jézus mire gondolt, amikor, mint Vincellér, gyümölcsöt keresett ezen a fügefán? A Gazda ezen a „hajnali sétán” elmondta, hogy íme, három éve járok ide, hogy gyümölcsöt találjak ezen a fügefán – de nem találok! Vajon valóban három év ez az itt jelzett idő, vagy ennél több? Vagy a bűnt és a veszteségeket percekben is lehet mérni?

Jézus egy példázattal ajándékozott meg. A példázat értelme világos. Isten népe egy lezárt időszakot hagyott maga mögött, amelyben a „kert” ura gyümölcstelenek találta a fát és a fa belső nedvkeringését. Mintha csak azt mondaná más szavakkal: „Térjetek meg, mert elközelített a mennyeknek országa!” (Mt 3,2) „A fejsze a fák gyökerére vette-tett!” (Mt 3,10) Ezért „minden fa, amely nem terem jó gyümölcsöt kivágattatik és tűzre vettetik” (Mt 3,1). Ezt mondja a rettenetes szavak tudója, Keresztelő János is a Jordán vizénél.

IV.

A példázat nem áll meg itt. A Gazda szigorú ítélete ez: „Vágd ki, mert foglalja a földet hiába!” A fa a vincellérmél talál megértésre, kegyelemre és bocsánatra. Válaszában a mi vincellérünk, Jézus Krisztus így könyörög ez év mezszyéjén: „Uram, hagyd még meg ebben az évben, míg körülásom, és megtrágyázom, hátha terem jövőre?” Ebben a könyörgésben benne van a jövőnk. Ahogy egy teológiai professzorunk tanította a század közepén az ő egyik énekében: „Ma még lehet, ma még szabad, borulj le a kereszt alatt!”

Ez a kegyelmi idő, amíg az Úr vár! Közben pedig a Vincellér tovább könyörög a meghallgatásért. A Gazda pedig kegyelmesen meghallgatja a könyörgő szót. Ám legyen, s a kegyelmi idő mindenek dacára tovább tart. Istennek nem érdeke kivágni a fát. Amint ketten mennek fától fáig, ketten viszik a kegyelmet is. A gyümölcstermésre teremtetett fa mi vagyunk, emberek, akiknek életfájáról, a termésre alkalmas ágakról bűnünk miatt lehullottak a gyümölcsök, vagy pedig az ígéretes bimbókból nem lehetett soha gyümölcs a mi engedetlenségünk miatt.

Hátha terem jövőre? Ez a „hátha”, ez a Krisztusban megadott kegyelmi idő. Az Úr mindnyájunkat átvisz ezen az időszakon, ez pedig – ígérete szerint – ma kezdődik el. Addig kell gyümölcstermővé válnunk, amíg tart a ma. Ez az az idő, ami sürget! Ha a Krisztus irgalma ellenére is meddő marad a fügefánk, maga a Közbenjáró enged szabad folyást az ítéletnek. A kereszt azért van, hogy ez a nap hosszabb legyen, mint a többi. Ezért énekelhetünk így: „Nap napnak mutatja, éj éjnek tanítja az Ő bölcsességét. Nincs nekik szólásuk, de kihat hangzásuk a föld kerektségéig” (220. ének).

Pál apostol a Galátiabeliekhez írott levelében arra tanít, hogy a Léleknek gyümölcssei vannak: „szeretet, öröm, békesség, béketűrés, szívesség, jóság, hűség, szelídség, mértékletesség. Az ilyenek ellen nincsen törvény!” Az elmúlt éjszaka a Gazda ezeket a gyümölcsöket kereste a fán, azt, amit kitől-kitől vár aszerint, hogy mi célból ültette Ő az illető fát. Hiszen az almafáról nem szedhetnek diót. Mindenkit egy bizonyos célra teremtetett: az egyiket édesanyának, a másikat háziasszonynak, a harmadikat munkásnak, aztán a következőt édesapának, tanítónak, orvosnak vagy valamilyen más foglalkozású személynek. Ezeket a hivatásokat kell megízésítenünk a Lélek gyümölcsseivel, hogy a számonkérés idején nehogy híjával találtsunk.

V.

Krisztus közbejár érettünk: „Hátha terem jövőre?” De itt nemcsak az isteni kegyelemről van szó, hanem sok függ a fügefától is. A fa él, a föld sója rendelkezésére áll. Csak azt nem tudjuk még, hogy melyik fa az, amely megérdemelte a felkínált kegyelmet. Ha a só megízetlenül bennünk, mi, akik Isten teremtésének a koronái vagyunk, nem leszünk jók semmire. Eltaphoshatnak bennünket az emberek.

Az Anyaszentegyház Ura, a gyümölcsfákat ültető Gazda a kert fáit gyülekezetnek nevezi. Ő a gyülekezetben is meg akarja találni a termést, s ízlelni akarja a termés jó ízét. Isten minket, lelkipásztorokat nem azért küldött fel ma a szószékre, hogy egyszerűen lelkiismeret-furdalást okozzunk a gyülekezet tagjainak, hanem azért, hogy ez a kegyelem hangozzék az eljövendő évezred nemzedékei számára is. Az Úr eljött ide ma is, megállott itt közöttünk, számbavette érlelődő gyümölcsjeinket. Jaj, azoknak, akiknek életfáján az évek múlásával semmiféle gyümölcs nem jelenik meg! A Vincellér azt ígéri, hogy még körülkapálja a fát, hátha ettől termőre fordul és gyümölcsöt érlel. Ez az az ígéret, amit ma, ez új év hajnalán kapunk. Krisztus mellénk áll szeretetével és jóságával, hogy segítségünkre legyen a mi erőtlenségünkben. Ez a reánk következő esztendő elég

lehet arra, hogy gyümölcsöt teremjünk az ő dicsőségére, hisz ő az, aki megkapál, ő az, aki áldását adja ránk.

VI.

Az Anyaszentegyházra is nagy felelősség hárul. A „Vincellér” minden biztonnal munkálkodni fog. Tavaszt hozó lelki melege el fog jönni ebben a 2000. esztendőben is. De vajon mi, az Úr Jézus tanítványai, az ő követői megtettünk-e mindent egymásért? Jézus megbízása alapján ápoljuk-e kellőképpen anyaszentegházunk kertjét és megte- szünk-e mindent a gyümölcsöskert minden egyes fájáért?

Ez az újonnan feltáruló idő kegyelmi idő! Ezzel nem szabad könnyelműen élnünk! Ezt nem szabad elfecsérelnünk! Ő nem tárta fel annak titkát, hogy mikor jön el véglege- sen ítélni eleveneket és holtakat. De ez alatt az idő alatt nekünk arra kell törekednünk, hogy minél több gyümölcsöt érleljünk arra a napra.

Ez új év reggelén, ez új ezredév küszöbén Isten szavával induljunk: „Adj, Uram, erőt, áldást, egészséget, hogy a kevés is ezerre nőjön, a kicsi is hatalmas legyen, és Te, Uram, rövid időnkön belül megvalósítsad azt!” (Ézs 60,12) Ámen.

Túrmezei Erzsébet

„Szánd meg, Isten, a magyart!”

Himnuszunk költőjének

„Isten, áldd meg a magyart!”
– énekeljük egyre veled.
Hiszen nagyobbat kérni nem lehet,
mert az áldás nyomán bőség terem,
mert az áldás vészben védelem,
viharos nap után boldog derű,
tőle édessé lesz a keserű,
acélozza a lankadt, gyenge kart.
Új meg új reménnyel énekeljük
teveled: „Isten, áldd meg a magyart!”

De szívedből a jaj is felbuzog.
Segélykiáltás zárja Himnuszod.
Bűnök mélye, harag villámai
tanítottak égre kiáltani.
Tenger morajlott, messze volt a part...
s felsikoltottál: „Szánd meg a magyart!”

Mert láttad bűneink mélységeit.
Láttad, csak szánó irgalom segít,
isteni irgalom és bűnbocsánat.
Segíts hát elsírni ma is utánad
mind, amit Himnuszod kérni akart!
Azt is, hogy „Szánd meg, Isten, a magyart!”

Vasárnapi igehirdetések

Kádár Miklós

Nagybánya-Óváros

Bocsásd meg vétkeinket

Alapige: Máté 6,12

Kedves Testvéreim! Egy vérzivataros évszázadot hagyunk magunk mögött. Egyre általánosabb a vélemény: most már másképp kellene mennie a dolgoknak, nem maradhat úgy a világ, mint ahogy volt. De hogyan kell másképpen lennie, miben kell másképpen lennie, és hogy milyen eszközök segítségével – abban semmiféle egység nincs. Vannak sokan, akik azt gondolják, ők pontosan tudják, hogy minek kell másképpen lennie, hol és kik által, de a nézetek annyira különböznek, hogy itt már sokak állnak sokakkal szemben. Minden különbözőségük mellett abban hasonlítanak egymáshoz, hogy csak részmegoldásokat adnak. Szüksős időkből hasznos a foltozás, de ennek a mi világunknak ki kell már nőnie a foltozott ruhákból. Gyökeres változásra van szükség: ez a világ teljes megújításra szorul!

De nemcsak nekünk, embereknek vannak gondolataink a világ állapotáról, nemcsak mi figyeljük a kor veszedelmes folyamatait, másvalaki is megalkotta a maga gondolatait – bennünket jóval megelőzve. Másvalaki már régen felvállalta ennek a világnak a gondját. Mielőtt mi még tudhattunk volna róla, már megmondta, hogy a baj gyökere a bűn. Az a tény, hogy mi elpártoltunk Istentől, hogy nem engedelmeskedünk Istennek, eltávolodtunk Tőle. Igen, Isten nem csak azt mondja meg Igéjében, hogy a baj gyökere a bűn, hanem azt is, hogy mi bűnösökké lettünk. Ez Isten véleménye rólunk.

Isten nemcsak azt mondja meg, hogy hol van a hiba, hanem azt is megmondja, hogy mi segít. Segítséget nyújt: a bocsánatot. Így olvassuk ezt a Bibliában: „a bűnöknek bocsánata az Ő kegyelmének gazdagsága szerint” (Ef 1,7). És olyan egyszerű, hogy az emberek minduntalan túl egyszerűnek találják. Ezért próbálnak annyit ügyeskedni, de csak egyre jobban eltávolodnak a céltól. Ezért fognak az emberek mindkét dologban mellé, abban is, hogy hol a hiba, és abban is, hogy hol a segítség. Ez volt a 16. század embereinek az egyszerű felfedezése. Felismerték azt az egyet, ami a szükségét okozza, felismerték, hogy ott van a hiba: mi emberek bűnösök vagyunk, és számunkra az a segítség, hogy Isten megbocsát nekünk. Nem véletlen, hogy a genfi Egyházak Világtanácsa és a Keresztény Egység Római Katolikus Titkársága, új reformációt remélve, ezt a kérést: „Bocsásd meg a mi vétkeinket”, az imahét középpontjába helyezte, hogy ebben a lármás korban elcsendesedjünk és rádöbbenjünk, hogy nem ebben vagy abban van a hiba, hanem az ember szívében. Ezen nem új találmányokkal, hanem bűnbocsánattal lehet segíteni! És a Szentírásnak ez az újra felfedezése erővé lett a tehetetlenségben, hegyen épített várossá, világossággá a sötétségben. Az embereknek kezdett újra reménygük lenni, és valami új életérzés járta át őket ettől a korszakalkotó felfedezéstől.

Különös helyen áll az imádságban ez a kérés: „Bocsásd meg a mi vétkeinket”. Ez a kérés össze van kapcsolva mind az előtte, mind az utána következő kéréssel. Hangsúlyos ÉS áll előtte is, utána is. „Add meg nekünk a mi kenyérünket ÉS bocsásd meg vétkeinket...” Az ilyen kérések hangsúlyos összekapcsolása szemléletesen tárja eléink, hogy a kenyér és a vétek különös módon összetartoznak; a mi kenyérért folytatott harcunk, a kenyérért való aggodalmaskodásunk vétkessé tesz. Ezért bűnbocsánatra van szükségünk.

De még egy másik okból is fontos ez az „és”. Isten azt akarja nekünk nyilvánvaló módon elmondani, hogy az embernek mind a kétfőre szüksége van: a gyomrának a ke-

nyérré, mert különben meghal az ember, de a lelkének is szüksége van mindenekelőtt a bocsánatra, mert különben szintén meghal az ember, nem csak test szerint, hanem lélek szerint is. Egy szempontból előnyösebb helyzetben van a gyomor, mert neki erősebb hangja van, mert korog, amikor a kenyeret nem kapja meg. A lélek azonban halkabb hangon beszél, s ezért könnyen megtörténik, hogy nem hallják meg. A lélek nem korog, a lélek csak sóhajtani képes. Ezt a sóhajtást nem szabad meg nem hallhatóvá sorvasztani. Kenyérrel él az ember, az bizonyos, de a szentségtelen és istentelen materializmus el akarja hitetni azt, hogy csak kenyérrel él az ember. Itt kell odafigyelnünk arra, amire az Úr Jézus tanít minket, hogy „Nemcsak kenyérrel él az ember, hanem Istennek minden Igéjével, ami az Ő szájából származik”. Azonban a legfontosabb szó, amely Isten szájából származik éppen ez: bocsánat. A mi mindennapi kenyerünket add meg nekünk ma ÉS bocsásd meg a mi vétkeinket, miképpen mi is megbocsátunk azoknak, akik ellenünk vétkeztek.

Töprengtek már ennek a két kérésnek a szörendjén is. Következetesebbnek találták volna, ha a kenyérért való kérés elé kerül a fontosabb, a központi kérés, a bűnbocsánatért való kérés. Annak a sorrendnek, ahogy Jézus tanította ezt az imádságot megvan a maga értelme; hiszen Isten Fia tudja, hogy miért tette előre a kenyérért való kérést. Isten megadja a kenyeret mielőtt az ember kész lenne arra, hogy elfogadja tőle a bocsánatot. Isten esőt ad a jók és a gonoszak földjére, felhossa Napját mind az igazakra, mind a hamisakra. Milyen királyi nagyvonalúság ez. Az ő kegyelmének gazdagságát tárja fel, amelyet nagy bőséggel közölt velünk. De félre érteni sem szabad ezt a sorrendet, amely csupán ezt akarja tudtul adni, hogy az ő kegyelme szabad és ingyen való kegyelem. Akkor értenénk félre, ha azt olvasnánk ki belőle, hogy a kenyérért való kérés a fontosabb.

De Isten nem csak azt mondta meg, hol a baj, nem csak azt mondta meg, hogyan lehet segíteni, hanem Isten már segített is! Annyira foglalkoztatta ez a világ, annyira gondban volt érette, hogy nem várhatott tovább. Amint Krisztus mondta: „A ti mennyei Atyátok tudja, mire van szükségetek, mielőtt még kérnétek belőle”, ez itt beteljesedett. Még mielőtt kérhettük volna, az Atya megbocsátotta a mi vétkeinket. Olyan átfogóan segített, a gonoszt annyira a gyökerénél ragadta meg, hogy az ő egyetlenét, aki neki legdrágább volt: a Fiát adta oda érettünk.

Ott történt meg Poncius Pilátus uralkodása alatt a világ döntő megújulása. Azóta minden, ami csak megérdemli a megújulás nevet, arra tekint és onnan származik, ahol Krisztus a kereszten függött. Ott ment végbe a világ nagy fordulata. Ott, Poncius Pilátus alatt mutattatott be az az egyszeri isteni áldozat, mely az összes bűnök bocsánatára – megbocsátására – szükséges volt. Csak egy valami van, ami nagyobb lehetett ebben a világban az ember bűnénél, a mi bűnünkénél, és ez: Isten engesztelő áldozata. „Akiben van a mi váltságunk az Ő vére által.”

Mostantól kezdve a bűnbocsánatért való könyörgés nem azt jelenti többé, hogy Istennek még csak most kell megszereznie a bűnbocsánatot; mert az megszerzett és végbement. Mostantól kezdve ez a kérés azt jelenti a mi számunkra, hogy bárcsak mi, emberek is megismernők, hogy hol van a hiba, és hogyan, hol, mikor és ki által nyertük meg máris a segítséget. E világon mindennél nagyobb értelmetlenség az, hogy bár Isten megszerezte a bűnbocsánatot, mégis úgy élnek tovább a népek, mint hogyha nem lenne bocsánat, hogy bár áll a Krisztus szent keresztye, még mindig egész generációk merülnek el a mocsárba, mert elutasítják Isten áldozatát és nem engedik, hogy bűneik megbocsátassanak. Ezért a mi kérésünk ez: Uram, add, hogy minden ember eljusson bűneinek beismerésére és a megbocsátó kegyelem megismerésére!

És most itt a bocsánat. Felkínáztatik nekünk. Keresztre feszítésének előestéjén „vette a kenyeret, és hálaát adván, megtörte és eztmondotta: Vegyétek, egyétek! Ez az én

testem, mely tiérettetek megtöretik... E pohár amaz új testamentom az én vérem által”. Lássátok és ízelejtétek, hogy jószágos az Úr. Az ártatlan vér, amely ott kiontatott, nem átokért kiált az égbe, mint az Ábel vére, hanem érettünk esedezik: Atyám, bocsáss meg nekik, mert nem tudják mit cselekszenek. Jézus Krisztus megtöretett teste és kiontatott vére így lett Isten bűnbocsátó örök szeretetének szövetségi jegyvé. Itt azonban ismét elállja egy kérdés az utunkat: mi a helyzet az egyházzal? Hiszen itt az egyházban olyan emberek vannak, akik meghallották és elfogadták a döntő szót! Mi meg vagyunk kereszttelve, oda járulunk a szent asztalhoz – mégiscsak miénk a bűnbocsánat; akkor miért vesz olyan keveset észre a világ abból a tényből, hogy van egyház, hogy van egy hely, ahol alkalomról alkalomra megterítik a szent asztalt és hirdetik a bűnöknek bocsánatát. Mert van valaki, akinek semmi öröme nincs a bűnbocsánatban, hanem abban találja kedvét, hogy embereket vádol. Ez a Vádló minket éjjel-nappal vádol. Luther azt mondja, hogy „vádolás az ördög igazi foglalkozása”. Piszkos foglalkozás.

Ez a Vádló két eltérítési manővert alkalmaz. Az egyik a saját személyünkre vonatkozik, a másik embertársainkra. Újra és újra sikerül neki a bűneinket nagynak feltüntetni, ahelyett, hogy a bűnbocsánat lenne előttünk nagy. Szüntelen azt súgja, hogy saját magunkra nézzünk, ahelyett hogy Krisztusra tekintenénk és egyedül csak Őreá. Eltérítési manőver! Ezért vagyunk mi keresztyének mindig csüggedtek, bátortalanok, nem merjük elfogadni a bűnbocsánatot, hogy annak örvendezzünk, és így ahelyett, hogy a bűnbocsánat tanúivá lennénk, örömtelen, félszeg és megkötözött „félszentekké” válunk, nem is vagyunk képesek reá, hogy a világ fiait vágyakozóvá tegyünk és kimozdítsuk a holtpontról azzal, ami velünk történt. És így véka alá kerül a világosság.

Aztán a másik eltérítési manőver még álnokabb, és az egyházban ez terjedt el ragályos betegségként. A Vádló elcsábít bennünket és ahelyett, hogy tovább adnánk másoknak a bűnbocsánatot, illetéktelenül bűneikkel foglalkozunk és hibáikat lajstromozzuk. Túlságosan is érdeklik a kegyes embereket a mások bűnei. Az életnek milyen sok drága idejét tölti el fecsegéssel az ember. Pletykálunk mások bűneiről; kritizáljuk őket, ítélkezünk felettük, mintha nem a megkapott bocsánat tovább adása volna a legsürgősebb dolgunk. A Nap nem tehet mást, mint hogy süt; a madár énekel, a virágnak virágoznia kell, a tűz melegítésre való – de a bűnbocsánat is megbocsátásra van itt. Az a bocsánat, amely nem tud megbocsátani, nem is bocsánat. Ezért van az, hogy a világ oly kevéssé érzi, hogy az egyház fény és só lenne, mert jobban érdekelnék mások bűnei, mint a bűnbocsánat, amelyet tovább kell adnunk, mert ez van itt: miképpen mi is megbocsátunk azoknak, akik ellenünk vétkeztek.

Hogy van egyház, amelynek világosságot és sót kell adnia, ez most a legsürgősebb dolog, mivel olyan korban élünk, amikor a vád és az ítélethozatal ismét kollektív formát és méretet ölt. Mindig van egy kisebb vagy nagyobb csoport, amelyet mindenért vádolni lehet és kell. Krisztus egyházának komolyan kell vennie az Igét: Miképpen mi is megbocsátunk azoknak, akik ellenünk vétkeztek. Ellen kell állnunk minden ítélkezésnek, és hitvalló étellel kell felmutatnunk a világnak azt a nagy kegyelmet, melyet Isten minden időkre kihirdetett a Krisztus keresztyében: bűneid megbocsátattak, örökre megbocsátattak!

Ezzel a kegyelemmel élj ebben az új esztendőben! Ámen.

Milyen Isten?

Alapige: 2Mózes 33,6–23

Bibliolvasás: Lukács 9,28–36

Van egy kérdés, amelyről nem tudom igazán szabad-e vagy nem szabad feltenni. Még az is kétséges, kell-e vagy teljesen felesleges feltenni. A kérdés így hangzik: milyen Isten?

Sokszor egészen kicsiny, ártatlan gyermekek teszik fel ezt a kérdést. Ők pedig őszinteségükben igazi kíváncsisággal szólnak. Nem kételkednek, mint néha a felnőttek. Nem provokálnak, mint a támadók. Ők hiszik és tudják, hogy Isten van. Van is néhány kedves elképzelésünk róla, de még inkább tudni szeretnék: milyen Isten.

Azt hiszem, ezzel az ismerettel úgy van az ember, mint a filmstúdió egyik technikai csodájával, amikor az egy-egy képet mind közelebb és közelebb hoz az ember szeme elé. Egyre több és egyre apróbb részletek lesznek láthatóvá, szinte karnyújtásnyira ott áll minden és akkor ... Ebbe az egész nagy szürkésfehér fénybe felolvadva eltűnik, érthetetlen lesz, örök titok marad, hogy milyen Isten.

Mózes is ilyen gyermeki alázattal áll ott a hegyen. Őszinte kíváncsisággal kérdezi, milyen vagy Isten? Mint egy tiszta gondolatú gyermek, úgy szólal meg: „mutasd meg nekem dicsőségedet!” Mert Mózes látni szeretné, milyen Isten.

Sok emberben felvetődik a kérdés: nem túl merész Mózes? Egyáltalán meddig lehet elmenni az Isten-kérésben? Meddig kérhet és mit kérhet az ember Istentől? Hol van az a határ, ameddig az ember elmehet az Istenkeresésben?

Ami ott történik a hegyen, egy különleges helyzet: Mózes közvetít Isten és a vándorló nép között. Egy olyan *intim párbeszéd* ez, amire sokszor csak vágyódunk. De a református istentisztelet egyik célja éppen ez: minél közelebb kerülni a beszélő Istenhez. A bibliaóra egyik célja, kikutatni Isten milyenségét, és a bibliaolvasásod is ezeket segíti. Ennek titokzatos átélését hallottuk az evangéliumi leírásból, amikor Péter, Jakab és János a megdicsőülés hegyén átélik a fényben úszó Istenközelséget.

Miután Mózes lejött a hegyről – tudósít a következő fejezet vége – még mindig sugárzott arcának bőre, úgyhogy Áron és Izrael fiai félték tőle (1Móz 34,40). Testvéreim! Mikor mi elmegyünk innen, visszük-e magunkkal ezt az isteni fényt? Amikor elmegyünk az úrvacsorától, mit viszünk magunkkal? Amikor hazaérkezünk az otthonunkba, lát-szik-e még valami a Lélek fényéből? Holnap, amikor bemegyünk a gyárba, irodába vagy iskolába, felismerhető-e még rajtunk e mostani sugárzás?

A pusztában lezajlott fényes esemény egy intim kéréssel kezdődik: Mózes látni szeretné az Isten dicsőségét. De vajon látható-e emberi szemmel az isteni dicsőség? Igen! Látható és már sokan látták!

Látta az Egyiptomból menekülő nép, amely még félúton sem volt, amikor szeme előtt csak az irtózatos tenger vize hullámozott, mögötte pedig egy feléje rohanó, bosszúálló egyiptomi hadsereg csörtetett. De akkor a tenger kettévált, száraz lábbal, „vízgátvédelem” mellett vonulhattak tovább. Isten fensége volt ott látható.

Látta az agg Simeon, aki egyszer csak kilép a jeruzsálemi templom oszlopainak félhomályából, kezében tartja azt a nyolcnapos Gyermekeket, és így kiált fel: „meglátták szemeim üdvösségedet, amelyet elkészítettél minden nép szeme láttára” (Lk 2,30–31).

Látta az a farizeus, aki virágvasárnapján ott állott a bámuló tömeg szélén és így szólt társaihoz: „látjátok, hogy semmit sem tudtok elérni; íme, a világ őt követi” (Jn 12,19).

Látta az a Saul nevű ambíciós fiatalember, aki a damaszkuszi úton úgy esett a földre, hogy szemébe belevillant az isteni fény örök küldetése. Erről a találkozásról-látásról írja a Cselekedetek könyve: „hirtelen mennyei fény villant fel körülötte” (9,3).

Látta az a század eleji költő, Ady Endre, aki így vallott a találkozásról: „megvakultak hiú szemeim... de őt, a fényest, nagyszerűt, mindörökké látom”.

Mózes messzire elmenő kérésére Isten válasza közvetlen: megmutatja neki dicsőségét és megmondja nevét. Egyszer már volt egy „csodás találkozásuk”, amikor a Hóreb hegyénél, egy égő csipkebokorban szólítja meg. Ott is megkérdezi Mózes: mi a neved? A válasz jólismert: „Vagyok, aki vagyok” (2Móz 3,14). Mintha ez a Hóreb-hegyi találkozás folytatódna itt a Sínai-hegyen.

Mit tudhatott meg Mózes?

1. Először: meglátta Isten fenségét és dicsőségét. Istent csak így lehet megismerni és megnevezni. Másképpen nem tudjuk, mert nincs rá kifejezésünk. Másképpen meg sem láthatjuk, hisz hogyan láthatná meg a földi ember földi szemével azt, aki az egész Föld teremtője és fenntartója?

2. Másodszor: megtudhatta Isten nevét. Mást vagy többet, mint egykor ott a Sínai-hegynél. A „Vagyok, aki vagyok” most ennyit mond el Mózesnek: az Úr. Azóta sem mondott erről többet. Ez pedig azt jelenti, hogy ő azt akarja, hogy őt úgy szólítsuk meg: Úr. Így aztán felesleges mindenféle névkombináció és erőltetett mindenféle új ruhába öltöztetett névmagyarázat. Az ő neve nem egy a személynevek, a tulajdonnevek közül, hanem az egyetlen: az Úr. Igen, mert egyedül ő az Úr!

3. Harmadszor: Mózes tudomást szerez Isten szuverén mivoltáról, amit később – pár század múlva – maga Pál apostol is idéz levelében, és amit azóta is tanultat a világ: „kegyelmezek, akinek kegyelmezek, és irgalmazok, akinek irgalmazok” (Róm 9,15). Mert Isten szabad döntésében annak kegyelmez, akinek akar. Nincs lejárt és lezárt élet, nincs érdemszerzés szerinti bevonulás az örök életre és nincs emberi előkelőség szerinti mennyei jog. Csak isteni kegyelmezés és jézusi irgalom van.

Ebben a párbeszédben Mózes úgy néz ki, mintha egy kicsit kiváltságos ember lenne. Valóban, nagy dolog ott lenni, olyan közel lenni Istenhez. De Isten őt választotta, őt hívta oda el és fel. Ez az ő kegyelme, és annak adja, akinek akarja. De Mózes sem tehet akármit. Nem olyan nagy a kiváltsága, hogy elbizakodhatna, hiszen ő sem láthatja meg Isten alakját, mert azt ember nem láthatja. Mózes megtanulja ott, *van egy határ*, ameddig Isten megközelíthető. Ez a határ ma számunkra Jézus Krisztus. Annyit láthatsz meg Istenből, amennyi megjelent Fiában a földön.

Maga a történeti leírás is olyan szép ebben az eseményben. Versről versre fokozódik benne a feszültség, míg elérkezik ahhoz a helyhez, gondolathoz és valóságához, amire a legtöbb ember vágyik: Isten Mózes felé fordul és megszólítja: „van itt hely nálam, állj a kősziklára”.

Ott áll Mózes a sziklán, Isten mellett, és ez fantasztikus erőt ad neki. Nyolcvan éves. Rá van bízva egy nép útja, jövője, sorsa. Ha jól vezeti a népet, dicsérni fogják, de ha rosszul fognak menni a dolgok, lehet hogy elátkozzák, talán meg is ölik. Mózes már nem fél, mert ott áll a kősziklán Isten mellett, mert ott van hely számára.

Van itt hely nálam. Így hangzik Jézus biztatása a kereszttel előtt a tanítványokhoz, amikor igéri, „helyet készítettem nektek” (Jn 14,3).

Az ember tudatában a Föld egy meghatározott, korlátozott, „szűk” terület. Még az is kiszámítható, hány ember fér el rajta, hány embert tud eltartani. Ezzel szemben a menny végtelen, határtalan, mert Isten mellett van hely.

A párbeszéd csúcsa ez, a történet legszebb és legmagasabb pontja. Ott áll Mózes a kősziklán, Isten mellett. Lenn a völgyben aranyborjút készítenek és indulnak a romlás felé, de fenn, Isten mellett a kősziklán biztonság van.

Nézz körül, milyen sok ember készíti ma itt az ő aranyborjúját, hányan indulnak a kárhozat útján a romlás felé. Nem ismernek mást, csak a pénzt, a szórakozást, az élvezetet. De aki ma is ott áll a kősziklán, Isten mellett, biztonságban van. Az Ószövetségben a kőszikla a mozdíthatatlanság, a helytállás, a menedék és biztonság jele és jelképe. Odaállít ma Isten Téged is, hogy állj és élj mozdíthatatlanul, biztonságban a bizonytalankodó ezredvégen. Van menedéked!

Jézus a Hegyi Beszéd sorsfordító tanítását azzal fejezi be, hogy aki megtartja az ő beszédét, aki aszerint él, az olyan bölcs és előrelátóan okos ember, mint aki kősziklára építette házát.

Volt egy kérdésünk az elején: milyen Isten? Kérdése volt ez Mózesnek. Aztán Mózes ott állt Isten mellett a kősziklán, nagyon közel hozzá és meglátta dicsőségét, fenségét, titokzatos és hatalmas jelenlétét. És megismerte Isten jóságát, mert ő maga mellé állította, hogy ott biztonságban legyen.

Neked is van egy kérdésed: milyen Isten? Elvonult előtted ünnepekben, gyógyításokban, halálesetekben és hétköznapiakban. Láttad, hogy titokzatos és fenséges, és megláttad, hogy szeret, mert odaállít maga mellé, mert így szól: „van itt hely nálam”.

Hát, ilyen Isten!

Sikó Piroska

Kolozsvár-Szamosfálva

Hogyan viszonyuljunk Jézushoz?

Alapige: Lukács 7,36–50

Bibliailvasás: Zsoltárok 16,1–11

A felolvasott történet azzal kezdődik, hogy egy farizeus meghívja Jézust otthonába egy közös étkezésre. Az Evangéliumokban nyomon követhetjük, hogy Jézus és a farizeusok viszonyát folyamatosan feszültség jellemezte, amely egyre élesebbé vált. Emellett azonban az evangélisták beszélnek olyan farizeusokról is, akik nyitottak voltak Jézus iránt, például Nikodémus, aki éjjel ment hozzá beszélgetni, vagy azok a farizeusok, akik féltették Jézus életét Heródes gonoszságától (Lk 13,31). A felolvasott történetben szereplő Simon nevű farizeus is nyitottsággal közeledik Jézushoz: meghívja magához, és közösséget, még hozzá asztalközösséget vállal vele. Jézus szintén nem zárkózik el a farizeusoktól. Elfogadja Simon meghívását, elmegy vele otthonába, és keleti szokás szerint letelepedik vele az alacsony asztal mellé.

Ilyen alkalmakkor a vendéglátó gazda házának ajtaja zsidó szokás szerint nyitva állt, jelezve, hogy hivatalanul is betérhetnek az érdeklődők, részt vehetnek a beszélgetésben, vitatkozásban. Bárki beléphetett, még olyan személy is, aki egyébként nem lett volna kívánatos vendég a háznál. Ebből a háttérből érthetőbb az, amiről a továbbiakban olvassunk: a vendéglátó farizeus házánál megjelenik egy nő, aki városzerte a paráznaságáról ismert. Az ilyen személyeket életmódjuk miatt a legszigorúbban éppen a farizeusok felekezete ítélte el és közösisítette ki.

A felolvasott történetben két ember Jézushoz való viszonyulását követhetjük nyomon. Mindkét magatartás ma is jelen van a keresztyén gyülekezetekben, ezért jó elgondolkodnunk azon, hogyan értékeli Jézus ezeket a viszonyulásokat. Az egyik a Simon

Jézushoz való viszonyulása. Részéről nyitottságra vall az a tény, hogy vendégül látja Jézust. Udvariasan fogadja, és eleget tesz vendéglátói kötelezettségeinek. Mindezek mellett, amikor megjelenik a bűnös asszony, kiderül, hogy bizonyos tartózkodással, távolságtartással és bizalmatlansággal viszonyul Jézushoz, ebből nem tud kilépni.

A következő a bűnös nő Jézushoz való közeledése. Belép ez az asszony a házba, ahol Jézus van, és pillanatok alatt nyilvánvalóvá válik, hogy miért jött. Megáll Jézus háta mögött, sírva fakad, könnyei Jézus lábaira hullanak, hajával letörli azokat. A kezében levő alabástrom szelence tartalmát, amit a különös tiszteletadás alkalmával a fejre szoktak önteni, ő Jézus lábaira keni. Elárasztja Jézust szeretetével, hálájával, tiszteletével. Ebben semmi nem korlátozza őt.

A két magatartás között az a nagy különbség, hogy míg az asszony nagy szeretettel és hálával halmozza el Jézust, Simon minden udvariassága és vendéglátása mellett távolságtartó marad Jézus iránt.

Amint említettem, ez a két magatartás ma is jelen van a gyülekezeteinkben. Lehet úgy élni, hogy kedvesen időt szánunk az istentiszteleten való részvételre. Tisztelettel meghallgatjuk az igehirdetést, együtt énekelünk és imádkozunk a gyülekezettel, de mindezek mellett marad egy távolság Jézus és közöttünk, amelyet nem lépünk át. Nem tudjuk elég bizalommal fogadni ígéreteit, nem vonjuk be eléggé terveinkbe, nem szolgáltatjuk ki életünket maradéktalanul neki. És mindig vannak közöttünk olyanok, akik a bűnös asszonyhoz hasonlóan közelednek Istenhez. Nyilvánvaló számukra Isten előtti helyzetük. Látják, hogy bűnösök, érzik elkövetett vétkeik súlyát, amikor pedig hallják Isten bűnbocsánatot hirdető kegyelmét, örömmel és hálával fogadják azt. Az imádságuk, éneklésük, igehallgatásuk mintegy válasz Isten kegyelmére, szeretetük és hálájuk kifejezése, ezért hasonló az említett asszony könnyeihez, csókjaihoz és kenetéhez, amelyekkel elhalmozta Jézust. Mindannyian elgondolkodhatunk azon, hogy a Jézus iránti magatartásunk a kettő közül melyikhez hasonlít inkább: a Simonéhoz vagy a bűnös asszonyéhoz?

Amikor Simon látja, hogy Jézus elfogadja az asszony viszonyulását, eltűri egy tisztátalan személy érintését, nem szól semmit, de levonja önmaga számára a következtetést: ez, ha próféta volna, tudná, hogy miféle személy az, aki őt illeti: tudná, hogy bűnös. Alig fejezi be a gondolatot, Jézus megszólítja: Simon, van valami mondanivalóm számodra! Simon válaszol: Mester, mondjad. És Jézus elmond neki egy példázatot: egy hitelezőnek két adósa van, egyik 500, másik 50 dénárral tartozik neki (akkoriban egy dénár volt a munkás napi bére). A tartozás összegét illetően ugyan van különbség, de abban hasonló a két adós helyzete, hogy egyikük sem tud fizetni. Az első alapigazság, amit Jézus ebben a példázatban Simonnak és mindannyiunknak megfogalmaz az, hogy tartozásunk van Isten felé, adósa vagyunk Istennek, és mindannyiunkra érvényes az, hogy nem tudunk fizetni. Bármennyire szeretünk úgy átlépni az új évbe, hogy rendezve legyenek tartozásaink, Isten iránti tartozásunkat mégis magunkkal hoztuk, sőt napról napra növeljük azt (Heidelbergi Káté 13. kérdés).

Jézus azzal folytatja a példázatot, hogy amikor a hitelező látja, hogy adósa nem tudnak fizetni, mindkettőjük tartozását elengedi. Utána felteszi Simonnak a kérdést, hogy szerinte a kettő közül melyik viszonyul nagyobb szeretettel a hitelezőhöz. Simon helyesen állapítja meg, hogy az, akinek többet engedett el. Ezután Jézus rámutat arra, hogy a példázat Simonnak és az általa elmarasztalt asszonynak Isten iránti magatartásáról szól. A két magatartás közötti különbség abból fakad, hogy különbözően értékelik Isten előtti helyzetüket. Simon farizeusként, a törvény megtartójaként, rendben tudja életét Isten előtt, az asszonyhoz viszonyítva pedig erkölcsi fölényben érzi magát. Jézus látja, hogy a Simon élete tisztább az asszonyénál, de rámutat arra, hogy neki is kiegyenlíthetetlen a tartozása Isten felé. Amíg Simon másokhoz méri önmagát, nem látja eléggé saját tarto-

zását, és emiatt helytelenül viszonyul önmagához is, az asszonyhoz is, de Jézushoz és Isten szeretetéhez is. Ha tudomásul vesszük is Isten iránti tartozásunk tényét, az „összeget”, súlyát nem ítéljük meg helyesen, amíg Simonhoz hasonlóan egymáshoz mérjük magunkat. Adósságunknak valódi súlyával egyedül Isten szerelme tud szembesíteni minket, az a szeretet, amely elküldte és feláldozta értünk, adózáiért az egyszülött Fiút, amely ahelyett, hogy büntetne, keresztet szenvedett értünk, és elengedi tartozásainkat.

Minden év azzal zárul le, hogy ismételten halljuk az evangéliumi üzenetet: „megjelent az Isten üdvözítő kegyelme minden embernek” (Tít 2,11). Jézusnak a Simon számára feltett kérdése a fenti ige fényében a következőképpen vonatkozik ránk: vált-e ki bennünk hálát és szeretetet ez az üdvözítő kegyelem? Az Isten felé megnyilvánuló szeretetünkben nyer kifejezést az, hogy mennyire töltötte be az ő üdvözítő kegyelme. Ez az Isten iránti szeretet láthatóan abban nyilvánul meg, hogy alapjaiban átformálja a hozzá és embertársainkhoz való viszonyulásunkat.

Jézus alkalmazta a példázatot. Simon így önmagára ismerhetett. Kérdés marad, hogy ez az ő esetében megtörtént-e, de ennél fontosabb kérdés számunkra az, hogy a mi esetünkben megtörténik-e ez az önmagunkra ismerés, akár most, e példázat hallatán, akár más alkalommal, amikor Isten ígéjét hallgatjuk. Folyamatosan önmagunkra tudunk-e ismerni? Végbe megy-e bennünk ez a folyamatos lelepleződés Isten ígéje hallatára? Mert csak így maradhatunk meg az Istenhez, önmagunkhoz és embertársainkhoz való helyes viszonyulásban. Továbbá ebből fakad az az Isten iránti szeretet és ragaszkodás, amelyet Jézus példaként állít Simon elé és élénk.

Jézus így szól az asszonyhoz: a te hited megtartott téged, eredj el békességgel. Az asszony miután részesült Jézus befogadó szeretetében, és bűneire feloldozást kapott, ezekből erőt meríthetett arra, hogy új, Istennek tetsző életet éljen. Mi ugyanúgy Jézus befogadó szeretetéből és bűnbocsánatából nyerhetünk erőt ahhoz, hogy ebben az új évben Istenhez ragaszkodó, neki tetsző életet éljünk.

Bárcsak úgy értékelné Jézus a mi hozzá való viszonyulásunkat, mint a történetbeli asszonyét. Neki sok bűne bocsáttatott meg. Ezért igen szeret! Ebben a felszabadult szeretetben járjunk az egész 2000. esztendőben! Ámen.

Sipos Károly

Újévben

Hátam megett van már a múltam
s az új elé még nem indultam.
Pedig látom, hogy híva-hívniak
titkai új év partjainak.

Hátam megett egy nyitott könyv már
a múlt és benne mennyi könny s kár!
Mulasztás, hiba, bűn és vétek –
ezért voltak a szenvedések.

Örömet is ha mégis adtál,
azért volt ez, mert irgalmaztál
s most áldom legnagyobb kegyelmed,
mely nem vet el, de Hozzád enged.

Bezárt könyv van most még előttem,
de én Tehozzád elszegődtem
S tied Uram, a hála s ének,
hogy élek még s hogy Néked élek!

Evangelikus Naptár, 1990.

Egyetemes imahét

2000. január

Az egyetemes imahét igehirdetési terve

Áldott legyen Isten... aki megáldott minket Krisztusban (Ef 1,3–14)

1. nap. *Vasárnap. Áldott legyen Isten... aki megáldott minket Krisztusban. (Ef 1,3)*
4Móz 6,22–27: Áldjátok meg Izrael fiait.
Zsolt 103,1–5, 20–22: Áldjad én lelkem az Urat.
1Kor 1,4–9: Hálát adok Istennek mindenkor érettetek.
Lk 1,67–79: Áldott legyen Isten, aki meglátogatta az ő népét.
2. nap. *Hétfő. Isten kiválasztott minket Krisztusban, hogy legyünk szentek és feddhetetlenek. (Ef 1,4)*
Ézs 49,1–7: Az Úrért, aki hű, Izrael Szentjéért, aki téged elválasztott.
Zsolt 33,12–22: Az Ő szent nevében bízunk.
1Pt 2,9–10: Ti szent nemzetiség vagytok.
Jn 17,15–19: Én odaszentelem magam érettük.
3. nap. *Kedd. Arra méltóztatott, hogy a maga fiaivá fogad Jézus Krisztus által. (Ef 1,4–5)*
1Móz 17,6–8: És népekké teszlek.
Zsolt 89,1–5: Mindörökké megerősítem a te maradékaidat.
Róm 8,15–17: Ti a fiúvá fogadtatás Lelkét kaptátok.
Mt 12,46–50: Mindenki, aki cselekszi az én mennyei Atyám akaratát, az nékem fítestvérem, nőtestvérem és anyám.
4. nap. *Szerda. Őbenne van a mi bűneinknek bocsánata. (Ef 1,7–8)*
Ézs 43,22–25: Bűneidről meg nem emlékezem.
Zsolt 103,8–14: Messzire elveti a mi bűneinket.
Zsid 10,12–14: Egyetlenegy áldozatával örökre tökéletessé tette a megszenteltek.
Mt 6,9–15: Ha megbocsátjátok az embereknek az ő vétkeiket, megbocsát nektek is a ti mennyei Atyátok.
5. nap. *Csütörtök. Megismertette velünk az ő akaratának titkát, hogy egybeszerkeszt mindenenek Krisztusban (Ef 1,9–10)*
Péld 8,22–31: Az Úr bölcsessége.
Zsolt 117: Magasztaljátok az Urat mind ti népek.
Kol 1,15–20: Isten Krisztus által békéltetett meg mindent magával.
Lk 10,21–24: A kisdedeknek megjelentetted.
6. nap. *Péntek. Arra méltóztatott, hogy elsőként Krisztusba helyezzük reménységünket... az ő dicsőségének magasztalására. (Ef 1,11–12)*
Ézs 61,1–3: Örömhír az elnyomottaknak.
Zsolt 40,1–5: Várván vártam az Urat.
Róm 5,1–5: A reménység pedig nem szégyenít meg.
Mt 15,21–28: Nagy a te hited.
7. nap. *Szombat. Benne ti is, minekutána hallottátok az igazságnak beszédét, megpecsételtetek a megígért Szentlélekkel. (Ef 1,13)*
Jóel 2,28–29: Kiöntöm Lelkemet minden testre.
Zsolt 31: De én benned bízom Uram.
1Kor 12,12–13: Egy lélek által... egy test.
Lk 4,16–21: Az Úrnak Lelke félkent engem.
8. nap. *Vasárnap. Isten dicsőségének magasztalására. (Ef 1,14)*
Ézs 66,18–20: Minden népek összegyűlnek, hogy meglássák az én dicsőségemet.
Zsolt 146,1–10: Dicsérem az Urat, amíg élek.
Ef 4,1–15: Egy test – egy Lélek.
Jn 17,4–22: Hogy egyek legyenek a Te dicsőségedre.

Bibliamagyarázatok az Efézus 1,3–14-hez

Ravasz László

Titkok
(1–2. v.)

1. Óbenne (1,1–23)

A levélfő majdnem ugyanaz, mint a kolosséinél. Utána mindjárt következik a fejtegető rész. Egy bevezető hálaadáshoz és egy befejező könyörgéshez fűzi, illetve a kettő közé szövi tanítását, amelynek motívuma: *az Egyház Krisztusban*. Röviden: *Óbenne*.

Kiválaszt, elhív és egybeszerkeszt a Krisztusban (1,3–14)

Mind a 12 vers egyetlen körmondat. Kiindulás: hálaadás a kiválasztásért. Istennek ez a ténye ész feletti, megfoghatatlan, minden előfeltételtől mentes, hiszen a világ teremtése előtt történt. Nincs más motívuma, csak az Isten atyasága, mégpedig az, hogy a Jézus Krisztus atyja; tehát a Fiúban adva van Isten atyasága és a mi fiúságunk. Nem spekulál, tényeket állapít meg. Az, hogy Isten a Jézus Krisztusban Atyánk lett, jelenti azt, hogy Krisztusban magának kiválasztott és fiává fogadott. Ez az a „minden lelki áldás”, amivel Isten felénk forduló ingyen kegyelme elhalmozott, s ezért tör ki az apostol ajkán a hálaadás. Ezért Óbenne tiszták és feddhetetlenek vagyunk szeretet által. A szeretetet itt érthetjük akár úgy, mint a mi tiszta és feddhetetlen életünk erejét, akár úgy, mint Isten megtisztító és megigazító szeretetét. Ez a tiszta és feddhetetlen élet nem egyéb, mint „kegyelme dicsőségének magasztalása” – a hálából visszaadott élet. Mindez ingyen ajándék ama Szerelmesben – megint Óbenne –, aki kiontott vérével bűnbocsánatot szerzett nekünk az Ő kegyelmének gazdagsága szerint. Az Atya kegyelme, a Fiú vére, a nekünk szóló bűnbocsánat egy tény, egy folyamat „az ő akaratának jókedvében”. Kiválasztás – fiúság – megszabadítás – bűnbocsánat – tisztaság – szentség – hálaadás, s ehhez a sorhoz jó bekoronázásul a bölcsesség és értelem, amely mindezt a titkot felfogja, megvallja. Nem más ez, mint Isten elrejtett üdvakaratának megismerése. Ez a megismerés visszatekintő, s akkor a kiválasztást és annak üdvtörténeti véghezvételét látja; előretekintő a jövőndőbe, s akkor a Krisztus visszajövetelében a nagy finálét érzékeli, amikor mindent újra dicsőségesen egybeszerkeszt a Krisztusban. Krisztus a cél, a vég, a summa, az összefoglalás. Ezzel „telik meg az idő”, telik ki az alkalom, lesz meg az idők teljessége, amikor az egész új eon rendjét a Krisztus fősege alatt egybeszerkeszti [= *anakephalaiousasthai*]. A kiválasztott azonban nemcsak szabad, tiszta és feddhetetlen, nemcsak ismer titkokat, hanem bír egy örökséget, amit Isten szerzett, a Krisztusban tett el, s amit Óbenne átveszünk, hit által ideleln, valóságban odafenn, mikor az idő betelik. Mindez a folyamat akaratára végbemegy a kezdettől végig, mert ebben Isten munkálkodik. Hogy mi ebben az üdvtörténetben benne úszunk a cél felé, mindennél jobban bizonyítja a zálog, az *arrabon*, a kitöltetett Szentlélek. Ez éppen olyan bizonyosága az Isten megváltó munkájának bennünk, mint az öntudat annak, hogy vagyunk.

Minden lelki áldás

Az Efézusi levél nyitánya (1,3–2,10), amely a Krisztusban nekünk adott új életet mutatja be, tartalmánál fogva két részre oszlik: az első fele magasztalás, a második imádság. A magasztaló részben Pál áldja Istent mindazokért a lelki áldásokért, amelyekkel megáldott minket Krisztusban (1,3–14), míg az imádságban kéri őt, nyissa fel szemünket, hogy felfoghassuk ennek az áldásnak a teljességét (1,15–2,10). Ebben a fejezetben az apostol magasztaló szavaival foglalkozunk.

Áldott a mi Urunk Jézus Krisztus Istene és Atyja, aki megáldott minket mennyei világának minden lelki áldásával a Krisztusban. Mert őbenne kiválasztott minket magának már e világ teremtése előtt, hogy szentek és feddhetetlenek legyünk előtte szeretetben. Előre el is határozta, hogy fiaivá fogad minket Jézus Krisztus által, akarata és tetszése szerint, hogy magasztaljuk dicsőséges kegyelmét, amellyel megajándékozott minket szeretett Fiában. Őbenne van – az ő vére által – a mi megváltásunk, bűneink bocsánata is; kegyelme gazdagságából, amelyet kiárasztott ránk teljes bölcsességgel és értelemmel. Mert úgy tetszett neki, hogy megismertesse velünk az ő akaratának titkát, amelyet kijelentett őbenne az idők teljességének arról a rendjéről, hogy a Krisztusban egybefoglal mindeneket, azt is, ami a mennyben, és azt is, ami a földön van. Őbenne lettünk örökösivé is, mivel eleve elrendeltettünk erre annak kijelentett végzése szerint, aki mindent saját akarata és elhatározása szerint cselekszik; hogy dicsőségének magasztalására legyünk, mint akik előre reménykedünk a Krisztusban. Őbenne pedig titeket is – miután hallottátok az igazság idejét, üdvösségetek evangéliumát, és hívőkké lettetek – eljegyzett pecsétjével, a megígért Szentlélekkel, örökségünk zálogával, hogy megváltsa tulajdon népét az ő dicsőségének magasztalására.

Az eredeti görög szövegben ez a tizenkét vers egyetlen összetett mondatot alkot. Diktálás közben, mint a lezúduló vízesés Pált elsodorja mondanivalója. Nem tart lélegzetvételnyi szünetet sem, a szöveget nem tagolja pontokkal. A magyarázók nem győztek metaforákat keresni, hogy visszaadják ezt a kitörő rajongást. „Egy pompás kapun keresztül jutunk a levél világába” – írja Findlay. Megannyi szemből álló „aranylánc” vagy „kápráztató fények és változó színek kaleidoszkópja”. William Hendriksen szavaival „hegyről alágördülő hólabda, amely minél lejjebb ér, annál nagyobbra növekszik”. E.K. Simpson pedig – talán kevésbé találóan – „fáradhatatlan versenyelő”-hoz hasonlítja, „amely teljes sebességgel vágat előre”. Romantikusabb John Mackay zenei hasonlata: „Ez a rapszodikus rajongás egy opera nyitányához hasonlít, amely egymás után bemutatja az elkövetkező dallamokat.” Armitage Robinson szerint olyan, „mint a sas szárnyalása, amely körözve emelkedik, mintha még nem tudná, hogy határtalan szabadságában merre is induljon”.

Kapu, aranylánc, kaleidoszkóp, hólabda, versenyelő, operanyitány, sas szárnyalása: ezek a metaforák a maguk módján mind azt a színes, mozgalmas és nagyszerű benyomást igyekeznek visszaadni, amelyet ez a mondat kelt az olvasóban.

Az egész bekezdés egy magasztaló diadalének, doxológia, vagyis valójában „eulógia”, hiszen Pál is ezt a szót használja. Azzal kezdi, hogy áldja Istent, amiért megáldott minket minden elképzelhető áldással. Pontosabban, ez egy tudatos utalás a Szentháromságra. Az áldás forrása *a mi Urunk Jézus Krisztus Istene és Atyja*, aki a „mi Atyánk” is (2. vers); az áldás hatóköre a Fiúisten, hiszen *Krisztusban*, a vele való egyiségben áldott meg minket Isten; természetére nézve pedig lelki jellegű: *a minden lelki*

áldás kifejezés úgy is érthető, hogy „a Szentlélek minden áldása”, aki mint az isteni megvalósító végrehajtja szívünkben Krisztus művét. Ahogy Charles Hodge írja: „Ezek az áldások nem pusztán azért *lelkiek*, mert a lélekre vonatkoznak, hanem mert a Szentlélektől származnak, akinek jelenléte és hatása az a nagy áldás, amelyet Krisztus szerzett.”

Részben ez a Szentháromságra való utalás vezetett egyes tudósokat olyan megállapításokra, hogy – amint mondják – a bekezdésnek „liturgikus” hangulata van. „Nagyszerű áldásmondás ez – írja Markus Barth –, a magasztalás és az imádság felkiáltása, hasonlatos azokhoz, amelyek a zsidó zsinagógákban és otthonokban elhangzottak”, és „talán a szájhagyomány útján terjedő, föltehetően liturgikus keresztyén hagyomány eleven áradatából került Pálhoz”. Egyes magyarázók még tovább mentek, és az Apostoli, valamint a Niceai Hitvalláshoz hasonló szentháromsági szerkezetet láttak a bekezdésben: a kiválasztó Atya (4–6. vers), a megváltó Fiú (7–12. vers) és a megpecsételő Lélek (13–14. vers); továbbá minden strófa „dicsőségének magasztalásával” végződik (6., 12. és 14. vers). Habár ez túl szép és rendezett ahhoz, hogy valószínű legyen, a bekezdés szentháromsági vonatkozásai mégis nyilvánvalóak.

Először is, az Atyaisten a forrása minden áldásnak, amit élvezünk. Az ő kezdeményező szerepe félreérthetetlen, hiszen ő az alanya szinte minden fontosabb állítmánynak ezekben a versekben. Ő az, aki „megáldott minket” (3. vers), aki „kiválasztott minket” (4. vers) és „elhatározta, hogy fiaivá fogad” (5. vers), aki „megajándékozott minket” kegyelmével (6. vers, szó szerint: „megtisztel minket kegyelmével”), aki „kiárasztotta ránk” kegyelmét (8. vers), aki „megismertette velünk” akaratát és célját, „amelyet kijelentett...”, hogy a Krisztusban egybefoglaljon mindeneket” (9–10. vers). Továbbá ő „mindent saját akaratára és elhatározására szerint cselekszik” (11. vers). Az ígékről rátérve a főnevekre: Pál gyors egymásutánban hivatkozik Isten szeretetére és kegyelmére, akaratára, tetszésére és rendjére. Így az egész bekezdés az Atyaistennel foglalkozik, aki felénk fordult szeretetével, kiárasztotta ránk kegyelmét, és aki örök rendjének megvalósításán munkálkodik.

Másodszor, az a közeg, amelyben Isten megajándékoz áldásával, az Úr Jézus Krisztus. Az Efézusi levél első tizennégy versében Jézus Krisztus akár neve vagy címe említésével („Krisztus”, „Jézus Krisztus”, „Krisztus Jézus”, „az Úr Jézus Krisztus”, „a szeretett Fiú”), akár névmás útján („Ő”, „Őbenne”) nem kevesebb, mint tizenöt alkalommal kerül szóba. Ebből a „Krisztusban” és az „Őbenne” kifejezés kilencszer fordul elő. Az apostol már az első versben úgy jellemezte a keresztyéneket, mint „szenteket” és „hívókat”, akik „Krisztus Jézusban” vannak. A bekezdés további részében kifejti e sokatmondó kifejezés értelmét, amely az emberi összetartozás új alapelvét hordozza magában. Azelőtt „Ádámokban” a régi, elbukott emberiséghez tartoztunk, most „Krisztusban” az új, megváltott emberiséghez. Isten „Krisztusban” áldott meg minket, és választott ki magának az örökkévalóságban (3–4. vers). „Szeretett Fiában” ajándékozott meg kegyelmével, tehát Őbenne találjuk meg a megbocsátást és megváltást (6–7. vers). „Őbenne” lett az első zsidó hívőkből Isten népe (11–12. vers), és szintén „őbenne” pecsételte el Isten a pogányokat (13–14. vers). Szintén „őbenne” jelentette ki, hogy „a Krisztusban”, vagyis alatta mint fő alatt egybefoglal mindent (9–10. vers). Valamikor mint pogányok „Krisztus nélkül”, tehát remény és Isten nélkül éltünk (2,12), de most „Krisztusban” a miénk lett minden áldás.

Harmadszor pedig szóljunk a Szentlélekről. Habár név szerint ebben a részben csak a 13. és 14. vers említi, működését mindvégig feltételeznünk kell. Sokszínű munkáját a későbbi részek mutatják be. Pál itt azt emeli ki, hogy az áldás, amelyet Isten Krisztusban nyújt nekünk, lelki jellegű. Ez nyilván az Ószövetség világával való szembeállítás, amikor is Isten megígért áldásai túlnyomóan anyagi természetűek voltak. Erre a legszembe-

ötlőbb példát valószínűleg az 5Mózes 28,1–14-ben találjuk, ahol az engedelmes Izraelnek ígért áldások: sok gyermek, gazdag termés, bővelkedés marhákban és juhokban és vezető szerep a népek között. Igaz, hogy Jézus is ígért követőinek bizonyos anyagi jelleget, hiszen megtiltotta nekik, hogy ételük, italuk és ruházatuk miatt aggodalmaskodjanak, és biztosította őket, hogy mennyei Atyjuk gondoskodik róluk, ha uralmának és igazságának ügyét teszik az első helyre életükben. Mindazonáltal az Újszövetség meghatározó áldása lelki és nem anyagi természetű, mint például Istennek a Szentlélek által a szívünkbe írt törvénye, Isten személyes ismerete és bűneink bocsánata.

Hogy ezt minden kétségen felül helyezze, Pál a „lelki” szó mellett megjegyzi, hogy az áldások *a mennyei világból* erednek, vagy helyesebben – mivel nem földrajzi elhelyezkedést ért alatta – „a mennyekben” (*en toisz epouranioisz*). Ez az első alkalom, ahol ezt a figyelemre méltó kifejezést alkalmazza, amely öt helyen fordul elő az Efézusi levélben, és sehol másutt a többiben. Mit is jelent ez? A „menny” szó többféle értelemben fordul elő a Szentírásban. Az ókori írók különbséget tettek a „természetes menny” (az égbolt), a „kegyelem mennye” (az örök élet, amelyet Isten népe már elnyert és élvez a földön) és a „dicsőséges menny” (a megváltottak végső tartózkodási helye) között. A „mennyek” alatt azonban mást kell érteni. Ez se nem az ég, se nem a kegyelem, se nem a dicsőség, nem is szó szerint vett térbeli tartózkodási hely, hanem a lelki valóság láthatatlan világa. A kifejezés ötszöri használata az Efézusi levélben azt mutatja, hogy a „mennyek” az a hely, ahol a „fejedelemségek és hatalmasságok” továbbra is működnek (3,10; 6,12), és ahol Krisztus a legfőbb uralkodó, és az ő népe vele együtt uralkodik. Ezért itt áld meg Isten minket minden lelki áldással a Krisztusban (1,3).

Ilyenformán a 3. vers tanítását különösen fontosnak kell tekintenünk. A keresztyének a Szentháromságban hisznek. Egy Istenben hiszünk: az Atyában, a Fiúban és a Szentlélekben. Hálával és örömmel állítjuk, hogy Isten megáldott minket (*eülogészasz*, aoriszos az igeidő) Krisztusban minden lelki áldásával, vagyis a Szentlélek minden áldását megkapjuk az Atyától, ha a Fiúban vagyunk. Semmilyen áldást nem tagadt meg tőlünk. Természetesen továbbra is fejlődniünk kell, hogy elérjük az érett felnőttkort Krisztusban, az ő képére kell formálódniunk, és föl kell fedezniünk benne rejlő örökségünk gazdagságát. Az szintén természetes, hogy eközben Isten megajándékoz önmaga sokkal mélyebb és gazdagabb megtapasztalásával. Mindazonáltal, ha Krisztusban vagyunk, már minden lelki áldás a miénk. Vagy ahogyan az apostol a Kolosséi levélben írja: „benne jutottatok el ti is ehhez a teljességhez” (Kol 2,10; vö. 1Kor 3,21–23).

Miután lefektette az általános alapelvet, Pál rátér a részletekre. Melyek azok az áldások, amelyekkel Isten megáldott minket Krisztusban? A bekezdés további részében ezt fejt ki. Az áldások a múlttal (*a világ teremtése előtt*, 4 vers), a jelenbeli (amink Krisztusban *van*) és a jövővel (*az idők teljessége*, 10. vers) kapcsolatosak. A múltbeli áldás a „kiválasztás”, a jelenbeli az „örökbefogadás”, hogy Isten fiaivá fogad, és a jövőbeli az „egyesítés”, amikor minden egyesülni fog Krisztus alatt.

1. A múltbeli áldás: a kiválasztás (4–6. vers)

Pál gondolatban visszanyúl *a világ teremtése előtti* állapotba, a teremtés, az idő kezdete elé, a múltbeli örökkévalóságba, ahol csak maga Isten létezett, létezése tökéletességében.

Ebben a teremtés előtti örökkévalóságban Isten megfogalmazott egy célt. Terve *Krisztusra* (egyszülött Fiára) és *miránk* (akiket fiaivá akart fogadni – és természetesen leányáivá is, hiszen a szó magában foglalja mindkét nemet) vonatkozott. Jól jegyezzük meg: Isten *Öbenne választott ki minket*. Igen fontos a három személy viszonya! Isten

elméjében egymás mellé helyezett minket Krisztussal. Elhatározta, hogy minket (akik még nem is léteztünk) saját gyermekeivé tesz Krisztus megváltó műve által (ami még nem történt meg). Határozott döntésről volt szó, hiszen a *kiválasztott* (*exelexato*) ige ismét aorisztoz igéidőben szerepel. Ez a döntés szintén Isten általunk egyáltalán meg nem érdemelt kegyéből származott, hiszen azért választott ki, hogy *szentek és feddhetetlenek legyünk előtte*, ami azt jelenti, hogy amikor gondolatban kiválasztott, akkor egyáltalán nem voltunk szentek és feddhetetlenek, tehát nem örökbefogadást, hanem büntetést érdemeltünk volna. Továbbá (Pál ugyanezt az igazságot ismétli más szavakkal): *Előre el is határozta, hogy fiaivá fogad minket Jézus Krisztus által, akarata és tetszése szerint, hogy magasztaljuk dicsőséges kegyelmét, amellyel megajándékozott minket szeretett Fiában* (5–6. vers).

Ma mindenki problémásnak találja a kiválasztásról szóló tanítást.

– Hát nem én választottam Istent? – kérdezheti valaki méltatlankodva. Erre azt kell válaszolnunk:

– Igen, te választottad, még hozzá szabadon, de csak azért, mert az örökkévalóságban Isten már kiválasztott téged.

– Nem én döntöttem Krisztus mellett? – kérdezheti más, amire azt kell felelnünk:

– Igen, te döntöttél mellette, még hozzá szabadon, de csak azért, mert az örökkévalóságban Isten már döntött melletted.

A Szentírás sehol sem tárja fel a kiválasztás titkát, és óvakodnunk is kell azoktól, akik túl aprólékosan vagy mereven próbálják rendszerbe foglalni azt. Nem valószínű, hogy egyszerű megoldást találhatunk arra a problémára, amely századokon keresztül zavarba ejtette a keresztyénség legkiválóbb elméit. Ez az igeszakasz azonban három olyan igazságot rejt, amelyet érdemes megértenünk és megjegyeznünk.

a. A kiválasztás tana isteni kinyilatkoztatás, és nem az emberi agy szüleménye

Nem a hippói Ágoston vagy a genfi Kálvin találta ki. Ellenkezőleg, megkérdőjelezhetetlenül bibliai tanítás, és egyetlen keresztyén sem hagyhatja figyelmen kívül, aki a Biblia talaján áll. Az Ószövetség szerint Isten kiválasztotta Izraelt a világ nemzetei közül, hogy különleges népe legyen. Az Újszövetség szerint kiválaszt egy nemzetközi közösséget, hogy „szentjei” (1. vers), szent vagy különleges népe legyen. Tehát nem vehetjük el a kiválasztás fogalmát, mintha az csupán az emberi fantázia szüleménye volna, hanem alázatosan el kell fogadnunk (még ha nem is teljesen értjük) mint olyan igazságot, amelyet maga Isten nyilatkoztatott ki. Természetesnek tűnik, hogy ezen a ponton Kálvinhoz fordulunk segítségért. Ő 1558. május 1-étől kezdve negyvennyolc szentbeszédet tartott a genfi Szent Péter-templom szószékéről az Efézusi levél alapján. Egyik megállapítása így hangzik: „Noha rációval vagy érvekkel fel nem foghatjuk, miként választott ki minket Isten a világ teremtése előtt, mégis tudjuk, mert kinyilatkoztatatta; és aki hitben megvilágosodott, annak tapasztalata is bőségesen megerősíti ezt.”

b. A kiválasztás tana ösztönzés a szentségre, nem pedig mentség a bűnre

Igaz, hogy ez a tanítás az örök biztonság megnyugtató tudatát nyújtja, hiszen az, aki kiválasztott és elhívott, nyilván a végsőkig meg is tart minket. Biztonságunkat azonban nem szabad arra használnunk, hogy elnézzük, még kevésbé arra, hogy bátorítsuk a bűnt. Egyesek ugyanis úgy képzelik, hogy a keresztyén ember így okoskodik: „Tagja vagyok Isten választott népének, tehát biztonságban vagyok. Nem kell törekednem a szent életre. Úgy viselkedhetek, ahogy jólesik.” A kiválasztás tana egyáltalán nem igazolja ezt a megdöbbentő elbizakodottságot. Éppen ellenkezőleg! Pál azt írja, hogy Isten azért választott ki minket Krisztusban, hogy *szentek és feddhetetlenek legyünk előtte* (4. vers).

„Feddhetetlen” (*amómosz*) – a hibátlan áldozat ószövetségi megnevezése. „Szent és feddhetetlen” – a szópár visszatér az 5,27-ben és a Kolossé 1,22-ben, ahol tökéletesedésünk végső fokára utal. De megszentelődésünk folyamata itt és most kezdődik. Tehát a kiválasztás tana nemhogy nem bátorítja a bűnt, de megtiltja azt, és helyette a szentség szükségességét állítja eléink, mert a szentség kiválasztásunk egyetlen célja. Így végső soron a kiválasztottság egyetlen bizonyítéka a szent élet. F.F. Bruce bölcsen jegyzi meg: „Isten eleve elrendelő szeretetét jobban dicsérik azok, akik szent és krisztusi életet élnek, mint azok, akik szőrszálhasogató kísérleteikkel igyekeznek a titkot megfejteni.”

c. A kiválasztás tana alázatosságra buzdít, nem pedig kérdésre

Egyesek úgy vélik, hogy ha valaki Isten választott népe tagjának vallja magát, az a legfogósebb gondolat, amelyet valaki egyáltalán dédelgethet. Így is volna, ha azt képzelnénk, hogy Isten valamilyen érdemünk miatt választott ki minket. Csakhogy a bibliai kiválasztás tanában nincs helye semmiféle érdemnek. Épp ellenkezőleg! Isten világosan megmagyarázta Izraelnek, hogy nem azért választotta őket, mert számbelileg vagy bármilyen más módon felülmúlták a többi népet, hiszen ez nem is volt igaz. Akkor hát miért? Egyszerűen azért, mert szeretete őket (5Móz 7,7–8). A választás oka Isten szeretete volt, nem a nép érdeme. Az Efézusi levél ugyanezt az igazságot vési az emlékezetünkbe. A hangsúly a teljes belső bekezdésben Isten kegyelmén, Isten szeretetén, Isten akaratán, Isten végzésén és Isten választásán van. Mert – ahogy Pál mondja – *a világ teremtése előtt* választott ki minket Krisztusban, ami születésünk előtt történt. Hogyan is hivatkozhatnánk bármilyen érdemre? Isten kiválasztása tehát szabadságban megy végbe, s így letöri és megsemmisíti az ember minden méltóságát, erényét és cselekedetét.

Ezért akármennyi megoldatlan probléma övezi is, Isten választásának igazsága igaz életre kell, hogy indítson minket, nem a bűnre, alázatos, Istent dicsőítő hálára, nem kérdésre. Ennek gyakorlati következménye az, hogy egyfelől úgy élünk előtte, mint *szentek és feddhetetlenek* (4. vers), másfelől *magasztaljuk dicsőséges kegyelmét* (6. vers).

2. A jelenbeli áldás: az örökbefogadás (5–8. vers)

Isten előre elhatározta, hogy *fiaivá fogad minket*. Ez a kifejezés szolgáltatja a kulcsot kiválasztottságunk jelenbeli következményeinek megértéséhez. A kiválasztás az örökbefogadás szándékával történt. Ha fölteszik nekünk azt a spekulatív kérdést, hogy miért látott neki Isten a teremtésnek, ha tudta, hogy azt bűnbeesés fogja követni, nyugodtan válaszoljuk azt, hogy még annál is nagyobb méltóságra rendelt minket, mint amekkorát a teremtés által nyertünk. Elhatározta, hogy „örökbe fogad”, hogy családjának gyermekeivé tegyen. A római jogban pedig (amely részben Pál írásának háttéréül szolgál) az örökbe fogadott gyermekek ugyanolyan jogokat élveztek, mint a vér szerintiék. Az Újszövetség sok mindent mond erről az állapotról, az ebből fakadó gazdag kiváltságokról és a szigorú felelősségről. Mindkét kérdés szóba kerül ezekben a versekben.

Vegyük először kiváltságainkat! Csak akiket Isten családjába fogadott, azok mondhatják: *Óbenne van – az ő vére által – a mi megváltásunk, bűneink bocsánata is; amelyet kiárasztott ránk teljes bölcsességgel és értelemmel* (7–8. vers). Isten fiainak szabad bejárásuk van mennyei Atyjukhoz, és bizalommal állhatnak előtte, mert tudják, hogy megváltott, bocsánatot nyert emberek. A *megváltás (apolütrószisz)* azt jelenti, hogy „megszabadítás az ár kifizetése által”. Különösen rabszolgák kiváltására alkalmazták. Itt ez egyenlő a *megbocsátással*, hiszen a kérdéses megszabadítás megmenekülést jelent Isten bűneinkért kijáró igazságos ítéletétől, a kifizetett ár pedig Krisztus vére, amelyet keresztthalálával fizetett bűneinkért. Tehát a megváltás, a megbocsátás és az örökbefo-

gadas összetartoznak (vö. Gal 4,5). A megváltás vagy bűnbocsánat jelenbeli kiváltság, amely már a miénk, amelyet most is élvezünk, hiszen általa lehettünk Isten gyermekeivé. Isten túlcserélte kegyelméből árad ránk.

A fiúság azonban felelősséggel is jár. A mennyei Atya ugyanis nem kényezteti el gyermekeit. Ellenkezőleg ő javunkra fenýíti meg, hogy szentségében részesüljünk (Zsid 12,10). Tehát Pál két kijelentése párhuzamban áll: „el is határozta, hogy fiaivá fogad minket” és „kiválasztott minket...”, hogy szentek legyünk”. Az apostol később még visszatér erre a kérdésre: „Legyetek tehát Isten követői, mint szeretett gyermekei” (5,1). Elképzelhetetlen, hogy mint gyermekei élvezzük a vele való kapcsolatot, és ne tartsuk kötelességünknek az Atya követését és a családi jellemvonásokkal való azonosulást.

Örökbefogadásunk tehát egyfelől mérhetetlen nyereséget, másfelől szükséges veszteséget jelent számunkra. Egyrészt a megváltás által bebocsátást nyerünk hozzá, mint Atyánkhoz, másrészt elveszítjük gyarlóságainkat, ami a Szentlélek megszentelő művével azonnal kezdetét veszti, és addig tart, amíg végül tökéletessé nem válunk a mennyben. Az *előtte* (4. vers) szó magában foglalja az örökbefogadásból adódó kiváltságot és felelősséget. Azt jelenti, hogy „tekintete előtt”, „jelenlétében”. Atyánk jelenlétének tudatával élni egyrészt mérhetetlen kiváltság, másrészt állandó feladat, hogy kedvére legyünk.

3. A jövöbeli áldás: az egyesítés (9–10. vers)

Isten többet tett, minthogy egy elmúlt örökkévalóságban „kiválasztott” minket Krisztusban, és nekünk adta a „fiúságot” a jelenben, annak minden örömeivel és kötelességével. *Megismertette velünk az ő akaratának titkát, amelyet kijelentett öbenne [Krisztusban] az idők teljességének [...] rendjéről* (9–10. vers). A történelem tehát se nem értelem, se nem cél nélkül való: dicsőséges kifejelet felé halad. Mi tehát az a „titok”, amelyet Isten „megismertetett velünk”, mi az ő akarata? A harmadik fejezetet olvasva a „titok” az, hogy a pogányok a zsidókkal egyenlő mértékben tagjai Isten új társadalmának. Ez a jelenlegi etnikai egység viszont egy olyan jövöbeli egység jelképe vagy ízelítöje, amely még nagyobb és csodálatosabb lesz.

Isten terve az „idök teljességével” – amikor az idö ismét egybeolvad az örökkévalósággal – az, hogy a Krisztus egybefoglal mindeneket, azt is, ami a mennyben, és azt is, ami a földön van (10. vers). Az „egybefoglal”-ként fordított görög igének (*anakefalaioó*) igen gazdag a jelentésköre. A világi nyelvben ritkán használták. Moulton és Milligan szerint noha mesterkéltége miatt csak irodalmi szövegekben lelhető fel, „a gyakran előforduló *kefalaion* (összeg) szó az egyszerű olvasó számára is nyilvánvalóvá teszi jelentését”. Így tehát az *anakefalaioó* ige azt jelentette, hogy „*kefalaion*-ra hoz valamit”, összegez”, akár olyan értelemben, hogy „gondolatban vagy beszédben összefoglal” („kivonatba sűrit” – Thayer), akár abban, hogy „dolgokat egybegyűjt”. A szó az Újszövetségben ezenkívül csak a Róma 13,9-ben fordul elő, ahol a törvények második táblájának parancsolatait „ez az ige foglalja össze: »Szeresd felebarátodat, mint magadat«”.

Az 1. fejezet szövegösszefüggésébe inkább illik az „egybegyűjtés”, mint a „sűrités” fogalma. Egy kicsit később, a 22. versben Pál megerősíti, hogy Isten Jézus Krisztust „tette mindenkefelet való fővé (*kefalé*) az egyházban”. Itt tehát azt mondja, hogy „a mindenek egybefoglalása a Főnek való alárendelés útján megy végbe”. Krisztus már most is feje a testnek, az egyháznak, de egy napon minden el fogja ismerni vezetését. Jelenleg még fennáll az egyet nem értés a világmindenségben, de az idök teljességében meg fog szűnni, és Krisztus vezetése alatt megvalósul az az egység, amelyre vágyunk.

Ezek a kilátások felvetnek egy fontos kérdést: kik és mik lesznek részesei ennek a végső egységnek, kik és mik egyesülnek majd a fő alatt? Számos teológus – régiek és újak egyaránt – a „mindenek” szót vették alapul, erre építették univerzalista álmaikat. Úgy gondolják, hogy végül mindenki üdvözülni fog; azok, akik bűnbánat nélkül halnak meg, egy nap mégis bűnbánatra jutnak majd, és végül még a démonok megváltására is sor kerül, minthogy szó szerint minden, „az is, ami a mennyben, és az is, ami a földön van” egybe lesz gyűjtve Krisztus megmentő uralma alatt. Az univerzalizmus egyik ékesszóló jelenkori képviselője Markus Barth. Igaz, néhány helyen mintha tagadná, mondván, hogy nem szabad megfélemlenünk arról, amit Krisztus tanított a megbocsáthatatlan bűnről. Az általa keltett általános benyomás azonban mégis egyértelmű. „Az egyház ... Krisztus élő és növekvő teste. Az Egyház ezen definíciója szerint tulajdonképpen magában foglalja azokat is, akik még nem hívők... Jézus Krisztus nem csak az »Egyház feje«. Éppen annyira ... minden ember feje is, akár hisznek Krisztusban, akár nem.” Egyszerűen arról van szó, hogy Krisztust még nem ismeri és nem ismeri el mindenki úgy, ahogyan az Egyház teszi. „Ezért az Egyházat nevezhetnénk az első gyümölcsnek, a kezdetnek, amely jele vagy megnyilvánulása Isten uralmának és dicséretének, melyet egyetemesen ismerni és tudatosan élveznie kellene minden embernek. Az Egyház csupán előkészítő, átmeneti és szolgáló intézmény. Ez idő szerint ez az egyetlen közösség a földön, amely tudatosan szolgálja Jézus Krisztust.” Valamivel később – a megosztás válaszfaláról írva, amelyet Jézus Krisztus ledöntött – kijelenti: „Nincs fal az egyház és a világ között!” Mégis sok keresztyén a templomok és az egyházi hagyományok falai mögött találkozik. „Az az egyház, amely bebiztosítja magát a világ ellen... csak azt tanulhatja meg az Efézusi levélből, hogy a világnak igaza van, amikor a képmutatónak kijáró sajnálattal vagy lenézéssel kezeli.” Markus Barth elveti a körülfalazott egyházat: „Következőképpen – írja – a béke evangéliuma szerint *nincsen* fal a közel és a távol, az egyház és a világ között!”

A körülfalazott egyház ellen intézett szenvedélyes kirohanását olvasva azt gyaníthatjuk, hogy egyes mai keresztyének önelégült, visszahúzódozó, szeretetlen magatartását utasítja el, és ebben igaza is van. Ha csak arról van szó, hogy az egyháznak nem szabad elbarikádoznia magát a világtól, hanem inkább be kell hatolnia abba a jószívű szolgálattal és tanúságtétellel, akkor teljes szívünkkel egyetérthetünk vele. De ezen jócskán túl megy, és „szolidáris”-nak nyilvánítja az egyházat és a világot, s ezzel nem ismer el közöttük semmilyen különbséget, leszámítva azt, hogy az egyik tudatosan elfogadja Jézus Krisztust, míg a másik nem.

Ezt az álláspontot, amely nem tesz éles különbséget az egyház és a világ, az új társadalom és a régi között, egyáltalán nem lehet megvédeni az Efézusi levél alapján. A Jézus által megszüntetett válaszfal nem az a határvonal, amely a világot és az egyházat választja el, hanem az, amely az egyházon *belüli* csoportokat és egyéneket különíti el egymástól. Ezenkívül az Efézusi levél nem csak annyit mond a „pogányokról”, hogy nem ismerik a megváltást. Állapotukat a 4,17–19 mutatja be. „Hiábavaló gondolkodásuk”-hoz Pál még hozzáteszi, hogy „megkeményedett a szívük”. Elidegenedtek az Istentől, sötétségben élnek, és mohón vágnak a tisztátalanságra. Kétszer nevezi őket az „engedetlenség fiainak” (egyszer jelenlegi állapotukról, egyszer pedig eljövendő sorsukról szólva), és mindkét összefüggésben hivatkozik Isten szörnyű, de igazságos haragjára: ők a „harag fiai” ma, és „Isten haragja” fogja sújtani őket az utolsó napon (2,3; 5,6).

Tehát visszatérve az Efézus 1,10-re, a „mindenek” szóval nem érvelhetünk jogosan az egyetemes üdvözülés mellett, ha csak nem kívánjuk azzal vádolni Pált, hogy teológiája zavaros és önellentmondásos. Mi is tehát az a minden, mennyen és földön, ami egy napon Krisztus vezetése alatt egyesül? Természetesen idetartoznak az élő és a meghalt

keresztvények, a földi és a mennyei egyház. Vagyis azok, akik Krisztusban vannak (1. vers), akiket Isten „Krisztusban” áldott meg (3. vers), választott ki (4. vers), fogadott fiává (5. vers), részesített a kegyelemben (6. vers) és a megváltásban, illetve a bűnbocsánatban (7. vers), egy nap tökéletesen egyesülnek Krisztusban (10. vers). Nem kétséges, hogy az angyalok sem kerülhetnek máshová (vö. 3,10–15). De a „mindenek” (*ta panta*) rendszeren a világmindenséget jelenti, amelyet Krisztus teremtett és tart fenn (Zsid 1,2–3). Úgy tűnik tehát, hogy Pál ismét arról a kozmikus megújulásról, a világmindenségnek arról az újjászületéséről, a sóvárgó teremtett világnak arról a felszabadulásáról szól, amelyről már a rómabelieknek is írt. Isten terve az, hogy mindent, amit Krisztus által és Krisztusért teremtett, és ami Krisztusban áll fenn (Kol 1,16–17), végül egyesít Krisztus alatt, és az ő hatalma alá rendel. Ezért nevezi őt az Újszövetség „minden örökösének” (Zsid 1,2).

Ezért ír J.B. Lightfoot „a világmindenség teljes harmóniájá”-ról, „amelyben nincsenek már idegen vagy össze nem illő elemek, hanem amelynek darabjai mind Krisztusban lelik meg középpontjukat és egyben tartó köteléküket”.

Az idők teljességében Isten mindkét teremtését, az egész világmindenséget és az egész egyházat egyesíti a kozmikus Krisztus alatt, aki a legfelsőbb fő mindkettő fölött.

Okosan tesszük, ha ezen a ponton megállunk egy pillanatra, és elgondolkozunk azon, mennyire szükségünk van mindnyájunknak Pál széles látókörére. Emlékezzünk arra, hogy ő fogságban volt Rómában. Nem volt ténylegesen börtönbe vagy föld alatti cellába zárva, de házi őrizetben tartották, hozzábilincselve egy római katonához. Bár csuklójára láncot erősítettek és teste rabságban volt, szíve és elméje mégis az örökkévalóságban járt. Visszapillantott a világ teremtése előtti időkbe (4. vers) és előre az idők teljességébe (10. vers), és megértette, mi az, ami a miénk most (7. vers), és milyennek kellene lennünk (4. vers) ama két örökkévalóság fényében. Ami minket illet, mennyivel homályosabb a látásunk az övéhez képest, milyen szűk az elménk és a látókörünk! Egyszerűen és természetesen beletemetkezünk saját kis jelentéktelen ügyeinkbe. Pedig az időt az örökkévalóság fényében kell látnunk, jelen kiváltságainkat és kötelezettségeinket pedig egykori kiválasztásunk és jövőbeli tökéletességünk fényében. Ekkor, ha már osztoztunk az apostollal látókörében, osztozhatunk vele doxológiájában is. Mert az igei tanítás egyszerre serkent magasztalásra és munkára. Az élet Isten tiszteletévé válik, és mi szakadatlanul áldani fogjuk Istent, amiért oly gazdagon megáldott minket Krisztusban.

4. Az áldások köre (11–14. vers)

Pál, miután bemutatta, hogy Isten milyen lelki áldásokkal ajándékozza meg népét Krisztusban, egy további bekezdésben azt emeli ki, hogy ezekből az áldásokból éppúgy részesülnek a zsidó és a pogány hívők. A bekezdés felépítése a következő: *Őbenne... (mi zsidók) elrendeltettünk..., hogy dicsőségének magasztalására legyünk, mint akik előre reménykedünk a Krisztusban. Őbenne pedig titeket (pogányokat) is, miután ... hívökké lettetek, eljegyzett pecsétjével, a megígért Szentlélekkel, örökségünk zálogával... Az apostol önmagától és zsidó hittestvéreitől indulva hívő pogány olvasóin keresztül eljut közös örökségünkig (amelyben egyenlően osztozik mindkét csoport). Ezzel megelőlegezi a zsidók és a pogányok megbékélésének témáját, amelyet a 2. rész második felében dolgoz ki. Mégis az *őbenne* szó ismétlésével (11. és 13. vers) már itt hangsúlyozza, hogy Krisztus a békéltető, és hogy a Krisztussal való egységben válik eggyé Isten népe. Az apostol három nagy igazságot állít elénk Isten népéről.*

a. Isten népe Isten tulajdona

Az apostol két olyan görög kifejezést használ, amelynek ószövetségi háttere is ezt erősíti meg. Az első az „örököséivé lettünk” (11. vers). A görög ige, *kléroó*, két dolgot jelenthet: *kléroszt*, örökséget adni vagy kapni. A kérdés az, hogy milyen örökségről beszél Pál. Beszélhet a mienkről, az adományról, amelyet kaptunk – ahogyan a Károli fordításban is szerepel: „Öbenne, akiben vettük is az örökséget”, Csia Lajos fordítása szerint: „akiben sorsrészünket is megkaptuk”. De lehet Isten öröksége is, hiszen ő magáévá fogadott minket, amint az angol Revised Version fogalmaz: „akiben pedig örökségévé váltunk”. Így értelmezi a mondatot Armitage Robinson is: „Kiválasztattunk, mint Isten örökrésze”. Nyelvészetileg ez a fordítás természetesebb. De ami fontosabb, az ószövetségi háttér is ezt támasztja alá. Izrael Isten *klérosza*, „öröksége” volt. Ez a tény időről időre felbukkant. Például: „Mert az Úr része az ő népe, Jákób a kimért öröksége” és: „Boldog az a nemzet, amelynek Istene az Úr, az a nép, amelyet örökségül választott”. Az, hogy Pál a *kléroó* igét használja ebben a bekezdésben, azt jelzi, hogy felfogása szerint aki Krisztusban van, akár pogány, akár zsidó, most Isten *klérosza*, ami az ószövetségi időkben csak Izrael volt.

Ezt támasztja alá a második kifejezés is a bekezdés végén, a 14. versben, amely szintén gazdag ószövetségi jelentéstartalommal rendelkezik. Itt is felmerül a tulajdonlás kérdése, mint a 11. versben az örökséggel kapcsolatban. A Békés-Dalos fordítás nem teljesen egyértelmű: „amíg Isten... meg nem váltja tulajdonát”. Mit jelent a „tulajdon megváltáság” (*eisz apolütrórszin tész peripoiészeósz*) kifejezés? Kinek a tulajdonáról van szó, a mienkről vagy Istenéről? A Revised Standard Version úgy értelmezi, hogy a miénkről, és így fordítja ezt a kifejezést: „amíg a mi tulajdonunk nem lesz”. De J.H. Houlden ezt „túl szabad és célzatos fordításnak” nevezi. Sokkal valószínűbb, hogy a tulajdon (éppúgy, mint az örökség) Istené, és itt is az ő népére vonatkozik. Így értelmezi a Károli fordítás – „tulajdon népének megváltására” –, és az Új Protestáns fordítás is – „megváltta tulajdon népét”. Ennek az értelmezésnek az elfogadására ismét az ószövetségi háttér szolgáltat indokot. A *peripoiészisz* (tulajdon) főnév és a vele rokon melléknév igen gyakran jelöli Izraelt az Ószövetség görög fordításában, a Septuagintában. Például: „ti lesztek az én tulajdonom valamennyi nép közül” és „téged választott ki Istened, az Úr, hogy tulajdon népe legyél”. Nyilván ezt a megfogalmazást veszi át az Újszövetség, amikor az egyházzal beszél, amelyet Krisztus szerzett önmagának.

Ha egybevetjük ezt a két görög kifejezést, világos ószövetségi háttérüket is figyelembe véve nehéz más következtetésre jutni, minthogy Pál az egyházat mint Isten „örökségét” és „tulajdonát” említi. Ezeket a szavakat korábban kizárólag az egy Izraelre alkalmazták, most azonban egy nemzetek fölötti közösségre, amelynek tagjaiban az a közös, hogy mindannyian „Krisztusban” vannak. Az két nép között megmutatkozó lelki folytonosságot jelzi a nyelvhasználat azonossága.

Noha ez a tanítás a fordításokban gyakran elhomályosul, mégis Pál mondanivalójának alapját képezi ebben a bekezdésben. Isten népének tagjai Isten „szentjei” (1. vers), Isten öröksége (12. vers) és tulajdona (14. vers). Csak ha ezt már megértettük, akkor jutunk oda, hogy föltegyünk két további kérdést. Először, hogy *hogyan*, másodsor, hogy *miért* tett Isten minket a saját népévé? Az első kérdésre válaszolva Pál Isten akaratára, a másodikra válaszolva Isten dicsőségére hivatkozik. Mindkét igazságot három alkalommal említi meg.

b. Isten népe Isten akaratától függ

Hogyan lettünk mi Isten népe vagy tulajdona? Pál válaszával kapcsolatban nem mérülhet fel kétely. Isten akarata alapján. Elhatározta, hogy fiaivá fogad minket *akarata* és

tetszése szerint (5. vers), megismertette velünk az ő akaratának titkát (9. vers), és Isten örökségévé lettünk annak kijelentett végzése szerint, aki mindent saját akarata és elhatározása szerint cselekszik (11–12. vers). A bekezdés végig Isten akaratára (*theléma*), tetszésére (*eüdokia*) vagy végzésére (*protheszisz*) hivatkozik, és arra a rendre, amelyben mindez kifejezésre jut. Pál nem is hangsúlyozhatná jobban, hogy nem véletlen vagy választás (ha ezen saját választásunkat értjük) útján lettünk Isten új közösségének tagjai, hanem Isten legfőbb akarata és tetszése alapján. Ez volt a döntő tényező, mint minden megtérés esetében.

Arról azonban nincs szó, hogy mi magunk teljesen passzív szerepet játszottunk volna. Korántsem! Bár üdvösségünket teljes mértékben Isten akaratának tulajdonítjuk, szóba kerül a mi felelősségünk is. Először (13. vers) *hallottuk az igazság ígétjét*, amelyet *üdvösségünk evangéliumának* is nevezünk, azután *hívökké lettünk*, és így Isten *eljegyzett pecsétjével, a megígért Szentlélekkel*. Ne mondja tehát senki, hogy az Isten legfelsőbb akaratáról és kegyelmi kiválasztásáról szóló tanítás a maga titkával szükségtelessé teszi akár az evangelizációt, akár a hitet. Éppen ellenkezőleg. Éppen Isten kegyes megmentő akarata folytán lett gyümölcsöző az evangelizáció, és válik lehetségessé a hit. Éppen az evangélium hirdetése az az eszköz, amelyet Isten a kezünkbe adott, hogy megszabadítsa a vakságtól és kötelékektől azokat, akiket Krisztusban kiválasztott a világ teremtése előtt. Szabaddá teszi őket, hogy hihessenek Jézusban, és így gondoskodik róla, hogy akarata beteljesedjék.

Azt a bizonyosságot pedig, hogy Isten munkálkodik népe életében, a Szentlelken keresztül kapjuk meg, akinek három elnevezésével is találkozunk a 13. és 14. versben: a „megígért Szentlélek”, a „pecsét”, és a „zálog”. Először is (szó szerint) ő az „ígéret Lelke”, mert Isten egykor az ószövetségi prófétákon és Jézuson keresztül megígérte, hogy elküldi őt (amit pünkösdi napján tett meg), és a jelenre nézve azt ígéri, hogy mindenkinek megadja, aki megbánja bűneit és hisz (és ezt ő meg is teszi).

Másodszor, a Szentlélek nem csak Isten „ígérete”, hanem Isten „pecsétje” is. A pecsét a tulajdon és a hitelesség jele. A jószágokat, sőt a rabszolgákat is megpecsételte gazdájuk, hogy jelezze, kinek a tulajdonát képezik. De míg ezek külső pecsétetek, addig Istené a szívben van. Övébe helyezi a Lelkét, hogy megjelölje őket mint saját tulajdonát.

Harmadszor, a Szentlélek Isten „záloga” vagy biztosítéka, amely által magára vállalja, hogy biztonságban hozzájuttatja népét végső örökségéhez. Az *arrabón* (zálog) héber eredetű szó, amely minden biztonnyal főníciai kereskedők révén került a görög nyelvbe. Az újjörögben is használják, jegygyűrűt jelent. Az ókori kereskedelmi ügyletekben viszont „*első részletet, letétet, foglalót, zálogot*” jelentett, amelyet a beszerzési árból előre letesznek, hogy jogszerű igényt formáljanak a kérdéses árucikkre, vagy hogy „érvényesítsenek egy szerződést”.

Ebben az esetben a zálog nem különbözik attól, aminek a biztonságát garantálja, hanem történetesen annak első részlete. A jegygyűrű a házasság ígérete, de nem része a házasságnak. Egy házra vagy egy részletfizetési megállapodásra kifizetett foglaló viszont több, mint a fizetés garanciája, az maga a vételár első részlete. Ez a helyzet a Szentlélekkel. Isten azáltal, hogy nekünk adja őt, nemcsak megígéri végső örökségünket, hanem mindjárt ízelítőt is ad belőle, amely ugyanakkor „*csak egy kis része a jövőbeli adománynak*”.

c. Isten népe Isten dicsőségéért él

Arról a kérdéstről, hogy *hogyan* váltunk Isten népévé, most áttérünk arra, hogy *miért* tett ő a saját népévé, tehát Isten akaratáról most Isten dicsőségére fordítjuk figyelmün-

ket. Korábban láttuk, hogy Pál háromszor, három különböző kifejezéssel illette Isten akaratát. Most látni fogjuk, hogy Isten dicsőségére is háromszor hivatkozik. Azt írja, hogy Isten elhatározta, hogy fiaivá fogad minket, *hogy magasztaljuk dicsőséges kegyelmét* (5–6. vers), hogy *dicsőségének magasztalására legyünk* (12. vers), és hogy végül megváltja népét, amely az ő tulajdona *dicsőségének magasztalására* (14. vers).

Ezt a szép kifejezést kell most kifejtelnünk. Isten dicsősége Isten kinyilatkoztatása, és az ő kegyelmének dicsősége abban nyilvánul meg, hogy kegyes Istenként mutatkozik meg. Az ő kegyelmének dicsőségét magasztalni életünkkel azt jelenti, hogy egyrészt mi magunk imádjuk őt szóval és tettel mint kegyes Istent, másrészt pedig másokat is rávevünk, hogy megismerjék és magasztalják őt. Ezt kívánta Isten Izraeltől az ószövetségi időkben, és ezt a célt vetíti ma is népe elé. Mindig hálás leszek egy kollégámnak a volt gyülekezetemben (All Souls Church), aki mikor elment egy másik munkahelyre, egy papírvágó kést adott nekem, amelyre rávésette: „Az ő dicsőségének magasztalására”. Itt fekszik előttem, amint írok, mint állandó emlékeztetés és figyelmeztetés.

Itt van tehát Isten népének „mikéntje” és „miértje”, azé a népe, amely egyben „öröksége” és „tulajdona” is. *Miként* lettünk az ő népe? A válasz: „Akarata és tetszése alapján.” *Miért* tett minket népévé? „Kegyelme dicsőségének magasztalására.” Így tehát mindenünk, amink van és amik vagyunk Krisztusban, Istentől származik és Istenhez tér vissza. Az ő akaratában kezdődik, és az ő dicsőségében végződik. Mert minden itt kezdődik, és minden itt ér véget.

Az efféle keresztyén beszéd durva összeütközésbe kerül a világ emberközpontúságával és énközpontúságával. Az énjébe zárt, bukott ember csaknem határtalanul hisz önnön akarata erejében, és telhetetlen étvágygal magasztalja önnön dicsőségét. De Isten népe legalábbis megkezdte a bentől kifelé fordulást. Az új társadalomnak új értékei és új eszményei vannak. Hiszen Isten népe Isten tulajdona, amely Isten akarata szerint és Isten dicsőségére él.

Victor János

Bibliamagyarázat az Efézus 1,3–14-hez

Hívók gazdagsága

Ef 1,1–3

Efézus távoli országnak már régtől fogva romba dőlt városa. De amit Pál apostol „Isten akaratjából” szolgálva annak idején oda küldött levelében megírt, nekem is szól. Akkor sem minden ottani lakosra vonatkozott ennek a levélnek a tartalma, hanem csak a „Krisztus Jézusban hívő szentekre”. S mindegy, hogy ezek hol és mikor élnek, Istentől ugyanaz az üzenet szól hozzájuk. Csak találtassam én is közülnök valónak! (Ef 1,1)

Így az a jókivánság, amellyel az apostol az ő első olvasóit köszöntötte annak idején, foganatos lehet az én életemben is. „Istent” még jobban megismerve ennek a levélnek a tanításából, gazdagabb „kegyelemben” lehet részem és az a „békesség” is, amely ebből fakad, jobban eltöltheti a lelkemet. Erre mindennél nagyobb szükségem is van és erre kívánkozom is nagy kívánczossággal! (Ef 1,2)

Akkor aztán ráfelelhet az én hálaadásom szava az apostol ujjongására, amellyel „áldja” az Istent az ő „áldásainak” gazdagságáért. Mert lehetnek néha szegényesek az Isten jóságának a jelei evilági és testi ajándékaiban, de a „mennyekben” biztosítva van a hívő számára „minden lelki áldása Krisztusban”. Ha Krisztus az enyém, akkor kimondhatatlan gazdagság birtokosa vagyok. Csak soha el ne feledkezném órula! (Ef 1,3)

Isten terve gyermekei felől

Ef 1,4-6

Megingathatatlan alapokon nyugszik Krisztus híveinek az élete. Már „a világ teremtése előtt” rendelkezett felőlük Isten, „kiválasztva” őket a maga céljaira. S amit Isten „az ő akaratjának jókedve szerint” így „eleve elhatároz” magában, azon soha semmi nem változtathat. A leghatalmasabb ember tervei is meghiúsulhatnak. De milyen akadályok állíthatnák meg Istent az ő útjában?

Meghálálhatatlan kiváltság részesei azok, akik Krisztusban hisznek. Isten nem kisebb dolgot „határozott el eleve” felőlük, minthogy őket „fiává fogadja Jézus Krisztus által”. S ezzel az ajándékkal, amelyet nekik szánt, amikor eljön az ideje, meg is ajándékozza őket. Azt pedig, hogy mi mindent jelent „az Isten fiainak” lenni, ki tudná elsorolni és érdeme szerint méltatni!

Félreérthetetlen rendeltetés van kitűzve Krisztus hívei elé. Az ő „kegyelme dicsőségének magasztalására” cselekedte Isten mindazt, amit velük cselekedett. Ez a cél pedig akkor valósul meg bennük és általuk, ha majd egyszer mint „szentek és feddhetetlenek” állanak meg „Őelőtte”. Életük minden napjával egy-egy lépéssel közelebb kell jutniuk ehhez a célhoz – „szeretet által”.

Hogy ne bíznám rá magamat arra az atyai szeretetre, amely ilyen öröktől fogva eltervezett úton ilyen dicsőséges cél felé vezet?

Kilátások a kereszttől

Ef 1,7-10

Az első lecke, amelyet Krisztus iskolájában meg kell tanulni, a „váltságnak” mélyé-
ges igazsága. Semmit sem ért meg az ő titkaiból az, aki előbb le nem roskadt bűneinek terhe alatt az ő keresztyénél és nem értette meg, hogy „az ő vére által” lehet csak része „bűneink bocsánatában”, de ezen a drága áron csakugyan örökre biztos számára Isten „kegyelmének gazdagsága”. (Ef 1,7)

De, akik ezen az egyetlen lehetséges módon keresik Isten „kegyelmét”, azokkal ő azt „nagy bőséggel közli”. Megnyílik így előttük a „minden bölcsességben és értelemben” való gyarapodás útja, hogy egyre mélyebben „megismerhessék” Isten „akaratának titkát”. Krisztus keresztyének a tövében élve belelátanak a maguk és a világ életének igazi értelmébe. (Ef 1,8-9)

S így feltárul előttük a legmélyebb „titok” is: a végső cél, amelyet Isten meg akar valósítani. Minden, ami velük és körülöttük történik, arra való, hogy egyszer az Isten egész teremtettsége „egybeszerkesztessék a Krisztusban”. Isten „az idők teljességére” az ő uralma alatt helyre akarja állítani a világban azt a rendet és egységet, amelyet a bűn szétzilált. (Ef 1,10)

Ha velem is „közlötte” Isten az ő megváltó kegyelmének „bőségét”, nem eshetem kétségbe a világ sorsa felől sem!

A nekünk szánt örökség

Ef 1,11–12

Áldjam Istent annak az „örökségnek” a gazdagságáért, amelyet Krisztusban „vettem”. Majd csak az örökkévalóságban fog kitárulni teljes valóságában, mit adott nekem és mit tett velem Isten, amikor nekem is részt juttatott abban a megváltásban, amelyet Krisztus által végez e világban. De már most is az enyém annak teljessége, mint valami az én nevemre írott birtok, és senki meg nem foszthat annak örömétől!

Imádjam Istent az ő örök végzéseikért, amelyek szerint ennek a gazdag „örökségnek” birtokába beiktatott engem is. Amikor én még nem is voltam, sőt világ sem volt, ő már ismerte az én nyomorúságomat és megkönyörült rajtam. Mindaz, amit velem ez életben „cselekszik” ennek az „eleve elrendelt” tervnek a beteljesedése. S amit „akarójának tanácsában” ő elhatározott felőlem, azt véghez is fogja vinni!

Szánjam oda magamat teljes lélekkel az Isten akaratának megvalósítására magam is. Olyanokban teljesedik az be, akik „előre reménykednek a Krisztusban”. Lássam hát mindig magam előtt ragyogni az ő eljövendő dicsőségét és igazgassam lépteimet annak irányában. Akkor nemcsak majd egykor, hanem már most is „az ő dicsőségének magasztalására” szolgálhat az életem. Ez az én dolgom, többet aztán őreá hagyhatom!

A Lélek záloga

Ef 1,13–14

Isten üdvözítő örök végzése azzal lépnek a megvalósulás útjára a mi életünkben, hogy „halljuk... az üdvösség Evangéliumát”. Isten hírművei bezörgetnek a lelkünk ajtaján és tudtul adják nekünk „az igazságnak beszédét”, amelyből megismerhetjük Krisztust és a benne fölénk hajló örök isteni szeretetet. Isten nem kényszerrel terel bennünket az ő akaratának útjára, hanem Igéjének áldott szavával jóságosan hívogat erre az útra.

Minden azon fordul meg, hogyan fogadjuk hozzánk érkező szavát. Akik „hisznek” annak, azok elnyerik a Szent Lélekkel való „elpecsételtetést”. Az Ige előtt bizalommal kitáruló lélekben lakozást vesz Isten Lelke. Életét Istennel való titokzatos közösségben élheti és ebből naponként új bizonyosságot nyerhet afelől, hogy Isten őt is az ő kiválasztottai közé sorolta. Boldog az, aki ezt az „elpecsételést” elnyerte!

Amit Isten így elkezd a mi életünkben, azt nem is hagyja félbe, míg egyszer majd teljességre nem juttatja. A bennünk lakozó Lélek „az ígéretnek Szent Lelke”: mérhetetlenül többet rejteget magában, mint amennyit a jelenben megtapasztalhatunk belőle. Csak „záloga” annak, előleg és ízelítő abból, amit a jövő életre tartogat számunkra Isten, amikor majd teljes valóság lesz „az ő tulajdon népének megváltása”.

Első nap

Bustya Dezső

Kolozsvár

Áldott az Isten!

Alapige: Efézus 1,3

Kedves Testvéreim! A mai alapige elsőként egy mindennapi tárgyat, a tükröt hozta elélem. Mindjárt megmondom, hogy miért.

Nemcsak a hiú emberek nézegetnek a tükörbe, hanem időnként mindenki. Nem gyönyörködni akarunk magunkban, hanem azt ellenőrizzük, mielőtt kilépnénk a házból, nincs-e a ruhánkon, a megjelenésünkön valami rendetlenség. Hasznos dolog a tükör, mert a valóságot mutatja, még akkor is, ha a jobb- és baloldalt összecseréli. Olyannak mutat meg önmagunknak, amilyenek vagyunk. Ha belemosolyogsz a tükörbe, az a másik alak ott, aki ugyancsak te vagy, szintén mosolyogni fog. Ha a fogadat vicsorítod, a tükörképed visszavicsorít rád.

Így vagyunk az emberekkel is. Ha zord tekintettel nézel embertársadra, kevés a valószínűsége, hogy ő barátságosan fog rád tekinteni. De ha rámosolyogsz, bizonyára ő is mosolyogni fog feléd. Olyanok vagyunk, hogy tükrözzük egymást. Ebből már egy fontos tanítást is leszűrhetünk: legyünk mi, Krisztus követői, hívők, igehallgatók a kezdeményezők! Közülünk senki se keseregjen azon, hogy engem nem szeret senki, velem nem törődik senki, rám még csak nem is mosolyog senki. Inkább kezdjük el mi a másokkal való törődést; ragyogjon rá a mosolyod embertársaidra; te szeressed, te segítsd a terhét hordozni, te légy számára áldássá. És megtapasztalod: az ember olyan, mint a tükör. Azt tükrözi vissza, ami/aki előtte áll.

Mindez fokozottabban áll Isten és ember kapcsolatára. Isten előbb szeretett minket, mint mi őt. Hamarabb gondolt velünk, mint mi ővele. Először ő áldott meg minket, hogy aztán mi is áldani tudjuk őt. Most talán értjük már, miért kezdődik így a ma esti s az egész imahetünket bevezető igénk: „Áldott ... az Isten, ... aki megáldott minket... a Krisztusban”. Isten előbb adott, előbb szeretett, áldott, mindent elsőként cselekedett érted és értem. Ezt a mai estét, ezt az idejű imahetünket is meg akarja áldani mindannyiunk számára!

I.

De mit is jelent az áldás, mit jelent valakit áldani? Néhol a gyülekezet tagjai nem Békesség Istentől!-t köszönnek egymásnak, hanem így: „Áldás, békesség!” Mi ennek a ritkán használt szónak a tartalma?

A Biblia nyelvén az „áldani” szónak kétféle, hasonló értelmű jelentése van: 1. annyit jelent, mint valakit nagygyá, boldoggá tenni, felmagasztalni, és 2. valakit jócselekedetekkel szerencsétetni. Látjuk tehát, hogy sokkal többről van szó, mint valami szólásformáról, szófordulatról. Aki ezt mondja: „áldott az Isten”, ezzel valami ilyent mond: „nagy legyen Isten, dicsőséges legyen Isten, sokat dicsért és magasztalt legyen Isten”. Mindezt a gyülekezet, a hívő emberek közössége, úgy is mondhatjuk: az Isten gyermekeinek a közössége zengi. Sok ilyen biztatás van templomi énekeinkben is: Áldjátok az Úr nevét; Áldás az Úr nevére...; az Úr áldassék.

Ez a kifejezés: „Áldott legyen az Isten”, vagy „Nagy legyen Isten”, nem mást jelent, mint Isten nagy tetteinek a magasztalását, hirdetését. Tesszük ezt nem csupán beszéddel,

hanem életfolytatásunkkal, egész életünkkel is. Nem is csupán a jósors napjaiban, hanem a szenvedések közepette is. Aki egyre jobban igyekszik Istent az ő ígéből megismerni, az egyre mélyebbre halad Isten áldásában, az ő nagyságának, jóságának, bölcsességének a magasztalásában.

Miért tesszük ezt? Mert nem tehetünk mást. Mondottuk: a tükör nem mutathat más képet, mint ami vagy aki előtte áll. Nos, mi azért dicsérjük és magasztaljuk Istent beszéddel és cselekedetünkkel, igékn szavával azért áldjuk őt, mert ő hamarabb „megáldott minket”. Isten jó cselekedetekkel szerencsésé tett minket. Születésünk, felnövekedésünk, munkába állásunk, egészségünk, életünk naponkénti megtartása és fenntartása: mind Isten áldását példázza. Nemcsak teremtőnk ő, de gondviselő jó Atyánk is, aki még a rosszat is javunkra fordítja. Naponként bizonyítja, hogy azoknak, akik őt szeretik, minden javukra van. Még a szenvedés, a próba, a kudarcok, az üldözések, a mások részéről ért rágalmazás, bántalom is. Minden. A hívő ember mindent áldásként fogad, hálaadással vesz Isten kezéből. Juthatunk olyan mélységbe, mint a szenvedő Jób, akit barátai titkolt vétkekkel gyanúsítottak, akit tulajdon felesége is istentagadásra biztatott, aki egészen magára maradt testi szenvedéseiben és mély lelki gyötrelmeiben, s mégis vallást tett arról, hogy „ha a jót elvettük, a rosszat is el kell fogadnunk” tőle, mert ő az Úr. Ha ad, ha visszavesz: áldott legyen szent neve. Áldassék az Úr!

II.

Akinek az áldására felszólít az ige – mintha a gyülekezet tagjai egymást biztatgatnák az áldásra! –, az nem csak a mi teremtő Istenünk, hanem „a mi Urunk Jézus Krisztusnak Atyja” is. Alapigénknek ez a része egészen ráirányítja a figyelmünket Jézus Krisztusra.

Jézus Krisztus élete a földön mindvégig Isten áldása volt. Minden gyógyítása, csodatette lényegében jel volt arról, hogy milyen hatalmas a mi Istenünk, az egyedüli élő, igaz Isten. A bálványok némák, részvétlenek, nem szólnak, nem éreznek. Ezzel szemben az egy igaz Isten megindul a mi gyarlóságainkon, az eltévelyedett bűnöst is szereti, nem akarja annak halálát, hanem azt, hogy megtérjen és éljen. Erre a megtérésre hívogatott nemzedékeken át próféták seregével, s az idők teljességében ezért küldötte el miközénk egyszülött Fiát. Jézus Krisztus akkor is áldotta az Atyát, amikor odahagyva a menny dicsőségét, itt élt hontalan vándorként a földön, s még annyi területtel sem bírt, ahová a fejét lehajthatta volna. Isten az ő Fiát, az egyetlen, a szerelmetest odaadta éretünk, kiszolgáltatta helyettünk az ő bűnt gyűlölő haragjának. A Golgotán látszik meg igazán, hogy Isten az ő egyszülött Fiát büntette helyettünk, hogy minket megáldhasson. Átkozottá tette őt („Átkozott minden, aki fán függ!”), hogy mi az ő áldozata érdeméért áldottak lehessünk!

Amikor „Áldás, békesség” köszöntéssel fogadjuk, vagy „Békesség Istentől” szóval köszöntjük egymást, gondoljunk arra, hogy ezt az áldást, ezt a mi Teremtőnkkel való békességet a kereszten kiontott vér szerezte meg számunkra. Amikor „Mi Atyánk” megszólítással fordulunk Istenünkhöz, jusson az eszünkbe, hogy Isten nekünk természet szerint nem atyánk, de Egyszülött Fia engedelmességéért minket is gyermekeivé fogadott. Megáldott minket Isten Krisztusban, aki által a fiúság Lelkét vettük. Általa mondhatjuk mi is a végtelenül hatalmas, fenséges és dicső Istennek: Igen, Atyám!

Testvérek, ha a mi templomtornyunkon nincs is kereszt, sem itt bent, az imádság házában, lelki szemekkel mindig lássátok az Emberfiává lett Isten Fiának golgotai keresztfjét. Jézus Krisztus a maga szent, ártatlan, engedelmes életét áldozta fel azért, hogy életért életet adj! Legyen minden szavad, cselekedeted, egész életfolytatásod élő hálaál-

dozattá; így hirdesd minden embertársaddal és még ellenségeid felé is: áldott az Isten, áldom az Istent!

III.

Még arra is figyeljünk fel, hogy a mi Urunk Jézus Krisztusnak Atyja hogyan áldott meg minket. Szent leckénk tanítása erre is rávilágít, amikor ezt mondja: „*minden lelki áldással a mennyekben, a Krisztusban*”. Mennyire kitágítja a mi szűk látókörű tekintetünket ezzel a mi Atyánk!

Nagyon sokan csak a megfogható javakat tekintik áldásnak, ha egyáltalán annak tekintik. Mert igen sok ember a kenyeret, pénzt, házat és egyebet és minden földi gazdagságot kizárólag önmagának tulajdonítja. Az én kezem munkája, az én erőm, az én eszem, az én ügyességem szerezte. Már egy fokkal fentebb áll az, aki mindezekért Istennek mond köszönetet. De amikor elmarad a földi siker, fogy a vagyon, kárt szenvedünk javainkban, egészségünkben, vajon mit teszünk? Ilyenkor még a hívő embert is megkísérti a panasz és a zúgolódás: hát így szeret engem Isten? Ez az ő áldása?

Ilyenkor csak a földi, mulandó életre tekintünk. Elfeledkezünk arról, hogy örökéletet készített nekünk Isten. Itt Pál apostol, az Efézusbeliekhez írt levél írásba foglalja arra emlékeztet, hogy a mi áldott Istenünk nem csak földi áldásokat készített fiaivá fogadott választottai számára. Megáldott minket minden lelki áldással a mennyekben: ezzel azt akarja kifejezni, hogy minden lelki áldás, amelyet kapunk, újból és újból bizonyítja a mennyei világ létezését.

Isten nemcsak erre a 70–80 esztendőre készített nekünk áldást. Nem csupán a mi jövővénységünk idejére. Az igazi áldásoknak ott fogunk örvendezni az örökkévaló országban. Életünket behelyezte a látható és láthatatlan világba egyaránt. A látható egykor elmúlik, míg a láthatatlan örökké megmarad. Mi ennek a láthatatlannak hit által már most a birtokosai vagyunk.

Mind a földi, mind a mennyei áldások *Krisztusban* lesznek a mieink. Mondhatnánk, ez a mi igazi életterünk. Mi valójában nem ebben vagy abban a városban, faluban lakunk, élünk, ez csupán földrajzi meghatározás. A valóság ez: mi Krisztusban élünk, mozgunk és vagyunk. Olyan szoros kapcsolatban vele, mint a szőlővesszők a tőkével. Az ő csodálatos életereje munkálkodik bennünk. Látszatra a Krisztusban élő ember semmiben sem különbözik más emberektől, hiszen olykor hiányokkal küzd, nélkülözik, szenved, öregszik, betegeskedik, meghal: mégis gyökeresen más, mint a hitetlen. Boldogságában és háborúságokban egyaránt Istent magasztalja, mert élete elrejtett a Krisztusban. A hozzánk oly közel álló engedelmes Fiúban, mennyei Testvérünkben dicsekedni tudunk a háborúságok között is, mert a benne való élet mindennekfölött diadalmaskodó élet.

IV.

Azt kell még elmondanom, hogy mit jelent a gyakorlatban Istennek egész életünkkel való áldása, magasztalása. Mi a következménye annak, hogy ma ezt az ígét adta elénk a mi mennyei Atyánk.

Ha Krisztusban élünk, tőle megtanuljuk azt a hálaadó életet, amely sohasem önmagával törődik, hanem mindig másokkal. Valaki egyszer ilyenformán foglalta össze Isten gyermekeinek az emberek közötti áldó tevékenységét:

„Nem arról van szó, hogy minket szeressenek, hanem hogy mi szeressünk és áldássá legyünk.

Nem az a fontos, hogy mi legyünk megelégtettek, hanem az, hogy mi adjunk másoknak.

Nem az kell, hogy mi érvényesüljünk, hanem az, hogy magunkat megtagadjuk.

Nem az kell, hogy megtaláljuk az életünket, hanem hogy elveszítsük azt.

Nem arról van szó, hogy Isten a mi akaratunkat cselekedje, hanem arról, hogy mi cselekedjük az övét.

Nem az a fontos, hogy sokáig élünk-e, hanem az, hogy életünk áldás legyen.” (Thiele-Winkler Éva).

Isten minden lelki áldással megáldott minket! Beállított bennünket a maga örökkévaló dicsőségébe. Ma ez még nem látható, hiszen hitben járunk, nem látásban. De már most részünk van Krisztus által a mennyei Atya örökkévaló dicsőségében. Arcunkon még ott a bűn rontása, szívünkben elrontott, gonosz életünk siratása: mi ezt szüntelenül érzékeljük. De Isten vésője, gyaluja, finom szerszámai munkálnak rajtunk, hogy hasonlókká legyünk a mennyei mintaképhez. S ha ennek egy-egy vonása megtetszik rajtunk: ez az ő műve.

Úgy induljatok ma innen haza, testvérek, hogy Isten mennyei, lelki javainak kiáradása, az ő áldása tükröződjék az arcotokon, az életeteken. Legyetek áldássá minden ember számára. Áldást mondjatok ott, ahol átokszó hangzik, imádkozzatok azokért, akik szidalmaznak titeket, jót tegyetek azokkal, akik üldöznek és háborgatnak benneteket. Ha ezt a magatartást látja rajtatok a világ, meggyőződik afelől, hogy a Krisztusban való élet az életetek. Nincs is nagyobb jutalom, amit földi életünkben elnyerhetünk, mint az, ha valaki reánk tekintve azt mondja szívében és imádságában egyaránt: Áldott legyen Isten! A mennyei lelki áldás teremjen bennetek áldást a többi ember számára! Ámen.

Második nap

Juhász Tamás

Kolozsvár

Isten kiválasztott minket...

Alapige: Efézus 1,4

Ezen a héten a Szentírás egyik leggazdagabb mondata, s e gazdag mondat minden színes fordulata segítségével tanulhatjuk üdvösségünk titkát: Isten mennyet és földet, azaz mindent, amit teremtett, *egyetlen fő, a Krisztus alá rendelt*. Manapság felkapott, divatos kifejezéssel élve: Isten „integrációt” akar Jézus Krisztus „menedzsment”-je alatt. Ennek sajátos tartalmát a *csütörtöki* ige fogja részletezni.

Az imahét szokás szerint vasárnap kezdődik és vasárnap ér véget, azon a napon, amelyet Isten az ő tiszteletére rendelt. Ahogy ez a nap és ez az Isten tisztelete, a hívők áhítata és ünnepe keretbe fogja a hét többi napját, úgy keretezi be az imaheti igék és esti együttlétek lelki áldásait az *áldott Isten áldása (kezdő vasárnap)* és az *Isten dicsőségének magasztalása (záró vasárnap)*.

A krisztusi egység vagy integráció koordinátáit a mai, a *hétfői* és a *pénteki* ige jelöli ki. A természet világában jól tudjuk, mi a koordináta. A földrajzi koordináta például azt a hosszúsági és szélességi fokvonalat jelöli, amelynek metszéspontjában vagyunk. A mérhető dolgok (mennyiség, távolság, másodperc, sebesség, magasság stb.) viszonyát szoktuk koordináta-rendszerben ábrázolni, s így a közöttük lévő helyes arányt vagy irányt megállapítani. A való világnak a legátfogóbb ilyen koordinátái a tér és az idő. Ami csak van, térben és időben létezik – szoktuk mondani. Nos, teológiailag (a hit számára) sajátos térben és időben ragadható meg Krisztus Urunk élete és hatása: a tér a *szentség*, az idő pedig a *reménység* bibliai jelentése szerint biztosít keretet üdvösségünk titkának.

De nem csak koordinátákat jelöl meg az e heti ige. Egyenként segít mindenkit, hogy ebben a nagy ügyben, a krisztusi „integrációban” személy szerint is benne tudja magát. A *keddi* ige például istenviszonyunkat tisztázza, s ezzel hívő öntudatunkat alapozza meg, amikor *istenfiúságunkról* tanít. *Szerdán* pedig arról fogunk hallani, hogy ebben a kapcsolatban Isten mindenkit tiszta lappal akar indítani, ezt hirdeti a *bűnbocsánat*. A magasztaló istendicséret előtt, *szombaton* végül arról szól majd az üzenet, hogy Isten mindehhez „garanciát” nyújt nekünk: *a Szent Lélek pecsétjét*.

Mit mond a mai ige a Krisztusban történt egybeszerkesztés első koordinátájáról, a *szentségről*? Azt, hogy *Isten kiválasztott minket magának, hogy legyünk szentek és feddhetetlenek öelötte*.

Sok más bibliai igéhez hasonlóan ez is olyan mondat, amelyet minden különösebb magyarázat nélkül mindenki ért. Olyan, amelyet érdemes megjegyezni, hazavinni és különböző élethelyzetekben felidézni: *Isten kiválasztott minket magának, hogy legyünk szentek és feddhetetlenek öelötte*.

Ha ennek az aranymondásnak a három kulcsszavát („kiválasztott”, „szent” és „feddhetetlen”) további pár szóval értelmezem, akkor ezzel nem szeretném homályosítani vagy bonyolítani a tiszta üzenetet, hanem csak azt teszem, amit az ezüst evőeszközzel szoktunk csinálni: fényesebbre dörgölöm.

„Kiválasztott magának” – ez a kifejezés nem az eleve elrendelésre vonatkozik, mert arra az Efézusi levél első részében egy másik szó utal, amely a holnapi igében fordul elő

(„eleve elhatározta, hogy minket a maga fiaivá fogad”). Ha szabad az igében fontos és fontosabb dolgokat megkülönböztetni, akkor ez a holnap szó, az „*eleve elhatározás*” a fontosabb isteni cselekedetet jelöli. A „*kiválasztás*”, amelyről mai igénk beszél, ennek csupán végrehajtása, befejezése. Magyar anyanyelvünknek egy beszédes képét használva azt mondhatjuk, hogy az eleve elrendelés arra a helyzetre utal, amelyben Isten „kiszemeli” azokat, akiket Krisztusban „integrálni” akar. Mint a táncba hívott leányt a legény, úgy választja ki előbb Isten mintegy a tekintetével azokat, akiket majd „szemenként kiválogat” – hogy ezt a cselekvést is beszédes képpel szemléltessem, ahol a „szem” szónak másik jelentésével találkozunk. Ismerős idegen szavakkal is élhetünk: Isten tettén belül előbb destinációról, majd elekczióról beszélünk. (Vigyázzunk! Ne tévesszük össze ezt – a természetben is megfigyelhető – szelekcióval. Ez utóbbit is Isten végzi, de nem a világ teremtése előtt, hanem már a megteremtett világban, gondviselő hatalommal.)

Alapigénken tehát az elekczióról, meghatározott embereknek konkrét célra történt kiválasztásáról van szó. A konkrét cél: *hogy legyünk szentek és feddhetetlenek öelötte*. De kik azok, akiknek szentnek és feddhetetlennek kell lenniük? Ezt a célt az efézusi *gyülekezet* elé tűzte Isten. Ugyanezt a célt, ugyanígy még egy helyen (5,27-ben) olvassuk ebben a levélben, s egy-egy helyen a korinthusiaknak, a filippieknek, a kolossébelieknek és a thesszalonikaiaknak is mondja Isten.

A *szentség* nem a gyülekezet jellemét vagy magatartását minősíti. Aki „szent”, az a Bibliában nem rendelkezik sem glóriával, sem földi vagy mennyei érdemekkel. Szent az az egyház (tagjaival együtt!), amelyik Isten vonzaskörében van. Ahogy a vasreszelék sem tehet arról, ha a mágneses erőterében jól látható rendbe illeszkedik, ugyanígy mi emberek sem magunknak tulajdonítjuk, hogy Isten „udvartartásához” tartozunk. A szentséggel kapcsolatban csak annyit lehet tenni, hogy hittel és örömmel elfogadjuk, azaz hisszük. Hisszük azt, hogy Isten minket, szent-teleneket (szemtelen embereket!) arra méltóztatott, hogy hozzá tartozzunk. Aki pedig ezt hiszi, az arról is igyekszik gondoskodni, hogy ez lássék rajta. Akit előkelő társaságba hívtak (estélyre, diplomáciai fogadásra stb.), az ahhoz illő öltözetben jelenik meg, ahhoz illően viselkedik.

A *feddhetetlenség* ugyanezt a helyzetet írja le, de mintegy elmélyíti a szentség terének lelki-erkölcsi jelentését. A „feddhetetlen” szó jelentésében benne van: nem romlott, nem bűzlik, nem „miazmás”, jól ismert magyar szóval *makulátlan*. A szentség – látszólag – lehet csupán „imázs”, vagy olyan külsőség, amelyet a következő szólás fejez ki: „Gondoskodj róla, hogy ne szólják meg a ház elejét!” A feddhetetlenség azért társszava a szentségnek, hogy azt a világért se tekintsük ilyen értelemben pusztán külsőségnek. Ahol még gyakorolják a ház évenkénti meszelését, a kerítés festését, az udvar és utca szombatokénti seprését, ott jól tudják, hogy az ilyesmi nem csak külsőség, hanem annak jele, hogy a ház népe befejezte és jó lelkiismerettel letette a heti munkát. Testileg is számot vetett azzal, ami valójában lelki esemény: holnap az Isten színe elé fogunk állni, aki nemcsak a külsőt, de a belső embert is megítéli.

Harmadik nap

Kiss Jenő

Nagyszében

Legyünk szentek és feddhetetlenek

Alapige: Efézus 1,4-5

Az idej imahét alapigéjének, az Efézusi levél első fejezetének első szakasza kettős érzést támaszt bennünk: tartalmi szépségével magával ragad és elbűvöl, amikor Isten *szeretetéről*, akaratának jókedvéről, valamint a *mindent* átfogó és *mindenre* kiterjedő, egész életünket felölelő lelki áldásról beszél. Ugyanakkor azt a benyomást kelti bennünk, hogy itt nem a mi mindennapi életünk valóságáról, hanem egy attól messze eső, számunkra idegen valóságról van szó. Hiszen már a tegnapi alapigében szereplő „lelki áldás” fogalma is azt sugallta, hogy ez az áldás elsősorban nem az anyagi, hanem a lelki és szellemi világban mutatkozik meg. Ez az érzés csak jobban megerősödött bennünk, amikor arról hallottunk, hogy megáldásunk színhelye a mennyei világ, a természetfeletti szféra. Amikor aztán a most olvasott két bibliai vers a világ megalapozása előtti időről beszél, forogni kezd velünk a föld. Szédületes térbeli és időbeli távlatok nyílnak meg előttünk, mi pedig földhözragadt és idői korlátok közé szorított porszemnyi emberek, kicsinységünk és végeességünk tudatában kérdezzük: mi közünk nekünk e felettünk álló, bennünket felülmúló világhoz és az abban munkálkodó Istenhez? És ha jó keresztyének-ként elhisszük, hogy az időtlen időben Istennek reánk vagy reánk is vonatkozó döntése született, valamint hogy a távoli mennyei világban Isten számunkra áldást munkál, hogyan érint mindez minket, és hogyan lehet a miénk ez az áldás? E kérdésekre választ kell találnunk, különben ezen az istentiszteleten is az ige érzéket és eszmét elkápráztató üzenetével maradunk anélkül, hogy annak a mindennapi életre nézve bármiféle jelentősége lenne.

A *nekünk* szóló üzenet keresésére úgy indulunk, hogy az emberi megtapasztaláson túl rejtőző mennyei világ és az időtlen idő felcsillantásának *szándéka* után kérdezősködünk. Meggyőződésem ugyanis, hogy Isten nem az elkápráztatás és elbűvölés céljával íratta és örökítette meg e bibliai verseket. Ellenkezőleg, azért tette ezt, mert tudta, hogy a keresztyén gyülekezet és a keresztyén ember életében következnek olyan időszakok, amikor a tekintet mélyen a földre szegeződik, a gondolat pedig a megtapasztalható világ fogságába kerül. Mi most ezt az időszakot éljük: a mindennapi gondok, a megélhetésért való küzdelem lehúznak, a környezetünkben tapasztalható elkeseredett versengés pedig arra ösztönöz, hogy magunk vegyük kézbe életünk irányítását. Természetesen nem felejtjük el a bibliai igazságot, miszerint „nincsen itt maradandó városunk, hanem a jövődőt keressük” (Zsid 13,14), és ismerjük a céljainak elérésére vonatkozó üzenetet is, ti. hogy „nem erővel, sem hatalommal, hanem az én lelkemmel” (Zak 4,6), de úgy gondoljuk, hogy ezek nem a mára szólnak. Így aztán a keresett, a földi életen túlmutató jövődő egyre távolodik és zsugorodik, míg a jelen egyre közelebb kerül és félelmetesen megnövekszik, eszközeink és életmódunk pedig egyre jobban hasonlítanak a hitetlen világhoz. Erre az időszakra szánta, sőt időzítette Isten ezt a bibliai ígét, mindenekelőtt azzal a szándékkal, hogy a káprázatos térbeli és időbeli távlatok erős fényű felcsillantásával kiemeljen minket ebből a keresztyénekhez méltatlan életformából. Általa hívja fel figyelmünket arra a valóságos világra, amely mindennapjainkat és jövődönket, életünket és üdvösségünket *valójában* meghatározzák. Mert életünk alakulása nem a világ folyásá-

tól, sem környezetünk magatartásától, hanem Isten gondolataitól és a mennyei világban meghozott döntésétől függ. Milyen balga dolog lenne ennek tudatában földre szegzett tekintettel, környezetünkhöz igazodva élni!

A mennyek világa és a világ megalapozása előtti idő nem csak az életkörülményeinkhez és környezetünkhöz, hanem az önmagunkhoz való helyes viszonyulásra is megtanít minket. Teszik ezt azért, hogy betekintést engednek Isten reánk vonatkozó gondolataiba és döntéseibe: létünket, sőt a teremtet világ létét megelőző kiválasztásunkba és elrendelésünkbe. Mivel ezek a világ megalapozása előtti időben születtek, egyértelmű, hogy Isten tőlünk függetlenül hozta meg őket. Nem várta meg, hogy a próbaidő leteljen, nem akart meggyőződni afelől, hogy beválunk-e vagy sem, teljesítőképességünkre sem volt kíváncsi. A világ megalapozása előtt létező, örökkévaló Krisztusra nézve *csak minket* tartott szem előtt.

Mennyivel másabb ez az isteni magatartás, hozzánk való viszonyulás annál, amivel mi a világban találkozunk! Ott nem az ember, hanem annak teljesítménye az érték. Az minősíti őt, szerez neki megbecsülést, biztosít számára esélyt. Mi pedig, akik minduntalan a velünk szemben támasztott elvárások magas falába ütközünk, lassan magunkat is ennek alapján ítéljük meg, képtelenné válva ezáltal arra, hogy *önmagunkat* olyanoknak fogadjuk el, amilyenek vagyunk. Nem csoda, hogy korunk egyik legjellegzetesebb lelki betegségeként a frusztrációt tartják számon. Nos, ez alól a teljesítmény- és önmegvalósítás-kényszer alól szabadít fel minket Istennek nálunk nélkül, azaz tőlünk függetlenül történt, kizárólag szeretetében gyökerező kiválasztása és rendelése.

A „mennyek világa” és a „világ megalapozása előtti idő” arról beszélnek tehát, hogy Isten megelégedett minket szeretetével, meg arról, hogy a keresztyén hívó ember életét nem kiszámíthatatlan földi erők, legyenek azok politikai, gazdasági indíttatásúak vagy a sötétség erői, hanem Isten hatalma irányítja. A szédületes térbeli és időbeli távlatok immár elveszítették félelmetességüket, és örömmüzenet kifejezőivé váltak. Most azonban egy másik akadály, a teljesíthetetlen isteni elvárás kezd tornyosulni előttünk: „legyünk mi szentek és feddhetetlenek ő előtte”. A „mennyek világa” és a „világ megalapozása előtti idő” hallatán határok közé zárt életünk, kicsinyiségünk jut eszünkbe, a „szentség” és „feddhetetlenség” követelményével szembesülve erőtlenségünk tudatosul bennünk. Felsorakoznak előttünk botlásaink, többszöri legyőztetésünk, és kezdeti fellélegzés után már-már reményt veszítve kérdezzük a tanítványokkal együtt: „kicsoda üdvözülhet tehát?” Kicsoda képes ezen elvárások teljesítésére?

De ha újraolvassuk az igeszakaszt, rájövünk arra, hogy a „szentség” és „feddhetetlenség” nem követelmény, hanem Isten által megjelölt *életcél, rendeltetés*. Így hangzik: „*hog*y legyetek szentek és feddhetetlenek ő előtte”. Azt pedig tudjuk, hogy Isten az ő célját, velünk való célját is eléri. Ezért életcélunk megvalósításában bátran belékapaszkodhatunk. Ugyanakkor azt is tudjuk, őt ismerve, hogy a számunkra lehetetlen feladatok teljesítésére képesít és a szükséges erővel felruház. Ezért a mai igeszakaszhoz hozzá kell olvasni még a második fejezet tizedik versét: „mert az ő alkotása vagyunk, teremtetvén általa a Krisztus Jézusban jócselekedetekre, amelyeket *előre elkészített* az Isten, hogy azokban járjunk”. Tehát a „szentségben” és „feddhetetlenségben” folyó élet, és az abban megmutatkozó jócselekedetek, amelyeket nekünk véghezvinnünk kell, Isten ajándékai. Ennek az Isten rendelése szerinti életnek egyetlen akadálya van: a vele való közösség megszűnése. Ugyanis ez a közösség, amely elsősorban az imádkozásban és az Isten ígéjére való figyelésben valósul meg, az isteni erő áramlásának feltétele és csatornája. Ezért kap olyan nagy hangsúlyt a negyedik vers végén az „*előtte*” szó.

Ez a közösség pedig nem más, mint az Atya és gyermek közössége. Mert Isten a világ megalapozása előtt azt is elhatározta, hogy minket *fiává fogad* Jézus Krisztus által. Ez a közösség az alázat és a hála, a bizalom és az engedelmisség jegyében történik. Az alázat és hála jegyében azért, mert az Isten és közöttünk való Atya–fiú viszony a Jézus Krisztus közbenjárása által vált lehetségessé. Ezért nem magától értetődő. Elbizakodásra, másokkal szembeni felfuvalkodásra, felsőbbrendűségi tudathoz soha sem vezethet. A bizalom jegyében, mert „ha azért ti gonosz létekre tudtok a ti fiaitoknak jó ajándékokat adni, mennyivel inkább ad a ti mennyei Atyátok jókat azoknak, akik kérnek tőle!” (Mt 7,11) És végül az engedelmisség jegyében, mert az, akiért Isten minket gyermekeivé fogadott „engedelmes lévén mindhalálig” (Fil 2,8). Más utat a „fogadott fiak” sem járhatnak.

Íme, a legyőzhetetlennek tűnt akadályt, a szent és feddhetetlen élet követelménye, Isten ajándékának bizonyult. Az igehirdetés elején feltett kérdésre, ti. hogyan válhat minenké a mennyekből alászálló áldás, azt felelhetjük: ha kinyújtjuk kezünket az Isten ajándékai felé. Bizonytalankodni immár nincs okunk, hiszen az örökkévaló Isten nekünk Atyánk, Krisztus pedig szószólónk előtte a mennyekben. Minket ma a vele való közösségbe állított, amelyben élve isteni erő részesei, egykor pedig az üdvösség örökösei lehetünk. Ámen.

Negyedik nap

Péter Miklós
Kolozsvár

„Öbenne van a mi bűneink bocsánata

Alapige: Efézus 1,7–8

Ma már nagyon megnézik azt az embert, aki némán fizet. Alkudozni ugyan csak a piacon lehet, de napjaink viselkedési szokásaihoz hozzátartozik: fejszóválya, sopánkodva kell kiadni a pénzt. Tudtára kell adni az üzletfélnek, a pénztárosnak, a vállalati pénzeszedőnek, de legalábbis a sorban mögöttünk várakozó polgártársaknak, hogy az összeget eltűzöttnek, embertelenül nagynek tartjuk. Ha ránk bízták volna, sokkal méltányosabban számítottuk volna ki. Arra persze senki sem gondol, hogy az én fáradságos munkámat alig-alig fizetik. Mennyit kellett gürcölnöm, amíg összeszedtem ezt a pénzt, s most oda kell adnom olyan szolgáltatásokért, amelyek szinte semmit sem érnek!

Mindennek ára van. És a pénz tiszteletének abban a korában, amelybe néhány éve elkerülhetetlenül beléleptünk, nagyon óvatosak lettünk. A megélhetéshez is kevés pénzünkből nem jut olyan befektetésekre, amelyek későn térülnek meg. Csak ami nagyon biztosnak látszik, arra merünk valamennyit rászánni. Mindezzel nyilván nem mondtam semmi újat, mindennapjainkból jól tudjuk, mennyire így van. Látszólag olyant sem mondtam, ami – akármilyen távolról – kapcsolatba hozható az Ige mai üzenetével. Csakhogy az Efézusi levélből ma meghallgatott két vers is *arról, értékről* beszél: *az ember áráról*.

Nem csak az ókori rabszolgatartó társadalomban volt *ára* az embernek. És nem csak *akkor* voltak olyan ésszerűtlen különbségek az árak között. A római cirkuszban feláldozható izmos gladiátorjelölt többet ért a vézna filozófusnál, aki jövőendő császárok tanító mestere lehetett. Hasonlóképpen, ma nem fizetik-e összehasonlíthatatlanul jobban azt, aki ugrándozni meg szaladgálni tud a sportpályán, mint a tudós professzorokat? Vagy a

lógó rongyokba bújt fésületleneket, akik őrjöngő tömeg előtt üvöltik mikrofonba, hogy nem akarnak senkihez sem tartozni? Jákób fiai hűsz ezüstpénzért adták oda öccsüket a kereskedőknek; Júdás harmincat kapott árulásáért. Tizennyolc és fél évszázad alatt az infláció mértéke csupán másfélszeres volt, nem ezerszeres, mint nálunk az utóbbi tiz évben.

Vajon mennyit ér ma itt az ember? A zsidókkal és a németekkel való állami kereskedés ideje lejárt. A magyarokért soha senkinek nem volt kidobni való pénze. A többieket ma sem fogadják szívesen a nagyvilágban. Itthon maradókra nincs pénze a tanügynek, az egészségügynek, a társadalombiztosításnak, a nyugdíjpénztáraknak. Nincs pénz a katonák és a rabok etetésére. Már annak a régi – talán valamennyire jogos és méltányos – törvénynek sem lehet mindig érvényt szerezni, hogy a végleg külföldre távozó fiatal fizesse vissza az államnak, amit ráköltött a taníttatására.

Abban a gazdasági, de főleg erkölcsi válságban, ahol nem az anyagi helyzet bizonytalansága mutat elsősorban a közösségi és egyéni csőd irányába, hanem az értékrend felfordulása: a bűn jutalmazása és az erények büntetethezősége, még az sem volna elképzelhetetlen, ha a hatalom egy nehéz pillanatban fontolóra venné, hogy a szűkös források ésszerű felhasználásával áldozatot hozzon a „felesleges” emberektől való megszabadulásra...

Nem kell feltétlenül a hatalom számunkra elérhetetlen magasságait ostromolnunk ahhoz, hogy az ember mai elértéktelenedését lássuk. Elég a meg nem született gyermekeket számba vennünk annak megállapítására, hogy mennyivel ér többet egy *új ember-nél* a szórakozás vagy a kényelem.

Ki az, akinek még érek valamit? A családom illendően meggyászol, miután Isten hazaszólít, de a múlt idővel szépen elfelejt. A munkahelyemen a nyugdíjazásom után rögtön kiderül, hogy senki sem pótolhatatlan. Ki kell végre mondanom, mert prédikátort és hallgatót egyaránt szorongat a feloldatlan keserűség: *egyedül Istennek vagyok drága!* Istennek *érek annyit*, hogy *megvált*. Isten számára nem vagyok eldobnivaló felesleges teher. Isten *kivált* engem abból a nyomorúságból, amelyet a bűn és a tehetetlenség létrehozott körülöttem; Isten *kivált* engem abból a nyomorúságból, amelyet az én bűnöm és az én tehetetlenségem teljesen kilátástalanná és elviselhetetlenné tett.

Ilyet *önként* csak Isten tehet. A szenvedély *rákényszerít* minket is, hogy pénzt adjunk olyan dolgokért, amelyek nem szükségesek, hanem károsak. A helyzet *rákényszerít* minket is, hogy adózva fizessük az ellenünk rágalmakat fogalmazó és forgalmazó írott és elektronikus sajtót és könyvkiadást, például tankönyvkiadást. De ki kényszerítheti Istent arra, hogy *kiváltsa, megváltsa, megvásárolja* az ellene naponként vétkezőket? Ki erőszakolhat rá minket Istenre? Olyan nyomorult bűnös vagyok, hogy még a Sátán sem törí a fejét sokáig miképpen kerítsen hatalmába, mert azt hiszi, könnyű préda vagyok számára. Miként lehet, hogy akkor Istennek mégis *annyit érek*, hogy kész megfizetni értem is a *legnagyobb árat*: szent Fia vérét?

Erről szól hozzánk – nemcsak ma, hanem egész héten – Isten üzenete. De erről beszél nemcsak az imahéten, hanem minden alkalommal, valahányszor megszólít. Arról, hogy váltságunk, a Sátán rabságából, a bűn jogos büntetésétől való szabadulásunk öbenne van, a mi *Urunkban*. „*Erő, akarát, kétségbeesés, bűnbánat / hasztalanul ostromolja*” (Reményik Sándor: *Kegyelem*) a mennyeknek országát, ahonnan nem csak elkövetett bűneinkkel, de már bűnbán fogantatásunkkal is eleve kizártuk magunkat. Az elvesztett-eljárt *paradicsomba* való visszatérésünk-hazaérkezésünk nem lehet senki más érdeme. Tengernyi vére folyt el áldozati állatoknak; legendás szentek csodás tetteiről születnek napjainkban is félve kommentált új legendák – de az eget számunkra csak az nyit-

hatja meg, aki megnyitotta az *idők teljességében, amikor az Ige testté lett*, és megnyitotta, amikor eltakarta a fényes felhő a *feltámadottat* a tanítványok szeme elől.

A mi Urunk Jézus Krisztus vált meg minket vére *valóságos* kiöntésével, teste *valóságos* megtöretésével. Nem az adóalapból levonható összeget különíti el bevételeiből, hogy jótékonyan rabok kiváltására fordíthassa. Ember vagy vállalat, szervezet vagy állam csak ilyen okból volna hajlandó áldozni értünk. Nem azért „*fektet belénk*” bizonyos összegeket, hogy ez a hatékony „*agvelszívás*” busás haszonnal járjon egy nem túl távoli jövőben. Ember vagy vállalat, szervezet vagy állam csak ilyen céllal „*vásárolna meg*” minket. Krisztus Urunknak sem *könnyebbsége*, sem *haszna* nem származik abból, ha minket megvált. Érettünk hozott áldozata égen és földön, múltban és jövőben, múlt időben és a szent örökkévalóságban az egyetlen igazán önzetlen cselekedet.

Kézzelfogható, méterben, kilóban, literben, kemény valutában mérhető valóságokkal számoló világunk hétköznapi nyelvében mit is jelenthet a *megváltás*, a *váltás* még márkára vagy dollárra sem lefordítható fogalma? Igénkben pontos választ találunk erre a kérdésre is: *a bűnöknek bocsánátát*. Összehasonlíthatatlanul többet, mint egyszerűen szabadulást a nyomorgó országtól, amely pénzért túladott őshonos állampolgárain. Összehasonlíthatatlanul többet, mint a végre jóllakás, végre megmelegedés áldását a nélkülözések után. Nemcsak a személyes szabadság törvényes biztosítékait. Új személyiséget jelent. A halálra vagy életfogytig tartó börtönbüntetésre ítélt rabnak nem az a szabadulás, ha bujdosva retteg évtizedekig: mikor találnak rá a világ másik végében is üldözői, hogy elhurcolják az elmaradt ítéletvégrehajtásra. Szabadulást üldözői elől az jelent, ha plasztikai műtéttel megváltoztatja arcvonásait, sőt ujjnyomait is; hivatalosan jut hozzá olyan iratokhoz, amelyek egészen más születési helyet és dátumot, más nevet és családot teremtenek számára. Amikor mennyei Atyánk Krisztus érettünk kiontott vérének érdeméért „*messzire elveti a mi bűneinket*” (Zsolt 103,8–14), amikor Igéjében ömaga biztosít afelől, hogy „*Bűneidről meg nem emlékezem*” (Ézs 43,22–25), akkor lehetünk biztonságban, hogy utol nem érhet a Sátán üldöző serege, Krisztus Urunknak, az Elsőszülöttnek orcájához – testvéreiként – hasonlóvá lett arcunkon nem ismerhetők fel többé az üldözött, az elítélt bűnöző vonásai!

Őszintén megvallom nektek, Testvéreim, hogy a mindennapi életben nem szoktam annyit beszélni pénzről, vagyonról, anyagiakról, mint amennyit ebben az igehirdetésben már eddig is elmondtam. A gazdagságtól s a vele járó kísértésektől egy életen át megőrzött Isten kegyelme, az aggodalmaskodásaimat pedig minden nap megszegényítette azal, hogy a családunknak minden napra kirendelte a szükségeseket. Az Ige mai üzenete készlet arra, hogy újra meg újra elővegym a pénzre, gazdagságra utaló gondolatokat. Az „*identitás-váltás*”-ról beszéltünk; a bűnöző arcának-egyéniségének kicseréléséről. Csak hatalmas összegeket elrabló vagy elsikkasztó, s azokat idejében külföldre menekítő nagystílusú gazember engedheti meg magának, hogy megfizesse a legkiválóbb plasztikai sebészeket és azok titoktartását. Vagy nagyon messzemenő politikai, esetleg maffia jellegű céljai lehetnek annak a csoportosulásnak vagy akár államnak, amely hajlandó ilyet biztosítani. És igen értékes kell hogy legyen a betörő, hírszerző, szabotőr vagy diverzáns szakmában az, aki megérdemel ekkora áldozatot. Látjátok, Testvéreim: *bűnözőkért* tud áldozni ez a bűnös világ, de azért, hogy továbbra is a *bűn fogságában* tartsa őket. Börtöntől, akasztófától, villamosszéktől esetleg biztonságosan megmenti, de saját bűneitől nem szabadítja meg, a kárhozatból nem hozza ki bűnös védenccit.

Isten is *bűnösöket vásárol meg; bűnösöket vált meg Krisztus vérében*. Isten *megengedheti* ezt magának, mert gazdagabb minden földi csoportosulásnál, szervezetnél, cégnél, országnál. Isten gazdagsága a kegyelem. És ezzel a gazdagsággal senki sem dicsekedhet a földön. Kegyelmet csak az gyakorolhat, akié az ítékezés joga, aki birtokában van a

teljes igazságnak. Bűnös teremtményei mind rá vannak utalva a kegyelemre, s egyedül Teremtőjük könyörülhet meg rajtuk.

Tudjátok, mitől lehetünk boldogok az Úr kétezredik esztendejében? A század és az évezred utolsó évében? Abban az esztendőben, amely országunk életében változásokat és minden bizonyos kedvezőtlen változásokat fog hozni? Attól, hogy mindannyiunkon könyörülő kegyelmét nem rejtette el előlünk Isten. „*Minden bölcsességgel és értelemmel*”, „*nagy bőséggel*” közölte velünk. Tudtukra adta, hogy *mégsem* az vár ránk, amit *megérdemelnénk*, hanem az, amit kegyelme *elkészített számunkra*. Ezzel a kegyelemmel ugyanis nemcsak *megszabadított* bűneink jogos büntetésétől, hanem *felszabadította* félelemre pazarolt energiáinkat is a jónak cselekvésére. A teljes személyiségcserével járó ábrázat-megváltoztatást nem azért végezte el rajtunk, hogy ránk ne ismerjen az üldöző hatóság, hanem azért, hogy *belül is* mások legyünk. Szent és irgalmas kezében alkalmas eszközök a kegyelembe fogadottak új világának építésére. Az „*eredj el, és többé ne vétkezzél!*” felszabadító parancsával útnak indított, Szentlelkével az új életre megszentelt (Zsid 10,12–14) emberek. A velünk közölt kegyelem gazdagsága minket is gazdagokká tesz a bölcsességben, s nem hagyjuk magunkat elsodortatni a pillanatnyi helyzetből levont elhamarkodott következtetések reménytelenségétől. Istentől ajándékozott bölcsesség tanít megszentelt távlatokban látni: felismerni őt, aki velünk van minden napon, a világ végezetéig. Megtanít értelmesen, azaz nem a magunk bölcsessége, hanem Isten szava szerint járni, s megbocsátva az ellenünk vétkezőknek (Mt 6,9–15), a kapott kegyelem békességével békéssé tenni az ezredvéget és a világot. Ámen.

Ötödik nap

Gede Ildikó

Érmihályfalva

A jövődő reménysége

Alapige: Efézus 1,9–10

Áldott legyen Isten..., aki megáldott minket a Krisztusban.

1. Isten áldásában részesíti az embert; ezt az áldást minden istentiszteleten halljuk és kapjuk. Benne és általa Istent és ígéreteit visszük magunkkal a templomból a hétköznapi életbe. Áldottnak lenni azt jelenti, hogy életközösségben, kapcsolatban vagyunk Istennel. Ebben a kapcsolatban titkok tárulnak fel: Isten titkai, egyéni életünk rejtelmek.

Titoknak nevezi a Szentírás mindazt, amibe nem tudunk eszünkkel, értelmünkkel behatolni, ami el van zárva előlünk. Isten titkaiba a magunk erejére támaszkodva képtelenek vagyunk betekinteni. Pedig szeretnénk megfejteni, megmagyarázni a karácsony titkát, a feltámadását. De rá kell jönnünk arra, hogy Isten titkai csak kijelentés által juthatnak tudomásunkra. Amit ő tudatni akar, az a miénk.

Egyéni életünk is tele van titkokkal. Önmagunk számára is sokszor ismeretlenek vagyunk, úgy ahogy Ady Endre fogalmazta meg:

„Vagyok, mint minden ember: fenség,
Észak-fok, titok, idegenség,
Lidérces messze fény,
Lidérces messze fény.”

Azt is megkérdőjelezzük, hogy vajon értjük-e, megértettük-e Istennek reánk vonatkozó akaratát, ott akar-e látni azon a helyen, ahol élünk és dolgozunk?

Titkaink végigkísérik életünket, a gyermekkortól az öregségig. Kislányom emlékfüzetében külön oldal van kis élete titkai számára, ahova senki sem szabad betekintszen. Apám kezének melegét fejemen érzem, szeretetét némán árasztja reám, de szívének legbensőbb titkai ismeretlenek számomra. Mert ilyen az ember, titkokat hordozó és titkokat fűrésző, rejtegető és felfedező.

De titok számunkra a jövő is. Fájdalommal vesszük számba a „romlást”, Isten rendjének pusztulását a család, a társadalom életében, a természet világában.

Mi lesz velünk? Elpusztítjuk önmagunkat? Lesz-e levegője, fűje-fája utódainknak? Merre tart Isten teremtett világa?

2. Isten megáldott minket a Krisztusban és ez az áldás körülvesz mint a csend, reánk borul, mint a nyári éjszaka. Megszólal a csend, fény csillan az éjszakában, mert Isten titkot tár fel előttünk „az idők teljességének rendjére nézve”.

A titok a mennyben lévők és a földön lévők egybeszerkesztése Krisztusban.

Mit jelent ez? Az idők teljességében megvalósul Isten örök rendje.

Az időhöz kötött embernek nehéz megérteni, hogy egyszer befejeződik az idő és beköszönt az örökkévalóság.

Az örökkévalóságban pedig visszaáll a *rend*. Isten, mint jó *gazda* „rendbe teszi” háztartását: a fent és lent között nem lesz különbség, azaz megszűnik a lent és csak az lesz, ami fent van. Most szemben állnak egymással a mennyben lévők és a földön lévők. A mennyben Isten az Úr, a földön még van hatalma a Sátánnak. Ott fent öröm és Isten dicsőítése folyik, itt lent van még bőven fájdalom és szenvedés, meg nem értés és versengés. Az idők teljességében mindez megszűnik. „A teremtett világ is megszabadul a rothadandóság rabságából” (Róm 8,12).

Ez az Isten titka, a megváltás ajándéka, a jövő reménysége, amiért imádkoznunk kell.

Jézus Krisztus azért jött, hogy visszatálhassunk általa Isten örök rendjébe, megtalálva már itt és benne az elveszett Paradicsomot, hogy azt többé el ne veszíthessük. Amen.

Hatodik nap

Dávid Lajos

Marosvásárhely – Szabadság út

Krisztusba helyezük reménységünket

Alapige: Efézus 1,11–12

Karácsony utáni időkben valahogy még érzékenyebbek vagyunk arra, ha Isten ajándékozó szeretetéről hallunk. Az általános elszegényedés közepette képesek vagyunk megelégedezni a nem anyagiakban mérhető értékeinkről. Pedig karácsony és a mostani imaheti sorozatunk ezeknek a semmi mással nem pótolható kincsek közelébe vezet, helyreállítva a megromlott értékrendet. A lassan hulló levelű, elhervadó karácsonyfák helyébe számunkra Isten újat állított, ajándékait gazdagon elénk tárta, s mi ámulattal bontogattuk a nap mint nap feltárulkozó csodát.

Már első nap megéreztuk áldó kezének simogatását. Személyes örömeinkre vált, hogy Isten meglátogatta népét, még közelebb kerültünk ahhoz, aki Isten kegyelméből életünk legnagyobb ajándéka lett. Majd kiválasztó kegyelmének, fiúvá-fogadásunknak örvendezhettünk. A szürke tömegből kiemelt, a maga számára fontosnak ítélte, árva, ván-

dor sorsunkban megszánt, bocsánatának terített asztalát megterítette. Milyen egyszerű dolog ez! Nem lehet elgondolni, emberi értelemmel felfogni és elképzelni. Ha akadna teremtmény, aki erre vállalkozna és ilyen célt tűzne ki maga elé, az csak bolond lenne. Csak Istentől lehetséges, hogy valaki Isten fia lehessen. A hit boldog titka ez, ha a Lélek a fiúság bizonyosságát adja, hogy az isteni Ige örök érvényű kijelentése alapján van istenfiúság. A mélyre zuhant, a bűnnel megterhelt, a bűn, a halál szolgátságában elveszett fiú, aki te és én vagyunk, Istentől fiúságra, benne való életre vagyunk elhíva. Minden teremtménye fölé akar emelni, önmagával akar összekötni. Felfoghatatlan és csodálatos ez, hogy egy ilyen nyomorult, akinek minden hiányzott, kiválasztott lett, azt, aki neki szívbeli fájdalmára volt, az örök pusztulástól megszabadította. Sírva kell leborulnom, ha arra gondolok, hogy ő milyen szeretettel tud felém fordulni, felém hajolni. Az azelőtt kárhozatos rabszolgának a fiúi állapotba való felemelése nemcsak formai fiakká nyilvánítás, jogi örökbe fogadás, hanem sokkal több ennél: tényleges, titokzatos újjászületés Istentől. Ez az, ami gondolkozásunkkal teljesen felfoghatatlan. És mégis a Szentírás teljes bizonyossággal szól arról, hogy az Isten szerető elhatározása, végzése az önmagával való „egybeszerkesztésben” elérte a tetőpontot, mert a Teremtő se adhat nagyobbat, mint éppen önmagát. És ez nem csak az ígért öröksége, hanem már a beteljesedés öröksége is. Ha ő ígérte, benne senki nem kételkedhet, ha ő nekem adta, ezt tőlem senki el nem ragadhatja. Örök végzéséért csak imádnom lehet, mellyel gazdag örökségének birtokába beiktatott engem is. „Akaratának tanácsában” úgy döntött Krisztus mellett, hogy „benne” sorsom felől is határozott. Amikor még a világ se volt, ő már ismerte nyomorúságomat és könyörült rajtam s Krisztus sebeibe előre elrejtette gyógyulásomat. Birtoka reám iratott, s az örökkévalóságban kitárul majd teljes valóságában megváltott voltom teljes dicsősége Krisztusban.

Pál apostol úgy látja az efézusi gyülekezetet és velünk is úgy látta a miénket, mint ennek az örökségnek gazdag birtokosait. Ez az egyház igazi kincse, ami nélkül nem létezhet, s amit nem cserélhet fel semmivel. De ez adja meg létének, szolgálatának értelmét is. Nem elásott kincs ez, és nem lehet elrejtett drága gyöngy. „Legyünk mi is magasztalására!” Ez komoly elkötelezés a magam-odaszánó életfolytatásra. Krisztus a gyülekezetben keresztül akarja felszínre hozni önmagát. Láthatóvá és hallhatóvá is általunk akar lenni! Továbbmondója az észaiási örömhírnek, meghallgatója akar lenni a 40. zsol-tár sóhajtozó emberének, beteljesítője várakozásának. Szegényeknek evangéliumot mondó, foglyoknak szabadulást hirdető, megtört szíveket bekötöző, megkötözötteket föloldozó, gyászolókat vigasztaló. Mindez együtt ő tud lenni ma is számunkra. Nem áll meg, csak mi ne vonakodjunk, nem némul el, csak mi ne váljunk restté a szólásban, karja is hatalmas, csak mi ne legyünk kényelmesek.

Hogyan lehetek hát öröksége gazdagságában megmaradó, dicsőségét magasztalva szolgáló lélek? Isten kegyelme itt is segítségére van a mi erőtlenségünknek. Alapigénk nem a beérkezettek, a magabiztosak, a mindent kézben tartók felől látja a megoldást. Abban látja, hogy minden emberi képtelenség és erőtlenség ellenére lehetünk előre reménykedők. Ráépíthetünk mindent arra a szeretetre, mellyel Isten könyörült rajtunk. Láthatjuk Krisztusban bevégzettnek, ami ma még fogyatékos, diadalmasnak azt, aki még küzdő, tisztának azt, aki még bűnös, élőnek azt, aki még halott. Reménységben láthatjuk a rész szerint valóban az örökkévalót, egyháza jelenvaló erőtlenségében eljövendő dicsőségét. Nem csalfa ábrándozás ez, nem menekülés a visszataszító jelenből egy elképzelt és remélt jövőbe! Élő, köszikla alapja van ennek a reménységnek. Isten szeretetének hűsége. Bízunk magunkat fenntartás nélkül mi is az ő hűségére, és akkor benne megmaradva, drága örökségünk birtokában dicsősége magasztalására szentelhetjük életünket. Ámen.

Hetedik nap

Visky János

Kolozsvár–Bulgária-telep

Akik a Szentlélekkel elpecsételtettek

Alapige: Efézus 1,13

Az efézusiakhoz intézett levélben nagyon tömören és határozottan csendül föl az a nagy örömhír, hogy Isten kiválasztott, fiaivá fogadott, eljegyzett magának Jézus Krisztusban.

Ez a levél Kálvin Jánosnak a legkedvesebb apostoli levele volt.

Egyik íráskutatói vélemény szerint, ez Pál apostol írásainak a koronája. Más szerint ez az apostoli levelek királynője, valóságos muzsika, daloló igazság, zenébe foglalt tanítás. Itt Pál apostol megrajzolja annak a Krisztusban megnyílt új világnak a körvonalait, amelyre a bukott ember vágyik azóta, hogy kiesett az Édenkert örömeiből.

A Biblia legaktuálisabb könyvének is nevezik ezt a levelet, mivel közösséget ígér Krisztusban a széthúzás világának kellős közepén, megbékélést hirdet az idegengyűlölet helyett és igazi krisztusi békét a háború helyett.

Itt az első rész mintegy nyitányként jelentkezik, és bemutatja a Krisztusban nyert új életet. Istendicsőítő himnusz ez. Egy hömpölygő magasztalás. Az eredeti görög szövegben egyetlen összetett nagy mondatot alkot ez a rész, nincs is elválasztva. Olyan, mint egy lezúduló vízesés, vagy ahogy egy angol írásmagyarázó fogalmaz: egy hegyről aláguruló hólabda, amely minél lennebb ér, annál nagyobbra növekszik.

Pál magasztalja Istent azért a sok áldásért, amit lát Isten kiválasztó szeretetének legelső mozzanatától kezdve egészen a Krisztusban megkötendő új szövetségig.

Megfigyelhetjük ebben az első fejezetben azt, hogy mindennek a központja Jézus Krisztus. Az első tizennégy versben Jézus Krisztus tizenötször kerül szóba. Ezzel érzékelteti Pál azt, hogy csak Krisztusban épülhet fel az az új világ, ami mentes a háborzongató démoni jelenségektől.

Hogyan lesz a pogányból Isten tulajdonává egy nemzet, egy közösség, egy ember? Úgy, ahogy alapigénkben Pál bemutatja.

Először is Isten tette meg az első lépést, mert hirdettetett az igazság ígéje, amit ti meghallottatok – mondja Pál az efézusiaknak, a pogányokból lett keresztyéneknek. A rész elején az ószövetségi Izrael kiválasztásáról beszél, és elérkezik alapigénkben oda, hogy Krisztusban titeket is eljegyzett. Titeket is, pogányokból lett keresztyéneket, efézusiakat is, görögöket is, rómaiakat is, magyarokat is, titeket, mai hallgatókat is. Nem akart kihagyni senkít, és ez a nagy örömhíre ennek az üzenetnek.

Téged sem, aki talán még mindig vergődsz, még mindig sötétben vagy, aki még mindig nem tudsz mit kezdeni igazán az Isten által fölkinált nagy szeretettel. Az ingyen kegyelem az egyetlen esély arra, hogy azt megragadva bekerülj ebbe az új világrendbe, amiről itt beszél az apostol.

Mégis hányan főnnakadnak ezen, kereső, kételkedő, kérdésekkel viaskodó, e világban helyüket nem találó emberek. Hányan főnnakadnak ezen, és nem tudnak továbblépni a hitben, mivel: „csak ennyi az egész”. Elbizonytalanodnak, mert nagyon nehéz megérteni, hogy csak az Isten kegyelme szükséges a kiválasztottsághoz.

Ennek az előzménye azonban az, amiről így beszél az apostol: hallottátok az igazság igéjét, azaz hirdettetett nektek az igazság beszéde, az üdvösség evangéliuma.

Nos, az igazság beszéde az, ami miatt sokan nem tudják egy az egyben elfogadni Isten üzenetét. Az igazság beszéde olyan, mint a kétélű kard, elhat az ízek és velők megoszlásáig. Az nem hagyja épen és érintetlenül a romlott ömbert. Az halálba küldi mindazt, ami benned Isten ellen ágaskodik, hogy semmi ne állhasson ellene az Isten hódító szerelmének.

Igen, ez az a nagy üzenet, ami az igazság beszédéből kiindul és örömhírré válik. A kettő mindig együtt működik. Isten beszéde nem akar úgy fájdalmat okozni, hogy utána ne kötözne be. Isten megsebez, de be is kötöz. Rá mernéd-e bízni magad egy olyan orvosra egy műtét rendjén, aki csak fölrag, de nem varr vissza, és nem kötöz be, és nem ápol utána egész a talpra állásig?

Az igazság beszéde kivágja a romlott részt, de az üdvösség evangéliuma tartalmazza azt az örömhírt is, hogy utána van gyógyulás.

Ennek a kettőnek mindig egyensúlyban kell lennie, mert ha nem így történik az evangéliumhirdetés, akkor nagyon hamis gyógyításban lenne részünk.

Isten így hallatja mindig a szavát: igazság beszéde és üdvösség evangéliuma együtt. Ha én ezt a kettőt együtt hallom, elfogadom, akkor annak a következménye az lesz, amiről így beszél tovább Pál apostol: hívőkké lettetek. Azt mondja itt, hogy hinni annyi, mint valamivé lenni. Ez pedig nem hiszékenységet jelent. Hinni Krisztusban, hinni az igazság beszédét és az üdvösség evangéliumát, hogy igenis Krisztusban van az örök életem, benne van minden bűnömre a bocsánat, ha bocsánatot kérek. Igen, ha én ezt elhiszem és elfogadom, akkor én valamivé leszek!

Hívővé leszek. Ennek semmi köze a szektás, beteges elhajlásokhoz, hanem itt olyan hívővé válásról van szó, ami a Szentírás egészséges keresztyén életet hirdető üzenetének az alapja. Mert nincs igazi keresztyénség hívővé válás nélkül, mássá válás nélkül.

Nos, kérdés: vajon tényleg így van ez a mi életünkben? Valóban látható már, hogy én mássá lettem, most már a Krisztus királyságának olyan polgára lettem, aki teljes jogot nyert ahhoz, hogy a mennyei örökségben részem legyen?

Híres keresztyén pedagógusunk, írónk, Karácsony Sándor mondja ezzel kapcsolatosan nagyon találóan a következőt: „Mennyire hatalmasabb ország fiai vagyunk mi, mint a földiek, és mennyire erősebb király védelme alatt élünk. Vajon így járunk-kelünk-e odakint a világban a világ fiai között, mint ennek az országnak a nagykövetei? Meg lehet-e ismerni az életstílusunkról, hogy mi annak az országnak egészen másképpen élő fiai vagyunk? Vajon fel tudjuk-e éleszteni életstílusunk fejlettebb módjával a vágyakozást a kívül élők szívében, hogy ők is akarjanak, szeressenek közénk tartozni? Hordjuk-e magunkkal és magunkon az Úr országának a lelkeségét, levegőjét, ragyogását és melegét? Árad-e belőlünk gazdagon ajándékol másokra ez a szellemiség? Ha nem, akkor ne is áltassuk magunkat, mintha ajkunk mozgatása, a torkunkból kijövő levegő valóban imádság volna!”

Igen, ennyire konkrét, ennyire az elevenünkbe vágó ez a kérdés. Miután hallottátok és miután elhittetek és mássá lettetek általa, jön Isten az ő Szentlelkével, és azt mondja: megpecsételtem mindazt, ami az evangélium hallása és elfogadása által benned megtörtént.

Erről beszél az apostol. Az ígéret Szentlelkével megpecsételt. A pecsétről máshol is beszél Pál apostol. A pecsét a tulajdon és a hitelesség jele. Tudjuk, annak idején rabszolgavilág volt. A rabszolgákra rásütötték izzó vassal a gazda nevének a kezdőbetűjét, hogy tudják, hogy az a rabszolga melyik gazdához tartozik. Ezt akarja érzékeltetni, hogy

Így pecsétel el a maga számára Isten az ő Szentlelkével. Nem külső módon. Nem süt ránk semmi bélyeget, noha külsőleg is láthatóvá kell hogy legyen az, hogy belsőleg a szívünket elpecsételte magának. Örökre eljegyezte azt Jézus Krisztusban, őbenne – mondja Pál –, de a Szentlelkével.

A hitelesség jele is a pecsét. Pecsét nélkül egy hivatalos okmány nem érvényes. Nem hiteles a Szentlélek pecsétje nélkül a keresztyén élet. A Szentlélek érintése, tüze, ereje nélkül erőtlen és tehetetlen a keresztyén élet. Olyan, mint a megirt, hivatalos papír. Rajta van azon minden, tartalmazza az a teljes szöveget, csakhogy éppen hiányzik a hivatalos-sá tevő pecsét.

Nos, hát a keresztyén élet nem lehet olyan, mint amiben van sok minden: van imádás, van néha bibliaolvasás, egy kis templomba járás, néha még Úrvacsorázás is, meg egy kis adakozás, de hiányzik róla a Szentlélek pecsétje – az az erő, ami képesít a szolgálatra, az evangélium továbbadására.

Nézzük meg, Pál apostol azért tudta az evangéliummal keresztyül-kasul járni a teljes Római Birodalmat, mert rajta volt az életén a Szentlélek hiteles pecsétje. Ezért tudott ő az Isten erejéről olyan hatalmasan bizonyosságot tenni, hogy még kétezer év után is élünk belőle.

Felfedezhető-e rajtad a Szentléleknek ez a pecsétje?

Tégy meg mindent azért, hogy igenis felfedezhető legyen rajtad ez a pecsét! Ámen.

Nyolcadik nap

Csiha Kálmán

Kolozsvár

Isten dicsőségének magasztalása

Alapige: Efézus 1,14

Kedves Testvéreim! A mai ige csak egy fél mondat. „Aki záloga a mi örökségünknek Isten tulajdon népének megváltására, az ő dicsőségének magasztalására.” (Ef 1,14) Ebben a fél mondatban azonban benne van egész életünk és az egyház mindenkori feladata. Mert Isten félmondatai sokszor többet érnek minden hatalmas emberi szóáradatnál.

Először ez az ige egy örökségről beszél. Erről az örökségről azt írja Péter apostol első közönséges levelében, hogy ez romolhatatlan, szeplőtelen s hervadhatatlan örökség, amely a mennyekben van fenntartva számunkra, akiket Isten hatalma őriz hit által az üdvösségre. Ez az örökség tehát az örök élet öröksége. Ez azonban nem azt jelenti, hogy csak ott fog majd létezni. Ennek az örökségünknek a fénye kisugárzik a mi mindennapi életünkre is. Hiszen az üdvösség nem csak akkor kezdődik, amikor megérkezünk az örök életbe. A kárhozat sem akkor kezdődik. Mind a kettő elkezdődik már itt a földön. Képzeljünk el két egyenlő fizetésű családot, ahol ugyanannyi a család létszáma, ugyanolyanok a lakásvizonyok, de az egyik családban szeretetlenség, veszekedés, részegeskedés van, verik egymást s végül elválnak a szülők, a gyermekek lelke pedig tele van szenvedéssel. Ez a család már a pokol előszobájában él. A másik család templomba járó család, otthon Bibliát olvasnak, énekelnek, imádkoznak, kedvesek egymáshoz, szeretik egymást, szeretetben nő fel a gyermekük, elviszi magával a szép gyermekkornak az emléket és Isten közelségét. Ez a család már a mennyország, az üdvösség előszobájában él. Persze ez nem azt jelenti, hogy itt a földön a pokol szenvedése és az üdvösség boldog-

sága tökéletes, hanem azt jelenti, hogy mindezek az örök életből átsugároznak ide. A Szentírás az a csodálatos közeg, amin át ezeknek a fényeit még inkább láthatjuk, és a saját életünkben tapasztalhatjuk, és elgondolhatjuk, hogy amikor ezen az úton megyünk, akkor milyen lesz az, amikor az út célba érkezik, hogyha már a földi úton is érezzük ennek a célnak a kisugárzását az életünkben.

Isten tehát egy örökséget ad nekünk. Ez az örökség a mennyekben van, de már itt a földön is érzékelhető. Ennek az örökségnek a fénye hull rá az anyaszentegyházra, a templomokra, a gyülekezetekre. Ennek az örökségnek a fénye tündöklök a Szentírásban, melegít az imádságban, megmozdítja a szívünket az énekeinkben. Azért, aki templomba jár, erről az örökségről sokkal többet tud, sokkal többet érez, mint az, aki távol van a templomtól és akinek nincs alkalma megérezni ennek az örökségnek a boldogságát. Ezt az örökséget Isten biztosítja a mi számunkra. Záloga Jézus Krisztus, aki ezt megszerezte nekünk, hiszen az ő halála, feltámadása és mennybemenetele után írták meg az Újtestamentumot, az örökség új iratát, amiben Isten, mint egy végrendeletben (a testamentum magyarul végrendeletet jelent), reánk hagyja az üdvösséget és az üdvösség útját, a megváltást és az örök életet. És ennek a záloga a Szentlélek is, akit Isten küld nekünk, hogy jobban megérthessük ennek az örök életnek a valóságát, és Krisztus érettségünk való szentelésének és feltámadásának hatalmát.

Ezt az örökséget azonban már itt a földön reánk bízta Isten. Ezt az örökséget szolgálja a lelkipásztor, védi a gondnok és valamennyi presbiter. Ezt az örökséget őrizte minden igaz református keresztyén család, minden elnyomatás és minden reménység idején. Ennek az örökségnek az őrzői vagytok ti is, édesapák és édesanyák. Ezt az örökséget hagyjuk a mi ifjainkra is. Nem úgy van az, hogy Isten nekünk adta az evangéliumot és ezzel be van fejezve, hanem úgy van, hogy Isten nekünk adta az evangéliumot s nekünk hirdetniük kell tovább és a szerint kell élnünk. Nem úgy van az, hogy az Úr Jézus tanított egy imádságot, a Mi Atyánkot, hanem úgy van, hogy minden édesanya és édesapa kell tanítsa a gyermekeit, és nem úgy van az, hogy a gyermekek vallásórán tanulják meg az evés előtti imádságot, hanem otthon, amikor a család együtt van, akkor az édesapa, a családfő, vagy az édesanya kell elmondja az imádságot együtt a gyermekekkel, hogy ezáltal is átadja a hit örökségét, és amikor a gyermekek majd nagyra nőnek, akkor ők azt tovább tudják adni másoknak.

Az egyetemes imahét egy nagy számbavétel is. Minden gyülekezetet és minden családot megmér Isten ígéje, hogy a mennyei örökséget, ami reánk bízott, a templomunkat, az egyházunkat, a gyülekezetünket, a hitünket, az őseink által ránk hagyott lelki értékeket hogyan őrizzük meg és hogyan adjuk tovább a mi gyermekeinknek, sőt hogyan gyarapítjuk.

Másodszor, ez az ige arról beszél, hogy Istennek van egy tulajdon népe, és ezt az örökséget ennek a tulajdon népnek a megváltására adta. Isten tulajdon népe az anyaszentegyház. Emlékeztek még a Heidelbergi Káté 54. kérdésére, hogy Isten Fia a világ kezdetétől fogva a világ végezetéig igaz hitben megegyező, örök életre elválasztott sereget gyűjt, azt oltalmazza és megtartja. És ennek a seregnek én is élő tagja vagyok és mindörökké az is maradok. Isten serege az anyaszentegyház, a világ kezdetétől fogva a világ végezetéig áll.

Érdemes elgondolni, hogy azóta, mióta Isten elkezdte gyűjteni az ő egyházát, a legrégibb időktől egészen a mai napig, mióta eljött Jézus Krisztus és megalakította a keresztyén anyaszentegyházat, azóta hány világhatalom volt. Mindegyik összeomlott, mindegyik eltűnt, mindegyik megváltozott. Felbomlottak, tönkrementek és jött a következő, de Istenben hívő emberek mindig voltak. Az anyaszentegyház mindig volt. Az Ószövetségben Izrael népe volt a választott nép, az Újszövetségben a keresztyén anya-

szentegyház. Hányszor meg akarták semmisíteni, hányszor ellene fordultak, el akarták törölni a föld színéről. Amikor az Úr Jézust keresztre feszítették, akkor azt hitték, hogy ez véglegesen sikerült. Amikor üldözte a Római Birodalom az első keresztyéneket, úgy gondolták, hogy véglegesen sikerül megsemmisíteni őt, de a római birodalom végül is keresztyénné vált. És azután hány nagy diktatúra volt, ami ellene fordult a hitnek, Istennek, az anyaszentegyháznak, és sorra mind összeomlottak. Mi is átélünk egy fél évszázadot, amiben azt hirdették, hogy nem lesz többet egyház, nem lesz többet „Isten választott népe”, sőt azt is hirdették, hogy Jézus Krisztus se volt és nem is lesz. Ez az istentelen birodalom összeomlott, pedig mindene volt, hadserege, fegyvere, titkos rendőrsége, hatalma. Az anyaszentegyháznak nem volt semmije sem. De volt Jézus Krisztusa, volt lelkeken átzúgó Szentlelke, volt mennyei öröksége, ami kisugárzott erre a földre is, és mindig tudták azok, akik Isten közelében éltek, hogy minden bűnünk, nyomorúságunk ellenére mégis hozzátartozunk Isten választott népéhez, és Isten megváltott bennünket, sőt nemcsak megváltott az örök életre, hanem már ebben a földi életben új erőt ad szerinte élni, és a Káténk szavai szerint meg is őrzi az ő anyaszentegyházát. Ennek mi vagyunk a tanúi, akik végig éltük az istentelen uralom összeomlását és az anyaszentegyház megmaradását. Azért, akik most hallgatjátok ezt a prédikációt, legyetek nagyon boldogok és Isten szerinti büszkeséggel büszkék, hogy ti is ebbe a százszor meggyalázott, kigúnyolt, letaposott, mégis mindennél hatalmasabb és diadalmasabb seregbe tartoztok. Ne féljete! Évszázadok jöhetnek, múlhatnak el, ez a sereg megmarad. Nem azért, mint ha ennek a seregnek csodálatosan bölcs, okos vezetői és tagjai lennének, hanem azért, mert ez a sereg Istené, s erre a seregre Isten vigyáz. Nem a mi érdemünk ez, hanem Isten megtartó örök kegyelméé.

Harmadszor arról szól ez az íge, hogy ennek a seregnek Isten dicsősége magasztalásában kell szolgálnia. Nem tudom emlékeztek-e még a Heidelbergi Káté tanítására az öemberről és az új emberről? Az öember a bennünk lévő Isten nélküli élet, aminek a középpontjában a saját énünk van, a saját magunk dicsőségének a keresése. Mi akarunk nagyok lenni az emberek előtt, akarjuk mutatni azt, hogy mi ügyesek, tökéletesek vagyunk, hogy amit elvégeztünk, az a mi érdemünk. Amikor azonban az öember Istenhez tér és megszületik az új ember, akkor az ember lelke közepén Isten van. Már nem azt mondom, hogy én cselekedtem ezt, hanem azt mondom, hogy Isten megsegített. Az Isten dicsőségének a magasztalása végbemegy az istentiszteleten is, hiszen Isten-tisztelet. Így tiszteljük Istent, így köszönjük meg Istennek a napsugarat, a nyomorúságunk ellenére is megtartó erőt, amit adott nekünk, így köszönjük meg a társunkat, a gyermekünket, így köszönjük meg, hogy gyászban, nyomorúságban meg tud bennünket segíteni és erőt tud adni nekünk. Mi Isten dicsőségének a magasztalása? Az, hogy csendben meghajtom a fejemet és azt mondom, rá gondolva az életemre, bűneimre, az ő kegyelmére, amivel engem megváltott, a segítségére, mindennapi csodáira és jóságára: köszönöm neked, Istenem.

A gyülekezeteinknek csak 14–15%-a jár vasárnap a templomba. Ez azt jelenti, hogy 100 emberből 85 otthon marad. 100 emberből Isten tiszteletére, dicsőségének magasztalására, jótéteményének megköszönésére a templomba 15 ember jön el. Emlékeztek? Egyszer az Úr Jézus meggyógyított 10 bélpoklost, s csak egy jött vissza megköszönni, s az Úr Jézus fájón kérdezte: s a többi 9 hol van? Így kérdez bennünket is, Erdély magyar reformátusságát, minden 100 lélek után 15-től megkérdezi fájón, szomorúan: és a többi 85 hol van? És mi sokszor, sajnos, tudjuk azt, hogy hol vannak, hogy sokszor a káromkodásban, Isten-gyalázásban, részegességben, egymás bántásában marad a mi népünk nagy része, és csodálkozunk, hogy nem segít meg Isten. 400 éve büntet Isten, 400 éve nem nyertünk háborút, minden szabadságharcunkat elvesztettük, 400 éve tanuljuk a Tíz-

parancsolatot, hogy Isten nevét hiába fel ne vedd, mert nem hagyja azt az Isten büntetés nélkül, ha az ő nevét hiába felveszik. De azért 400 év óta káromoljuk Istent és nem tanulunk a történelem ostorcsapásaiból. Isten az ő magasztalására hívott el minket. Ez nem azt jelenti, hogy kegyeskedjünk, hogy távol legyünk a mindennapi élettől, hanem ez azt jelenti, hogy őszinte szívvel szeressük Istent, változzunk meg végre, legyünk végre az ő nemzete, az ő népe.

Én nem tudom, hogy tudjátok-e azt, hogy egy nép, amelyik templomba jár, Isten közelében él, az világi szempontból is legyőzhetetlen. Azokban a gyülekezetekben, ahol a kommunizmus idején is 50–60%-a a gyülekezetnek minden vasárnap a templomban volt, nem lehetett máshova vinni a népet, hiába jött ki bármilyen aktivista, hogy gyűlést tartson, nem lehetett, mert mindenki a templomban volt. Ott győzött a nép a hite által. S valamikor a nagy pogány Római Birodalmat is, a templomba járásával, Isten szeretetével, hit által győzte le az első keresztyénség. Milyen szegény az a gyülekezet, ahol nem járnak templomba. A Tízparancsolatban Isten még az állatoknak is megadta a vasárnapi pihenés jogát. Semmi dolgot se tégy, azon se magad, se fiad, se lányod, se szolgálóéányod, se barmod, se jövevényed – mondja a Tízparancsolat. És a mi népünk engedte, hogy ellopják tőlünk a vasárnapot, és még azzal sem él, amit Isten az állatoknak is biztosított. Isten segítsen meg benneteket, és segítse meg erdélyi magyar népünket, hogy ne csak az a 15% legyen vasárnap a templomban, amely legtöbbször ott van, hanem tudjon mindenki ott lenni, és tudjon mindenkinek boldogságot hozni az Isten tisztelete. Mert amíg Istent tiszteljük, és neki dicsőséget adunk, és amíg Isten közelében vagyunk, addig megtörténik velünk az a nagy titok, amit Pál apostol megfogalmazott a Korinthusbeliekhez írt II. levele 3. részének 18. versében: „Mi pedig az Úrnak dicsőségét mindnyájan fedetlen arccal szemlélvén, ugyanazon ábrázatra elváltozunk, dicsőségről dicsőségre, úgy mint az Úrnak Lelkétől.” Vagyis míg Istennek dicsőséget adunk, míg megköszönjük neki, hogy megsegített minket, míg reá nézünk és az Úr Jézust követjük, addig lassan mi is átalakulunk. Több lesz bennünk a béke, öröm, a szeretet, a jóság, és boldogtalan emberekből boldog emberekké leszünk. Isten adja meg mindnyájunknak és a mi szegény magyar népünknek is ezt az Isten közelében való változást. Ezt szolgálta ez a mostani egyetemes imahét is és ezt szolgálja minden istentisztelet. Ámen.

Az Egyesült Nemzetek imája

Urunk, ez a földgolyó, ahol élünk, parány csillag a világmindenségben.

Rajtunk áll: olyan planétává alakítsuk, hogy lakóit ne fenyegetse háború, éhség, félelem, ne ossza meg őket az értelmetlen szembenállás faji, világnézeti okok miatt. Ajándékozz nekünk bátorságot és előrelátást, hogy már ma elkezdjük ezt a nagy munkát, melynek révén gyermekeink, s azoknak gyermekei is emelt fővel viselhessék az ember nevet.

Irgalmas és mindenható Isten, vannak félelmeink, melyektől nem tudunk szabadulni. Gondolunk a természet pusztulására, a béke veszélyeztetettségére, az éhség és az igazságtalanság következtében szenvedő embertársainkra. Kérünk Téged, segíts: hadd győzzük le félelmeinket. Őrizd bennünk az éberség vigyázó szellemét. Ne engedd, hogy erőt vegyen rajtunk „a semmit nem tehetünk” érzése. Mutass nekünk olyan lehetőségeket, melyek révén mi is tehetünk valamit a békétlenség, az igazságtalanság és a teremtet világ rombolása ellen. Ajándékozz nekünk hitet, amely vallja: mindennel szemben, ami félelmet okoz, Nálad oltalmat és védelmet találunk. Ámen.

(Olvasható az ENSZ New York-i székházában)

A Genezáret partján

Az igehirdető Isten követe

Egyetlen igehirdető sem igényelheti azt, hogy szavaiért vagy belső tapasztalatai alapján higgyenek neki. Sokkal inkább arra kell törekednie, hogy az emberek, akik előtt megszólal, személyétől elszakadjanak és egyedül Istenre és az ő szavára figyeljenek. Az ő hatalma abban áll, hogy ő Isten követe, és egy követ soha sem a maga véleményét mondja, hanem mindig a kapott és átadandó üzenetre összpontosít, és mindent annak az Úrnak a hatalmára bíz, aki őt elküldte.

Az a hivatalnok, aki valami mást akar, minthogy az ő királyának engedelmeskedjen, alkalmatlan hivatalának a betöltésére.

Abraham Kuyper (1837–1920)

Mindeneknek dacára a prédikátor minden körülmények között prédikátor, és szüntelenül arra kell gondolnia, hogy ő állandóan és folyamatosan szolgálatban van. Egy rendőr vagy egy katona lehet szolgálaton kívül, a prédikátor soha!

C.H. Spurgeon (1834–1894)

ford. Jenei Tamás

Ha az Úr nem építi a házat

127. zsoltár

Ha az Úr nem építi a házat,
Építője mindhiába fárad,
Ha a várost az Úr meg nem őrzi,
Mindhiába vigyáznak őrzői!

Mire való hajnalban kelnetek?
Éjig gondban enni kenyereket!
Az Úr az ő híveinek atyja,
Alvóknak is mindenük megadja.

Lásd, a gyermek Isten adománya,
Női szívnek gyümölcse, szép, drága!
S mind nyilakat hős férfi kezébe,
Ad fiakat az Úr kegyessége.

Boldog, kinek dús velük a tegze,
El nem hagyja azt már a szerencse,
Nem vall szégyent, szóba állhat bátran
Ellenséggel is, a kapujában.

Telekes Béla fordítása

Alkalmi prédikációk

Ifjúsági bibliaóra

Sándor Endre

Vámosújfalú, Magyarország

Menj Ninivébe, a nagy városba...

Alapige: Jónás 1,1–5

Jónás könyve sokban különbözik a Biblia többi könyvétől. Nem Jónás beszédeinek gyűjteménye, hanem arról szól, hogyan élt egy próféta, hogyan próbált Isten elől és a feladat elől menekülni, és Isten milyen eszközöket használt fel arra, hogy a maga szolgálatába állítsa.

Jónás neve galambot jelent, de ő nem galambként viselkedik, menekülni próbál. Isten volt a kezdeményező, ő szólította meg Jónást, mert egy távoli pogány vidéken – Ninivében – rettenetes gonoszság uralkodott. Mert Isten nemcsak a jókat, de a gonoszokat is látja, rájuk is figyel.

Jónást Isten hívja, és ő el is indul, de az ellenkező irányba. De sok ember elindult ebből a templomból is, hogy Isten Országát építse, aztán egész más úton kötött ki. Isten ma is megszólít bennünket: „Menj, lásd meg, mekkora az istentelenség! Hirdesd, hogy térjenek meg, alakítsák át az életüket!” El is indulunk, de vajon odaérünk-e? Bűnbánattal gondoljunk arra, hogy nem mindig oda megyünk, ahová küld. Nem úgy, mint az első keresztyének vagy a reformátorok, akik ezt énekelték: „Oda megyek, ahová parancsolod, akár tűzbe, akár vízbe. Megyek, mert tudom, hogy te jelen vagy, s a te ügyedet képviselnem kell.”

Jónás Galileában élt, onnan Ninivébe elmehetett volna gyalog, de ő hajóra szállt, menekült Isten elől. Mert Isten tükröt tart elé, és ő nem akar belenézni. Fél a feladattól. Attól, hogy hogyan álljon ő oda a maga kicsiny hitével a nagy gonoszságban élő emberek elé. Az a mi feladatunk is, hogy ezt tegyük. Isten erre ad erőt az embernek.

Az elmúlt időkben természeti csapások sújtottak, gyakran ítéletidő uralkodott. De a Bibliából azt halljuk, hogy Isten ura az elemeknek. Ő az, aki „nagy szelet bocsátott a tengerre”. Azért támasztott vihart, mert Jónást meg akarta nyerni az ő ügyének. Napjainkban hányan akarnak menekülni előle, hányan próbálnak a maguk útján járni! Ha az ember nem hallja a harang szavát, ha felépíti a házát és a maga keze munkájában gyönyörködik, akkor Isten meg tudja mutatni, hogy egy pillanat alatt összedőlhet az, amire büszke volt. Jónás könyve figyelmeztet: vigyázz! Nem maguktól történnek az események, hanem Isten irányítja így, mert valakit meg akar nyerni országa számára.

De hol van az az ember, aki miatt vihar támadt, akit Isten meg akar nyerni? Jónás alszik. Nem törődik sem Isten, sem emberek ügyével. Sokszor ábrázoljuk az egyházat hajóként, ahol éber emberek vannak, akik felfigyelnek a viharra, felfigyelnek arra, hogy talán el fognak veszni – vagy fáradt emberek, akiket nem érdekel semmi. A hajón lévő pogányok próbálnak imádkozni a maguk istenéhez, mindent megtesznek, hogy az életüket megmentse. Jónás azonban alszik, pedig ő ismeri Isten kijelentését. A világban rettenetes nagy a gonoszság. Isten küld téged és engem. Odamegyünk-e, vagy meghúzódnak a templom egy csöndes zugában és befogjuk a fülünket? Isten nem hagyja, hogy ne érdekeljenek a jövő dolgai. Istennek célja van az egyházzal, célja van velünk. Jónás azt hiszi, el lehet futni Isten elől, pedig ahogy a zsoltáros mondja: „Hova menjek lelked elől? Or-

cád elől hova fussak? Ha a mennybe szállnék, ott vagy, ha a holtak hazájában feküdnék le, ott is ott vagy. Ha a hajnal szárnyaira kelnék, és a tenger túlsó végén laknék, kezed ott is elérne” (Zsolt 139,7–10).

Isten fel akar használni minket is, mert égbekiáltó a gonoszság. Mondd el a környezetben, hogy a viharoknak Isten a gazdája! Nem akarj elfutni, keresd vele a kapcsolatot, mert boldog ember az, aki az Isten szövetségében él. Ámen.

Köszönjük Urunk, hogy szólsz hozzánk! Óvj meg attól, hogy meneküljünk a feladat elől, a szolgálati lehetőség elől! Nehéz a teher, amit ránk bízol, de tudjuk, hogy erőt is adsz a hordozásához. Erősíts meg bennünket, hogy képesek legyünk hirdetni akaratomat! Add, hogy bizhassunk abban, hogy ahová küldesz, ott előre elkészíted az emberi szíveket a te igéd befogadására. Ámen.

Esketési igehirdetés

Bozsoki Sándor

Kiskereki

Az egyetlen út a boldogsághoz

Alapige: Zsoltárok 1,1–3

Akik egy kicsit is ismerik a Szentírást, a mai igét hallgatva arra gondolhatnak, hogy milyen sok lehetőség van a boldogság elérésére. Mind az Ó-, mind az Újszövetségben több útmutatást találunk a boldogságról és annak eléréséről. Mindez nem véletlen, mert az emberi életnek annyira fontos, nélkülözhetetlen tényezője, hogy nélküle az élet nem nevezhető teljesnek.

Ezért nagyon komolyan meg kell vizsgálnunk az élet minden területét, hogy boldogságunk alapköveit úgy rakhassuk le, hogy maradandó épületként álljon életünk minden szakaszában.

Bár ha az embereket megkérdezzük a boldogság feltételei felől, akkor azt tapasztalhatjuk, hogy szinte ahány ember, annyiféle a véleménye. Csakhogy néhányat említsek: egyesek azt mondják, hogy a pénz a boldogság alapja, mások az egészségben látják boldogságuk lényegét, megint mások a gyermekeikben, a családban vélik megtalálni személyes boldogságukat.

Ma a mindenható Isten jelenti ki magát igéjében a zsoltáros szavai által, hogy megmutassa boldogságunk alapkövét.

Hogy kezdődött mai igénk? *Boldog ember az, ki nem jár gonoszok tanácsán.* Sokszor a mindennapi élet tevékenységében tanácstalanoknak bizonyulunk. Megállunk és azon töprengünk: hogyan tovább? Olyan hálások tudunk lenni ilyenkor, ha egy jó tanácsot kapunk valakitől. Tagadhatatlan, hogy sokszor van szükségünk tanácsra, csakhogy az ige szavai szerint nem mindegy, hogy kitől kérjük és kapjuk azt. Ezért figyeljük nagyon jól az ige minden szavára. A jobb megértés végett, hadd idézzem ezzel kapcsolatban a Zsolt 26,5 versét, ahol ezt olvassuk: *Gyűlölöm a rosszak társaságát és a gonoszokkal együtt nem ülök.*

A boldogság elvesztésének módja mindjárt a kezdet kezdetén a rossz társaság. Hányszor hallunk könnybe lábadt szemű szülőket panaszkodni gyermekeik miatt. Hányszor elhangzik: áldott jó teremtés volt, csakhogy rossz társaságba keveredett. Pál apostol a Korinthusi gyülekezethez írott első levele 15. része 33. versében ezt írja: „jó erkölcsöt

megrontanak gonosz társaságok”. A zsolttáros egyenesen gyűlöli a rossz társaságot, ami a bűn melegágya. Éppen ezért még csak le sem ül azok közé, mert ott kezdődik minden baj, amikor valaki a gonoszok közé letelepedik. Ilyenkor egyből észreveszik, hogy nem közülük való, és kezdődnek a hecccek, a célozgatások, és ez sok esetben addig megy, amíg bekövetkezik az első részegség, az első éjszakai kimaradás, az első haza nem adott fizetés, az első bevett kábítószer.

Van egy régi közmondás: „Nehéz igazán élni, de jó.” Ezt a zsolttáros a 119,1 versben így fogalmazza meg: *Boldogok, akiknek útjuk feddhetetlen, akik az Úr törvényében járnak.*

Ahhoz, hogy az Úr törvényében járassunk, vagyis törvények szerint éljünk, szükséges feltétel, hogy szeressük is azt. Csakhogy ez nem is olyan egyszerű. Itt egy életmódhoz való viszonyulásról van szó. A gyermeket kicsi korától arra neveljük, hogy evés előtt kezet mosson. Felnőtté válva, már asztalhoz sem ül, míg kezet nem mos. Így van ez az evés előtti vagy utáni imádsággal, a vasárnapi istentisztelettel, a szeretetteljes étellel, az igeolvasással, és mindazokkal az életmegnyilvánulásokkal, amelyek meghatározzák szokásainkat.

Pontosan erről van szó, hogy folyamatosan gyakorolva kell megtanulnunk az Úr törvényét, és így válik az észrevétlenül életformánkká, szeretetünk tárgyává.

Milyen boldog az olyan ember, akinek nem teher az ilyen élet. Boldogsága azáltal is áldás, hogy az ilyen élet nem öncélú, magáért való, hanem cselekedeteiben, megnyilvánulásaiban másoknak is örömet hozó életforma.

Sokan azzal érvelhetnek, hogy lehetetlen mindazt a sok törvényt betartani, amit az Ószövetségben felsorolva találunk. Hisz még abban az időben is elismerték, hogy ez olyan követelmény, amit az ember teljesíteni nem képes. Vajon valóban ez az igazság?

A felületes olvasó még arra is hivatkozhat, hogy kár vesződni önmagunkkal, hisz meg van írva, hogy aki megront csak egyet is a törvény betűiből, az az egész törvényt megrontotta.

Itt az idő, hogy mi, akik boldogságra vágyó, boldogságunkat kereső vándorok vagyunk, hallgassuk meg azt, aki a mi vezérünk, akinek a példája szerint kell élnünk, magát Jézus Krisztust, miként tanít minket cselekedni.

A János írása szerinti szent evangélium 13,34 versében Jézus ezt mondja: Új parancsolatot adok néktek, hogy egymást szeressétek, ahogyan én szerettelek titeket, ti is úgy szeressétek egymást.

Drága testvéreim! Jézus szavait hallgatva úgy vélem, hogy úgy jártunk, mind az a kisdíák a számára érthetetlennek tűnő matematikai példával, aki nem tudja, hogy mit kezdjen vele addig, amíg valaki meg nem magyarázza neki a megoldás titkát. Ezután mosolyogva lát hozzá, hogy magabiztosan megoldja azt a feladatot, ami még az előbb lehetetlennek tűnt számára.

Nehéznek tűnt a boldogság feltétele, de csak addig, amíg emberi erődre, akaratra, képességedre gondoltál. Mihelyt Jézushoz jössz boldogtalan ételleddel, ő megmutatja a helyes utat. De ne feledkezzünk meg arról sem, hogy ezzel még nincs minden lezárva.

Emlékezzünk csak a gazdag ifjúra. Jézus neki is elmondta, hogy mi a teendő, csak hogy ő elment szomorúan, mert úgy érezte, hogy túl nagy áldozatot kér tőle Jézus. Ahhoz, hogy az Isten törvénye meghatározhassa életvitelünket, ahhoz az szükséges, hogy átadjuk szívünket az üdvösség Urának, Jézus Krisztusnak, ahogy az ének szava is mondja: „Megtörve és üresen adom magam neki, hogy újjá ő teremtsen, az űrt ő töltsse ki. Minden gondom, keservesem az Úrnak átadom, ő hordja minden terhem, eltörli bánatom”. Itt a kulcsa annak az ajtónak, melyen keresztül a Jézus nyomdokán haladhatunk a boldogság útján.

Hogyan is jellemzi ezt az utat a zsoltáros? *Olyan lesz, mint a folyóvizek mellé ültetett fa, amely idejekorán megadja gyümölcsét, és levele nem hervad el, és minden munkájában jószerencsés legyen.*

Milyen nagy gond ott a forró égövön egy fa elültetése. Beoltott nemes fát szerez a gazda, mindent elkövet, hogy az meg is fogadjon. Nem ismer fáradságot, csak hogy a fa egyszer gyümölcsöt hozzon. De jön a szárazság, jönnek a forró, szikkasztó szelek és kiszárad a föld. A fa nem csak szép lombzatát veszíti el, hanem ki is szárad. Nem mondható szerencsésnek az ilyen fa, de még annak gazdája sem.

De a zsoltáros nem ilyenhez hasonlítja az Úr törvényei szerint élőket, hanem épp a folyóvizek mellé ültetett fához, amely közvetlen közéről veszi az életét biztosító vizet.

Akinek az élete a tiszta, élő vízből táplálkozik, ami nem más, mint Isten igéje, az valóban boldog ember.

Miben is áll ez a boldogság? Nyugodtan mondhatjuk, hogy az egész életben és annak minden megnyilvánulásában. Boldog a munkás, ha Isten megáldja életét, keze munkáját. Boldog a szülő, ha gyermeke is ugyanazon a krisztusi úton halad, mint ő. Boldog a beteg még fájdalmai közt is, mert maga mellett tudja Krisztusát, betegségeink ismerőjét, fájdalmaink hordozóját. Boldog a haldokló, mert meghallja Ura szavát: jól vagyon jó és hű szolgám, keveset voltál hű, többre bízlak ezután, menj be a te Uradnak örömébe.

Csodálatos ennek az isteni boldogságnak részeseként élni. Ha azonban úgy érzed, hogy te még nem tartozol ezen boldog emberek sorába, ne add fel a reményt! Emlékezz Jézus szavára, mikor azt mondta: „ha valamit kértek az én nevemben az én Mennyei Atyámtól, megadja azt néktek” (Jn 14,13). Hidd el, testvérem, ez az ígélet ma is érvényes. Higgy üzenetében, szent ígéletében és imádkozz töredelmes szívvel az ének szavával: „Jézus, engedj hozzád mennem, éljek benned, te énbennem, ha te hozzánk eljöttél: Adjad, legyen igaz híved, ó, essék meg rajtam szíved, ha kegyedbe bevettél. Mert nincs más kincs, mely hívekkel, bús szívekkel jót tehetne, boldogságot szerezhetne.” Amen.

Temetési igehirdetés

Bányai László

Bukarest II.

Az élőknek Istene

Alapige: Máté 22,31–32

Igénk tanítása szerint Ábrahám, Izsák, Jákób, az Úr kiválasztottai, a pátriárkák nem halottak, jöhetnek már régen meghaltak, hiszen Isten trónusánál halottak nincsenek, mert Istennél mindenk élnek. Az evangélium vigasztaló üzenete az, hogy Krisztussal együtt azok is legyőzték a halált, akik benne hisznek. Akik Krisztusban megtalálták az élő Istent, azokra nézve többé nincs halál. Akinek élő Istene van, annak csak élete van, mert Isten nem a holtaknak, hanem az élőknek az Istene. Igen, Isten Szentlelke átkarolja a múltat, jelent és jövőt, azért benne himni azt jelenti, hogy halhatatlanná válunk és örökké élünk. Megszámlált napjaink nyomán milliók tűnnek el nyomtalanul, de Isten senkit se felejt el, s akit ő el nem felejt és kegyelmébe fogad, az örökké él. Az örökké élő Isten örök életet ajándékozó Isten. Akinek elmúló életét Isten kegyelme átjárja, az már Istenben él. Azon nem uralkodik többé a halál, az ilyen ember, Krisztus kegyelme folytán átlép a halálból az életbe.

Minden koporsó mellett bizonyossá válik, hogy Isten kijelentése az élőkhez szól, mert az élő embernek van szüksége vigasztalásra. Isten látva gyászunkat és fájdalunkat, közelít hozzánk a vigasztalás üzenetével. Csak ő tud igazi vigasztalást nyújtani, mert ismeri szívünk belső fájalmát és lelkünk keserű gyötrelmét. Az elválás szomorú idején figyeljük meg Pál apostol igaz tanítását, aki mind életünkre, mind halálunkra vonatkozóan ezt vallja: „Mert ha élünk, az Úrnak élünk; ha meghalunk, az Úrnak halunk meg. Azért akár éljünk, akár haljunk, az Úréi vagyunk. Mert azért halt meg és támadt fel és elevenedett meg Krisztus, hogy mind holtakon, mind élőkön uralkodjék” (Róm 14,8–9).

Erdély szépséges földjéről érkező, városunkban munkát kereső és találó atyánkfíáról elmondhatjuk, hogy a szorgalom, az alázat, a békesség és a nyugalom megtestesítője volt. Becsületos munkás életének ékes bizonyossága, hogy volt munkatársai, ismerősei, rokonai, felekezeti és nyelvi hovatarozástól függetlenül, mint egy élő gyülekezet, itt van és együttesen vesz részt e gyászszertartáson.

A váratlanul érkező halálhír mindnyájunkat megdöbrentett, és különösen megözevgyült feleségét és két gyermekét. Egy hónappal ezelőtt még családja körében meleg szeretettel ölelte keblére az első megszületett unokát. Testében lappangó, gyógyíthatatlan betegség végzett vele. Tudatában volt közelgő halálának, ezért felkészült az Urával való találkozására, sőt családtagjait is felkészítette az ideig-óráig tartó elválásra. Hitte és vallotta, hogy az örökkévalóságban ismét együtt lesz szeretteivel. E boldog tudattal halt meg és távozott el körünkől, az őt hazahívó és hazaváró Urához.

A koporsóban pihenő testvérünknek egész földi életét az Istenbe vetett erős hit határozta meg. Ezért nem félt az élet nehéz küzdelmeiben a bajtól, a nehézségektől, a harcotól. Pedig neki is voltak gondjai. Nagyon szegényen indult feleségével az életnek. Két szorgalmas kezével, kitartó munkával lassan kivívta munkatársai elismerését. Kitarító munkálkodásának a titka abban állt, hogy lelkileg naponta táplálkozott Isten Igéjével, mélységesen átélte az élő Istentől kapott ajándék, a szorgalom áldását. Szeretett reggel hajnalosan kelni, és késő estig talpon volt. Szüntelen dolgozott. Életére és szorgalmára nem a felhalmozott javak önző gyűjtése a jellemző, hanem a másoknak és másokért elvégzett munka öröme. Tudott nagylelkűen adakozni a szegények, az árvák, a betegek javára. Hűségesen járt vasárnapról vasárnapra a templomba, pedig a város túlsó részén lakott, mintegy 30 km távolságra. Az élő Isten háza iránti szeretete oly nagy volt szívében, hogy csak rendkívüli esetekben, elutazása vagy betegsége esetén hiányzott a gyülekezetből.

Az élőknek Istene idő feletti! Minden, ami emberi, véges. Csak az örök, ami Istennél van! Ábrahám, Izsák és Jákób, az előttünk járt hithősök abban az isteni kegyelemben részesültek, hogy Isten elszólította őket oly módon, hogy magához vette az örökkévalóságba. Hitünk és reménységünk szerint megfáradt testvérünk is ebben a kegyelemben részesül. Krisztus golgotai keresztre, érettünk, érette ontott vére a záloga e biztos kegyelemnek.

Ő előre ment, az élő Isten otthonába. Odaért arra a helyre, amelyről a mennyei látnok ezt hirdeti: „...halál nem lesz többé; sem gyász, sem kiáltás, sem fájdalom nem lesz többé...” (Jel 21,4) Isten országa ez a hely.

Imádkozunk az örökké élő Istenhez, hogy jelen könnyekkel teljes gyászunkban a reménység fénysugara törjön át, hogy megvilágosodjon előttünk, hogy mennyei Atyánk hív és vár mindnyájunkat az örök mennyei életre. Ámen.